

KEREK VILÁG ÁLTALÁNOS ISKOLA

TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT HELYI TANTERV 1.-4. évfolyam

TARTALOMJEGYZÉK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM.....	3. OLDAL
MATEMATIKA.....	32. OLDAL
ETIKA.....	50. OLDAL
KÖRNYEZETISMERET.....	64. OLDAL
KÖRNYEZET-ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM	92. OLDAL
ÉNEK-ZENE.....	99. OLDAL
VIZUÁLIS KULTÚRA.....	114. OLDAL
DIGITÁLIS KULTÚRA.....	127. OLDAL
TECHNIKA ÉS TERVEZÉS.....	135. OLDAL
TESTNEVELÉS.....	146. OLDAL

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Témakörök

Témakör	1.	2.	3.	4.
Beszédkésztség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	x	x	x	x
Olvasás, az írott szöveg megértése	x	x	x	x
Írás, szövegalkotás	x	x	x	x
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	x	x	x	x
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	x	x	x	x

1 – 4. évfolyam

Fejlesztési célok:

- Azoknak a készségeknek és képességeknek a kialakítása, amely hozzásegíti a tanulókat az anyanyelvi kultúra megalapozásához, a társas – társadalmi együttműködéshez, a kultúrált nyelvi magatartáshoz.
- Az anyanyelvi ismeretek bővülése szélesedő lehetőségeket ad az információk megszerzéséhez, a problémák megértéséhez, a kommunikációhoz, valamint ahhoz, hogy ápolják és hagyományozzák a tanulók az anyanyelvi örökséget.

Fejlesztési feladatok:

- A tantárgy fejlessze a beszédpercepciós képességet és a beszédértést
- Gazdagítsa a tanulók által aktívan használt szókincset.
- Sajátíttassa el a kommunikációs helyzeteknek megfelelő szövegalkotást, magatartási, társalgási, udvariassági formulákat.
- Gyakoroltassa az érthető, megközelítően természetes ritmusú hangos beszédet.
- Tegye gyakorlattá a tanulókat a szóbeli szövegértésben.
- Közelítse a tanulók beszédét a köznyelvi kiejtési normához.
- Sajátíttassa el a néma és a hangos olvasást.
- Fejlessze az íráskészséget, az összerendezett írásmozgások kialakulását, teremtsen meg az írásbeli nyelvhasználat lehetőségét.
- Csökkentsen a meglévő nyelvhasználati zavarokat, tegyen tudatosabbá a nyelvhasználatot.
- Ismertesse meg nemzeti kultúránk hagyományait, neveljen az anyanyelv megbecsülésére.
- Formálja a tanulók személyiségét, gazdagítsa érzelmvilágukat, a korrekciós szempontok érvényesítésével enyhítse a személyiségfejlődés zavarainak következményeit.
- Sajátítsa el az írásbeli szövegalkotás alapvető szabályait.

Fejlesztési követelmények:

- Napszaknak megfelelő köszönés.
- Saját személyi adatok elmondása.
- A hangok hosszúságát érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly.
- Négy-öt mondóka, vers ismerete.
- A megtanulandó memoriterek képességi szintnek megfelelő tolmácsolása.
- A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondat megfogalmazása.
- Az olvasás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni sajátosságok figyelembevételével).
- Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás.
- Olvasott szövegrészek, szövegek tartalmáról beszámolás segítségével.
- Szövegelemzés végeztése segítséggel. Összefüggések észrevétele a szövegben.
- Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása. Az írott nagybetűk. alkalmazása.
- Mondatokat és rövid szövegek másolása írottól, nyomtatottól.
- 3-4 betűből álló szavak leírása tollbamondás után. Begyakorolt szavak leírása emlékezetből.
- Rendezett, olvasható íráskép.

1–2. évfolyam

- Az anyanyelv a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik leghatékonyabb eszköze.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamata a kisiskolások nevelésében a tanulók együttműködésére épül, kooperatív technikákat alkalmazva.
- A pedagógus a tanulók fejlettségére figyelve, differenciált tervezéssel és tanulásirányítással fokozatosan növeli a terhelést és a teljesítményelvárásokat.
- Élményszerű tanúlással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti a kulcskompetenciák összetevőit, az alapvető képességeket és alapkészségeket.
- Mintákat és gyakorlóterepet ad magatartási normák, szabályok elsajátításához, a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez.
- Az anyanyelv elsajátításának folyamatában a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat.
- A beszédfejlesztést az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével végezzük a nyelv funkcióinak megfelelően.
- A bevezető szakasz célja átvezetni a gyermekeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- A szakasz feladata olyan fejlettségi szintre hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközrendszerével, módszereivel, terápiáival –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására az állapotához mért kellő idő biztosítása mellett felkészült legyen.
- Fel kell kelteni az érdeklődését a tanulás iránt, oly módon, hogy tág teret adunk az életkorának, a fejlettségének megfelelő játéknak és mozgásnak.
- Az olvasás és írás tanításának kezdő időszakában kiemelt szerepet kap a cselekvéses tanulás. A tantárgy tanítása során megvalósul az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció kialakítása és megerősítése, a vizuális, akusztikus és beszédmotoros észlelés, a téri és síkbeli tájékozódás, a grafomotoros készségek és a vizuális, akusztikus memória fejlesztése.

- Az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítása a diákok egyéni sajátosságainak figyelembevételével történik.

1. évfolyam

Heti 7 óra

Éves órakeret: 252

Témakör	1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>A megfelelő hangképzés, beszédlégzés és hangoztatás fejlesztése. Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása.</p> <p>Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanghallás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása.</p> <p>A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése.</p> <p>A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás).</p> <p>A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása.</p> <p>Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmácsolása.</p> <p>Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítélőképesség kialakítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
1.1. Beszédhallás, hallás utáni értés	<p>Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése.</p> <p>Beszédlégzés tudatosítása légzőgyakorlatokkal.</p> <p>Szájtérben való tájékozódás gyakorlása.</p> <p>A hangok tiszta ejtésének gyakorlása.</p> <p>A beszédhangok időtartamának érzékeltetése.</p> <p>Beszédritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással.</p> <p>Hang-, szótag- és szósor ismétlése.</p> <p>Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása.</p> <p>Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés).</p> <p>Versek, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése.</p> <p>Rövid hallott szövegek megértése hallás után.</p> <p>Szöveges kiejtési gyakorlatok.</p>	
1.2. Beszédfejlettség	<p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdezés, válaszadás).</p> <p>A helyes ejtés gyakorlása játékos utánmondással.</p> <p>Saját élmények megfogalmazása.</p>	

	<p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése.</p> <p>Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása.</p> <p>Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása.</p> <p>Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása.</p> <p>Kérdezés és válaszadás gyakorlása mindennapi élethelyzetekben.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban.</p> <p>Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése.</p>
1.3. Memoriterek szöveghű tolmácsolása	<p>Arcmimika – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás.</p> <p>Érzelmek kifejezése.</p> <p>Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel.</p> <p>Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása.</p> <p>Nyelvtörők, kiszámolók tanulása.</p> <p>Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása.</p>
Fogalmak	<p>Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, kép, esemény, vers, mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.</p>

Témakör	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Javasolt óraszám: 85 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése.</p> <p>Téri, síkbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése.</p> <p>Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás.</p> <p>Az olvasás jelrendszerének elsajátítása (kisbetűk) a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.</p> <p>Szókincsbővítés.</p> <p>Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése.</p> <p>Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
2.1. Felkészülés az olvasásra	<p>Tárgyak, képek, vizuális jelek azonosságának, hasonlóságának, különbözőségének megfigyelése, megfogalmazása.</p> <p>Képolvasási gyakorlatok végzése.</p> <p>A rész-egész viszonyának megtapasztalása.</p> <p>Szótagolás tapssal kísérve.</p> <p>Közvetlen környezet hangjainak megfigyelése, differenciálása.</p> <p>Beszédhangok megkülönböztetése.</p> <p>Rövid-hosszú hangok differenciálása.</p> <p>Globálisan észlelt nyelvi egységek (szavak) hangokra bontása.</p> <p>Zöngés-zöngétlen hangok megkülönböztetése.</p> <p>A téri tájékozódás fejlesztése, irányok megnevezése.</p> <p>Írányított szemmozgás gyakorlása, szemfixáció megerősítése.</p>	

	Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) játékos memóriagyakorlatok végzése. Szöveg tanulási technikák megismerése. Jelek, piktogramok, rajzos utasítások felismerése, értelmezése.
2.2. Az olvasás jelrendszere	Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban. Hang és betű azonosítása. Betűk felismerése szavakban, szövegben. Szótagok, szavak, ill. szóképes forma.
2.3. Az írott szöveg megértése	Tájékozódás a tankönyvben. A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel. Szó és kép, egyeztetése. Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása. Cím, szereplők, események megbeszélése. Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása (segítséggel, irányítással). Tartalom elmondása. A történet dramatizálása. Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése. Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával. A műélvezet meg tapasztalása a belefeledkezés, a játék öröme kapcsán.
Fogalmak	Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, kisbetű, nyomtatott betű, betűkártya, nyelv, fogsor, szápadlás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal, cím, tartalom, cselekmény, szereplő.

Témakör	3. Írás, szövegalkotás	Javasolt óraszám: 65 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása. Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiség fejlesztése. Dominancia megerősítése. Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett írásmozgás alapozása, kialakítása. Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés. Az írás funkciójának megismertetése. Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás. Az íráskészség megalapozása. Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés. Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása. Az eszközszintű írás előkészítése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	

Az írás jelrendszere	<p>Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása.</p> <p>Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal.</p> <p>Az írófelületen való tájékozódás gyakorlása.</p> <p>Tájékozódás vonalközben.</p> <p>Nagymozgások, kismozgások végzése.</p> <p>Az íráshoz szükséges helyes testtartás kialakítása.</p> <p>A kézíráshoz szükséges ceruzafogás elsajátítása.</p> <p>Egyszerű formák vázolása, rajzolása, vonalkövetés, ráírás.</p> <p>Sorkövetés, sorváltási tevékenység.</p> <p>Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása.</p> <p>Írott kisbetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása.</p> <p>Írott kisbetűk összekapcsolása.</p> <p>Betűk írása tollbamondással.</p> <p>Hibajavítás segítséggel.</p>
Fogalmak	<p>Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairon, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskevonal, hullámvonal, írott kisbetű, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás.</p>

Témakör	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differentiálás fejlesztése.</p> <p>Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése.</p> <p>Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése.</p> <p>Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok).</p> <p>Helyes beszédhangsúly kialakítása.</p> <p>A nyelvhasználat alapozása.</p> <p>A kisbetűk használata.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
4.1 Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása:</p> <p>Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás).</p> <p>Beszélgetés, vita:</p> <p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben.</p> <p>Saját élmények egyszerű megfogalmazása.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Nyelvi mintakövetés beszédben.</p> <p>Konkrét élethelyzetben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása.</p>	
4.2 Szavak jelentése, szókincs	<p>Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével.</p>	

4.3. Hang, betű, szótag, szó	A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban. Betűk válogatása, csoportosítása. Szavak hangokra bontása. Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük. Szótagolás tapssal, szótagok számlálása.
Fogalmak	Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, név.

Témakör	5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Ritmusérzék fejlesztése. Ítélnőképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakészség növelése. Szabálytudat megerősítése. Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
1.2. Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi		Mesehallgatás. Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, megtanulása.
1.3. Epikus művek jellemzői		Cselekmény megfogalmazása segítséggel. Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmának ismerete, használata.
1.4. Báb- és drámajátékok jellemzői		A mesék cselekményének eljátszása.

Fogalmak	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.
-----------------	--

2. évfolyam

Heti 7 óra

Éves órakeret: 252 óra

Témakör	1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Javasolt óraszám: 40 óra
----------------	--	---------------------------------

<p>A témakör nevelési- fejlesztési céljai</p>	<p>A megfelelő hangképzés, beszédleghzés és hangoztatás fejlesztése. Megfelelő beszédtempó kialakítása. Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanghallás fejlesztése. A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás). A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben. A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása. Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmácsolása. Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése. Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítélőképesség kialakítása.</p>
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fejlesztési tevékenységek</p>
<p>1.1. Beszédhallás, hallás utáni értés</p>	<p>Szájtérben való tájékozódás gyakorlása. A hangok tiszta ejtésének gyakorlása. A beszédhangok időtartamának érzékeltetése. Hang-, szótag- és szósor ismételése. Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása. Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés). Versek, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése. Rövid hallott szövegek megértése hallás után. Szöveges kiejtési gyakorlatok.</p>
<p>1.2. Beszédfejlettség</p>	<p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás). A helyes ejtés gyakorlása játékos utánmondással. Saját élmények megfogalmazása. Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése. Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása. Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása. Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása. A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is. A kijelentés és a kérdés beszédhangsúlyának megfigyelése, gyakorlása hangerő, hanglejtés, hangsúly érzékeltetésével. Kérdezés és válaszadás gyakorlása mindennapi élethelyzetekben. Konkrét élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak megnevezése. A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban. Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése.</p>
<p>1.3. Memoriterek szöveghű tolmácsolása</p>	<p>Arcmimika – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás. Érzelmek kifejezése.</p>

	Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása. Nyelvtörők, kiszámolók tanulása. Gyermekek dalok, körjátékok éneklése, eljátszása.
Fogalmak	Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, tempó, hangsúly, kép, esemény, vers, mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.

Témakör	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Javasolt óraszám: 85 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése.</p> <p>Téri, síkbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése.</p> <p>Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás.</p> <p>Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.</p> <p>A hangos olvasás megtanulása szótagoló, illetve szóképes szinten, az olvasástechnika fejlesztése.</p> <p>Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással.</p> <p>Szókincsbővítés.</p> <p>Értő olvasás fejlesztése.</p> <p>A néma olvasás elemi szintű kialakítása.</p> <p>Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése.</p> <p>Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése.</p> <p>Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
2.1. Az olvasás jelrendszere	<p>Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban.</p> <p>Hang és betű azonosítása.</p> <p>Betűk felismerése szavakban, szövegben.</p> <p>Az olvasás teljes jelrendszerének megtanulása (kis- és nagybetűk).</p> <p>Egy- és többtagú szavak kirakása, összeolvasása.</p> <p>Szótagok, szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása szótagoló, ill. szóképes formában.</p> <p>Hangos olvasás gyakorlása.</p> <p>Törekvés a szöveghű olvasásra.</p> <p>Hangsúly, hanglejtés érzékelte.</p>	
2.2. Az írott szöveg megértése	<p>Tájékozódás a tankönyvben.</p> <p>Tájékozódás a szövegben.</p> <p>Az adatok visszakeresése.</p> <p>Információk kiemelése.</p> <p>A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel.</p> <p>Szó és kép, illetve mondat és kép egyeztetése.</p>	

	<p>Mondatok kiegészítése képek segítségével.</p> <p>Mondatok hangos és néma olvasása.</p> <p>Rövid szöveg hangos és néma olvasása.</p> <p>Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása.</p> <p>Cím, szereplők, események megbeszélése.</p> <p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása (segítséggel, irányítással).</p>
	<p>Tartalom elmondása.</p> <p>A történet dramatizálása.</p> <p>Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése.</p> <p>Közhondások, szólások jelentésének megbeszélése.</p> <p>Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával.</p> <p>A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék öröme kapcsán.</p>
Fogalmak	<p>Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, mondat, szöveg, írásjel, pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű, nyomtatott betű, betűkártya, nyelv, fogsor, szájpaddás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal, néma olvasás, hangos olvasás, cím, tartalom, cselekmény, szereplő, közmondás, szólás, szín.</p>

Témakör	3. Írás, szövegalkotás	Javasolt óraszám: 65 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása.</p> <p>Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiség fejlesztése. Dominancia megerősítése.</p> <p>Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett írásmozgás alapozása, kialakítása.</p> <p>Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés.</p> <p>Az írás funkciójának megismertetése.</p> <p>Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás.</p> <p>Az íráskészség megalapozása.</p> <p>Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés.</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása.</p> <p>Az eszközszintű írás előkészítése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
Az írás jelrendszere	<p>Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása.</p> <p>Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal.</p> <p>Tájékozódás vonalközben.</p> <p>Nagymozgások, kismozgások végzése.</p> <p>Sorkövetés, sorváltási tevékenység.</p>	

	<p>Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása.</p> <p>Írott nagybetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása.</p> <p>Írott kis- és nagybetűk összekapcsolása.</p> <p>Betűk írása tollbamondással.</p> <p>Írásjelek írása, alkalmazása.</p> <p>Szavak írása másolással, tollbamondással és emlékezetből.</p> <p>Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése.</p> <p>Szószerkezetek írása másolással, tollbamondással és emlékezetből.</p> <p>Nagybetűk alkalmazása nevek írása során.</p> <p>Mondatkezdő nagybetű használata.</p> <p>Önellenőrzés irányítással.</p> <p>Hibajavítás segítségével.</p>
Fogalmak	<p>Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairon, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskevonal, hullámvonal, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás.</p>

Témakör	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differentiálás fejlesztése.</p> <p>Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése.</p> <p>Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése.</p> <p>Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok).</p> <p>Helyes beszédhangsúly kialakítása.</p> <p>A nyelvhasználat alapozása.</p> <p>A kis- és a nagybetűk használata.</p> <p>A helyesírási készség megalapozása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
4.1. Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Beszélgetés, vita:</p> <p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben.</p> <p>Saját élmények egyszerű megfogalmazása.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Nyelvi mintakövetés beszédben.</p> <p>Konkrét élethelyzetben meg tapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása.</p>	
4.2. Szavak jelentése, szókincs	<p>Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével.</p>	
4.3. Hang, betű, szótag, szó	<p>A beszédhangok differentiálása és felismerése szavakban.</p> <p>Betűk válogatása, csoportosítása.</p> <p>Szavak hangokra bontása.</p> <p>Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük.</p> <p>Szótagolás tapssal, szótagok számlálása.</p>	

4.4. Modalitás szerinti mondatfajták	Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel.
4.5. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	Magánhangzók időtartamának jelölése előkészítés után másolásnál, tollbamondásnál. Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással. Nagybetűk használata nevek írásakor és mondatkezdésnél. Mondatvégi írásjelek alkalmazása.
Fogalmak	Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérdés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név.

Témakör	5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Javasolt óraszám: 32 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Ritmusérzék fejlesztése. Ítéliképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakészség növelése. Szabálytudat megerősítése. Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
5.1. Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi		Mesehallgatás. Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, elolvasása, megtanulása. Rövid mesék olvasása.
5.2. Epikus művek jellemzői		Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. Cselekmény megfogalmazása segítséggel. Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmának ismerete, használata.
5.3. Lírai alkotások jellemzői		Vers, versszak felismerése.
5.4. Báb- és drámajátékok jellemzői		A mesék cselekményének eljátszása.

Fogalmak	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.
-----------------	--

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére	A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, különösen: Saját személyi adatok elmondása. Napszaknak megfelelő köszönés. Érthető, tagolt beszéd helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban. A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe, kérdésekkel, válaszadással.
--	---

	<p>Szókincs gyarapodása.</p> <p>Közreműködés egyszerű üzenetek átadásában.</p> <p>Ismeret- és élménykörből tárgyak megnevezése.</p> <p>Kérdések és szemléltetés segítségével beszámolás eseményekről.</p> <p>Négy-öt mondóka, vers ismerete, bekapcsolódás a dramatikus játékokba.</p> <p>Konkrét élethelyzetekben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak helyes megítélése.</p> <p>Az olvasás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni sajátosságok figyelembevételével).</p> <p>A szavak hangokra bontása, betűkből szavak alkotása.</p> <p>Szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása ütemes szótagoló, illetve lassú szóképes formában.</p> <p>Beszámolás hangosan vagy némán olvasott szövegrészek tartalmáról kérdések segítségével. A szereplők és események megnevezése.</p> <p>A szövegértést bizonyító feladatok megoldása előkészítés után, segítséggel.</p> <p>Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása.</p> <p>Szavak, rövid mondatok másolása előkészítéssel írott, nyomtatott szövegről. 3-4 betűből álló szavak leírása tollbamondás után. Begyakorolt szavak leírása emlékezetből.</p> <p>Az írott nagybetűk. alkalmazása másolásnál önállóan, tollbamondásnál előkészítés után.</p> <p>Rendezett, olvasható íráskép.</p>
--	--

3–4. évfolyam

Az anyanyelv birtoklása pozitívan hat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalom közösségeiben (pl. család, iskola, munkahely) való aktív részvételre. Meghatározó szerepe van a társadalom egyéb értékeinek közvetítésében is.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozottan szükség van a játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőségének megteremtésére, amelyek támogatják a nyelvi tudatosság, az árnyalt önkifejezés megvalósulását, felkeltik a másik megértésének igényét, alakítják az erre alkalmassá tevő képességet. A korai tanulási kudarcok kialakulásának megelőzése érdekében a fejlesztés kritikus pontjain hosszabb fejlesztő szakaszok iktathatók be.

3. évfolyam

Heti óraszám: 6 óra

Éves órakeret: 216

Témakör	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Javasolt óraszám: 34 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanghallás fejlesztése.	

	<p>Beszédkedv, társalgási kedv növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Megfelelő hangerő, hangleadás, hangsúly, hangszín, beszédritmus használata.</p> <p>A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre.</p> <p>Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témákban.</p> <p>Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata. Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszédkészség fejlesztése.</p> <p>A mindennapi élet és a tankönyvek szókincsének ismerete. Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszédtartalomnak megfelelő szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése.</p> <p>Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása.</p> <p>Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveghű tolmácsolása.</p> <p>Empátia, szociális készségek formálása.</p> <p>Ítélnőképesség, erkölcsi érzék alakítása.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
1.2. beszédhallás, hallás utáni értés	<p>Helyes beszédlevegzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek mondása során.</p> <p>Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szöveggörnyezetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban.</p> <p>Hangkapcsolatok, szósorok ismétlése.</p> <p>Mondatfonetikai gyakorlatok végzése.</p> <p>Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtempó megválasztása, gyakorlása; ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás.</p> <p>Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása.</p> <p>Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése.</p> <p>Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe.</p> <p>Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten.</p>
1.3. Beszédfejllettség	<p>Saját és közösségi élmények megfogalmazása.</p> <p>Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképélmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával.</p> <p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok.</p> <p>Az iskolai életben előforduló események megbeszélése.</p> <p>Bekapcsolódás társak és felnőttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra).</p> <p>Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata.</p> <p>Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: tematikus társalgás, üzenetközvetítés.</p>

	<p>Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása.</p> <p>Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során.</p> <p>Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében.</p> <p>Címadási gyakorlatok.</p> <p>Szerepjátékok gyakorlása mesedramatizálással (bábjáték, árnyjáték).</p> <p>Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választások.</p>
1.4. emoriterek szöveghű tolmácsolása	<p>Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan).</p> <p>Nyelvtörők, kiszámolók tanulása.</p> <p>Verstanulás.</p> <p>Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása.</p> <p>Tanult szövegek (versek, nyelvtörők, kiszámolók) szöveghű és kifejező tolmácsolása.</p> <p>Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal.</p> <p>Különböző dramatikus formák kipróbálása (pl. bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat).</p>
Fogalmak	<p>helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció</p>

Témakör	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, Megfelelő olvasási tempó kialakítása.</p> <p>Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése.</p> <p>Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával.</p> <p>Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése.</p> <p>A kifejező olvasás képességének fejlesztése.</p> <p>Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés.</p> <p>Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával.</p> <p>Fantázia, kreativitás, beleélő képesség növelése.</p>	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
2.1. Az olvasás jelrendszere		<p>Rendszeres meshallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával.</p> <p>Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése.</p> <p>Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata.</p> <p>Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál.</p> <p>Mondatok hangos és néma olvasása.</p> <p>Szövegek hangos és néma olvasása.</p> <p>Törekvés a pontos, kifejező, szövegű olvasásra.</p> <p>Tájékozódás a szövegben.</p> <p>Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása.</p>
2.2. Az írott szöveg megértése		<p>Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése.</p> <p>Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése.</p> <p>Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése.</p> <p>Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban.</p> <p>Tanulság megfogalmazása segítséggel.</p> <p>Tartalom elmondása.</p> <p>Szövegösszefüggések keresése.</p> <p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, – szereplők tulajdonságainak felismerése, – vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével, – mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása. <p>Dramatizálás.</p> <p>A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén.</p> <p>Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése.</p> <p>Versolvasás, verstanulás.</p> <p>Versek hangulatának átélése, belefeledkezés a ritmus, a zene révén.</p> <p>Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása.</p> <p>Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése.</p>
Fogalmak	<p>Stafétaolvasás, párbeszéd, gondolatjel, bekezdés, helyszín, időpont, vázlat, találós kérdés, népszokás, hagyomány, szabály.</p>	

Témakör	3. Írás, szövegalkotás	Javasolt óraszám: 47 óra
Előzetes tudás	<p>Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása.</p>	

	Szavak, írása tollbamondással látási-hallási megfigyelés után. Tanult helyesírási normák alkalmazása. Hibajavítás segítségével.
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. Rész és egész megfigyelése. Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. Készség szintű másolás (írottól és nyomtatottól) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése. Mondatok írása tollbamondással, látási-hallási megfigyeltetés után emlékezetből írással. Eszközsíntű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban. Önálló szövegalkotás fejlesztése. Rugalmas gondolkodás, fantázia növelése. Önellenzés képességének szokássá alakítása.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
3.1. z írás jelrendszere	Az írástechnika gyakorlása. Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben. Szavak, szószerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottól, nyomtatottól). Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből. Írásjelek alkalmazása. Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. Hibafelismerés, hibajavítás segítségével.
3.2. Szövegalkotás írásban	Szavak gyűjtése és írása. Mondatok kiegészítése. Mondatbővítés. Mondatbefejezés. Mondatalkotás. Címadás. Rövid szöveges üzenetek írása sms és e-mail formában. Két-három soros jellemzés megfogalmazása, leírása
Fogalmak	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás, szöveg, szó, mondat, cím, vélemény, értesítés, meghívó, hirdetés, rendezett írásképm.

Témakör	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Javasolt óraszám: 45 óra
----------------	---	-------------------------------------

A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása. A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése.</p> <p>A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással.</p> <p>A kiejtés, szóelemzés elvének alkalmazása a begyakorolt szókészletben, analízis, szintetizálás.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
4.1. Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben, – társas nyelvi magatartási formák alkalmazása. <p>Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés.</p>
4.2. Szavak jelentése, szókincs	<p>Szavak csoportosítása jelentésük szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rokon értelmű szavak, – több jelentésű szavak, – azonos alakú szavak. <p>Állandósult szókapcsolatok értelmezése.</p> <p>Közhelyek, szólások értelmezése.</p> <p>A szókincs folyamatos gyarapodása.</p>
4.3. Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék	<p>Hang és betű megkülönböztetése.</p> <p>A magánhangzók és mássalhangzók időtartama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – jelölése begyakorolt szóanyagban. <p>Toldalékos szó megfigyelése, szótő és toldalék elkülönítése.</p> <p>A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése a szavakban és a szavak végén, – helyesírása begyakorolt szókészletben. –
4.4. Szófajok	<p>Szavak csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kérdések alapján; – jelentés szerint. –
4.5. Modalitás szerinti mondatfajták	<p>Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – helyes használata a mindennapi beszédben, – írásbeli gyakorlása.
4.6. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási	<p>Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után.</p> <p>A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben.</p>

szabályok, írásjelek	A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben. Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint. Az elválasztás eseteinek megfigyelése. A mondat szavakra tagolása.
Fogalmak	Hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, kötőjel, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név, magánhangzó, mássalhangzó, kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, közlés, kijelentés, megállapítás, kérdés, érdeklődés, kérés, tiltás, parancs, utasítás, öröm, fájdalom, meglepődés, kívánság, melléknév, tulajdonság, ige, cselekvés, történés

Témakör	5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése. Ritmusérzék fejlesztése. Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése. Szóbeli szövegalkotás fejlesztése. Erkölcsei érzék, ítélőképesség formálása. Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése. Az olvasás örömeinek és a mű élvezetének megtapasztaltatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
5.1. Ajánlott szerzők és művek – Népköltészet	Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása. Népi játékok eljátszása. Találós kérdések olvasása. Magyar és más népek meséinek olvasása.	
– Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései	Gyermekversek olvasása. Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása. Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel. Könyvtárlátogatás. Ajánlott magyar szerzők és művek: Bartos Erika: <i>Maci a Holdon</i> , Budapest	

	<p>Csukás István: <i>Hideg szél fúj, Sün Balázs</i> Fazekas Anna: <i>Ősz, Télapó, Tél, Szüret</i> Gárdonyi Géza: <i>Gólyák, Cifra mese, Macskánk</i> Gryllus Vilmos: <i>Füsti fecskék, Kémény tetején, Hallgatag erdő</i> József Attila: <i>Betlehemi királyok, Altató, Csoszogi, az öreg suszter</i> Kányádi Sándor: <i>Hófoltos még a határ, Kelj föl, nap</i> Lázár Ervin: <i>Öregapó madarai</i> Móra Ferenc: <i>Tükrös Kata, A pillangók királya, Vasgyűrő</i> Gyurka, <i>Sose volt király bánata, A kis bicebóca, A didergő király</i> Móricz Zsigmond: <i>Iciri-piciri, Kevélykerek, Kuckókirály, A köszöntő,</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Cifra palota</i> Szabó Lőrinc: <i>Nyitnikék (részletek), Falusi hangverseny</i> Tamkó Sirató Károly: <i>Mondjam még?</i> Weöres Sándor: <i>Vásár (részlet), Újesztendő, Száncsengő, Galagonya, Birkaiskola, Szép a fenyő,</i> Zelk Zoltán: <i>A tölgyfa születésnapja, Köd és fény, Télapó és a hóember, Alszik a szél, Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Az állatok iskolája, Mikulás bácsi csizmája, Rajzpapír</i></p> <p>Ajánlott európai szerzők és művek: Andersen: <i>A két gyertya, A rendíthetetlen ólomkatona,</i> Aesopus:, <i>Az oroszlán és az egér, A róka és a gólya</i> Fontaine: <i>A tücsök és a hangya</i></p>
5.2. Epikus művek jellemzői	<p>Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása. Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítségével. Történet főszereplőinek azonosítása. Tartalommondás; Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma.</p>
5.3. Lírai alkotások jellemzői	<p>Versek hangos és néma olvasása. A lírai mű témájának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése. A vers versszakokra bontása. A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése: – ellentét, – ismétlés (refrén).</p>
5.4. Báb- és drámajátékok jellemzői	<p>Népi játékok játszása. Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása. Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban (pl. bábjáték).</p>

Fogalmak	Író, költő, valóság, mese, népmese, vers, verssor, versszak, rím, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, főszereplő, helyszín, párbeszéd, hangulat, ellentét, ismétlés, jó, rossz, szép, csúnya.
-----------------	--

4.évfolyam

Heti 7 óra

Éves órakeret: 252

Témakör	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanghallás fejlesztése.</p> <p>Beszédkedv, társalgási kedv növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Megfelelő hangerő, hangleadás, hangsúly, hangszín, beszédritmus használata.</p> <p>A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a mindennapi érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre.</p> <p>Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témákban.</p> <p>Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata. Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszédkészség fejlesztése.</p> <p>A mindennapi élet és a tankönyvek szókincsének ismerete.</p> <p>Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszéd tartalomnak megfelelő szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése.</p> <p>Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása.</p> <p>Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szövegű tolmácsolása.</p> <p>Empátia, szociális készségek formálása.</p> <p>Ítéletképesség, erkölcsi érzék alakítása.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
4.2. beszédhallás, hallás utáni értés	<p>Helyes beszédléggzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósortok, szövegek, versek mondása során.</p> <p>Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szöveghelyzetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban.</p> <p>Hangkapcsolatok, szósortok ismétlése.</p> <p>Mondatfonetikai gyakorlatok végzése.</p> <p>Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtempó megválasztása, gyakorlása; ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás.</p> <p>Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása.</p> <p>Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése.</p>	

	<p>Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe.</p> <p>Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten.</p> <p>Egyes tantárgyak szakszavainak beépítése a mindennapi szóhasználatba.</p> <p>Segítséggel három-négy mondat összefűzése az időrend betartásával.</p>
<p>4.3.</p> <p>Beszédfejllettség</p>	<p>Saját és közösségi élmények megfogalmazása.</p> <p>Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképélmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával.</p> <p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok.</p> <p>Az iskolai életben előforduló események megbeszélése.</p> <p>Bekapcsolódás társak és felnőttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra).</p> <p>Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata.</p> <p>Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: tematikus társalgás, üzenetközvetítés.</p> <p>Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérdés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása.</p> <p>Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során.</p> <p>Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében.</p> <p>Címadási gyakorlatok.</p> <p>Szerepjátékok gyakorlása mesedramatizálással (bábjáték, árnyjáték).</p> <p>Önismereti gyakorlatok.</p> <p>Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata mindennapi élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben.</p> <p>Különböző magatartásformák elemzése, értékelése.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választások.</p>
<p>4.4.</p> <p>emoriterek szöveghű tolmácsolása</p>	<p>Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan).</p> <p>Nyelvtörők, kiszámolók tanulása.</p> <p>Verstanulás.</p> <p>Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása.</p> <p>Tanult szövegek (versek, nyelvtörők, kiszámolók) szöveghű és kifejező tolmácsolása.</p> <p>Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal.</p> <p>Különféle dramatikus formák kipróbálása (pl. bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat).</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközsabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció</p>

Témakör	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Javasolt óraszám: 70 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, szöveghű olvasásra törekvés erősítése. Megfelelő olvasási tempó kialakítása. Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése. Olvasástechnika fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése. Információkereső technikák megalapozása. A kifejező olvasás képességének fejlesztése. Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés. Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejlő nevelési lehetőségek felhasználásával. Fantázia, kreativitás, beleélő képesség növelése.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
a. Az olvasás jelrendszere	<p>Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával. Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése. Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata. Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál. Mondatok hangos és néma olvasása. Szövegek hangos és néma olvasása. Törekvés a pontos, kifejező, szöveghű olvasásra. Tájékozódás a szövegben. Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása.</p>
b. Az írott szöveg megértése	<p>Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése. Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése. Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban. Cím, szereplők, helyszín kiemelése, időpont megállapítása, cselekmény követése. Tanulság megfogalmazása segítséggel. Tartalom elmondása. Szövegösszefüggések keresése.</p>

	<p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, – szereplők tulajdonságainak felismerése, – vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével, – mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása. Dramatizálás. <p>Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adatok visszakeresése, – információk kiemelése. <p>A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén. Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése. Versolvasás, verstanulás. Versek hangulatának átélése, belefeledkezés a ritmus, a zene révén. Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása. Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése.</p>
Fogalmak	Stafétaolvasás, párbeszéd, gondolatjel, bekezdés, helyszín, időpont, vázlat, találós kérdés, népszokás, hagyomány, szabály.

Témakör	3. Írás, szövegalkotás	Javasolt óraszám: 52 óra
Előzetes tudás	<p>Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása. Szavak, rövid mondatok írása tollbamondással látási-hallási megfigyelés után. Tanult helyesírási normák alkalmazása. Önellenőrzés alkalmazása irányítással. Hibajavítás segítséggel.</p>	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. Rész és egész megfigyelése. Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. Készség szintű másolás (írottról és nyomtatotttól) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése. Mondatok írása tollbamondással, látási-hallási megfigyeltetés után emlékezetből írással. Eszközsintű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban. Önálló szövegalkotás fejlesztése. Rugalmas gondolkodás, fantázia növelése. Önellenőrzés képességének szokássá alakítása.</p>	

	Lendületes, esztétikus íráskép kialakítása.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
a. Az írás jelrendszere	<p>Az írástechnika gyakorlása.</p> <p>Segédvonal nélküli füzet használata.</p> <p>Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben.</p> <p>Szavak, szó szerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottól, nyomtatotttól).</p> <p>Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással.</p> <p>Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből.</p> <p>Írásjelek alkalmazása.</p> <p>Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során.</p> <p>Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása.</p> <p>Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése.</p> <p>Hibafelismerés, hibajavítás segítségével.</p>
b. Szövegalkotás írásban	<p>Szavak gyűjtése és írása.</p> <p>Mondatok kiegészítése.</p> <p>Mondatbővítés.</p> <p>Mondatbefejezés.</p> <p>Mondatalkotás.</p> <p>Címadás.</p> <p>Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával.</p> <p>Meghívó megfogalmazása, megírása. Rövid szöveges üzenetek írása sms és e-mail formában. Két-három soros jellemzés megfogalmazása, leírása. Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése írásban.</p>
Fogalmak	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás, szöveg, szó, mondat, cím, vélemény, értesítés, meghívó, hirdetés, sms, e-mail, rendezett íráskép.

Témakör	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása.</p> <p>A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése.</p> <p>A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással.</p> <p>A kiejtés, szóelemzés elvének alkalmazása a begyakorolt szókészletben, analízis, szintetizálás.</p> <p>A közlési helyzethez alkalmazkodó nyelvhasználat fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	

a. Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben, – társas nyelvi magatartási formák alkalmazása. <p>Beszélgetés, vita:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez, – a vitakultúra formálása, – vélemény megfogalmazása, megosztása. <p>Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés.</p>
5.2. Szavak jelentése, szókincs	<p>Szavak csoportosítása jelentésük szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rokon értelmű szavak, – több jelentésű szavak, – azonos alakú szavak. <p>Állandósult szókapcsolatok értelmezése.</p> <p>Közhelyek, szólások értelmezése.</p> <p>A szókincs folyamatos gyarapodása.</p>
5.3. Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék	<p>Hang és betű megkülönböztetése.</p> <p>A magánhangzók és mássalhangzók időtartama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – jelölése begyakorolt szóanyagban. <p>Toldalékos szó megfigyelése, szótő és toldalék elkülönítése.</p> <p>A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése a szavakban és a szavak végén, – helyesírása begyakorolt szókészletben.
5.4. Szófajok	<p>Szavak csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kérdések alapján; – jelentés szerint. –
5.5. Modalitás szerinti mondatfajták	<p>Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – felismerése olvasott szövegekben, – helyes használata a mindennapi beszédben, – írásbeli gyakorlása. –
5.6. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	<p>Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után.</p> <p>A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben.</p> <p>A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben.</p> <p>Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint.</p> <p>Az elválasztás eseteinek megfigyelése.</p> <p>A teljes ábécé, betűrend ismerete.</p> <p>A mondat szavakra tagolása.</p>
Fogalmak	<p>Hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, kötőjel, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név, magánhangzó, mássalhangzó, kijelentő</p>

	mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, közlés, kijelentés, megállapítás, kérdés, érdeklődés, tudakozódás, kérés, tiltás, parancs, utasítás, öröm, fájdalom, meglepődés, kívánság, melléknév, tulajdonság, ige, cselekvés, történet, főnév, köznév, tulajdonnév, számnév, határozott, határozatlan.
--	---

Témakör	5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése. Ritmusérzék fejlesztése. Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése. Szóbeli szövegalkotás fejlesztése. Erkölcsi érzék, ítéletképesség formálása. Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése. Az olvasás örömeinek és a mű élvezetének megtapasztaltatása.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
a. Ajánlott szerzők és művek – Népköltészet	Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása. Népi játékok eljátszása. Találós kérdések olvasása. Magyar és más népek meséinek olvasása.	
– Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései	Gyermekversek olvasása. Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása. Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel. Könyvtárlátogatás. Ajánlott magyar szerzők és művek: Arany János: <i>Őszbe csavarodott</i> Bartos Erika: <i>Maci a Holdon, Budapest</i> Csukás István: <i>Hideg szél fúj, Sün Balázs</i> Fazekas Anna: <i>Ősz, Télapó, Tél, Szüret</i> Gárdonyi Géza: <i>Gólyák, Cifra mese, Macskánk</i> Gryllus Vilmos: <i>Füsti fecskék, Kémény tetején, Hallgatag erdő</i> József Attila: <i>Betlehemi királyok, Altató, Csoszogi, az öreg suszter</i> Kányádi Sándor: <i>Hófoltos még a határ, Kelj föl, nap</i>	

	<p>Lázár Ervin: <i>Öregapó madarai</i> Móra Ferenc: <i>Tükrös Kata, A pillangók királya, Vasgyúró Gyurka, Sose volt király bánata, A kis bicebóca, A didergő király</i> Móricz Zsigmond: <i>Iciri-piciri, Kevélykerek, Kuckókirály, A köszöntő, A nehéz kétgarasos, A török és a tehenek</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Cifra palota, Lila fecske, Madarak, Nyári rajz</i> Petőfi Sándor: <i>Itt van az ősz, itt van újra, Nemzeti dal (részlet)</i> Szabó Lőrinc: <i>A szél meg a nap, Esik a hó, Nyitnikék (részletek), Falusi hangverseny</i> Tamkó Sirató Károly: <i>Mondjam még?</i> Varró Dániel: <i>Buszvezetők</i> Weöres Sándor: <i>Vásár (részlet), Ha vihar jő a magasból, Újesztendő, Száncsengő, Galagonya, Birkaiskola, Szép a fenyő, Nől a dér, álom jár</i> Zelk Zoltán: <i>A tölgyfa születésnapja, Köd és fény, Télapó és a hóember, Alszik a szél, Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Az állatok iskolája, Mikulás bácsi csizmája, Rajzpapír</i></p> <p>Ajánlott európai szerzők és művek: Andersen: <i>A két gyertya, A rendíthetetlen ólomkatona, A három versenyugró</i> Aesopus: <i>Kincs a szőlőben, Az oroszlán és az egér, A róka és a gólya</i> Grimm: <i>A csillagruha</i> La Fontaine: <i>A tücsök és a hangya</i> Richard Scarry: <i>Mentenek a tűzoltók, Miből lesz a kenyér?</i> Szutyejev: <i>Az alma, Miau, A három kiscica, A süni, akit meg lehetett simogatni</i></p>
b. Epikus művek jellemzői	<p>Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása. A történet idejének és helyszínének azonosítása. Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítségével. Történet főszereplőinek azonosítása. Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás gyakorlása. Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma.</p>
c. Lírai alkotások jellemzői	<p>Versek hangos és néma olvasása. A lírai mű témájának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése. A vers versszakokra bontása. A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma). Rím felismerése. A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése: – ellentét, – ismétlés (refrén).</p>

d. Népmese	Népi játékok játszása. Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása. Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban (pl. bábjáték).
Fogalmak	Író, költő, valóság, mese, népmese, vers, verssor, versszak, rím, refrén, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, főszereplő, helyszín, párbeszéd, hangulat, ellentét, ismétlés, jó, rossz, szép, csúnya.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére	<p>A hangok hosszúságának érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly.</p> <p>Négy-öt mondóka, vers ismerete.</p> <p>A megtanulandó memoriterek képességi szintnek megfelelő tolmácsolása.</p> <p>Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban.</p> <p>A megismert nyelvi formák alkalmazása a társas érintkezésben.</p> <p>Kérdésekre adekvát válaszadás a szituációnak megfelelően.</p> <p>Önálló vélemény alkotása. Az életkornak megfelelő erkölcsi ítélet alkotása.</p> <p>A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondat megfogalmazása.</p> <p>Összefüggő szóbeli szöveg alkotása kevés segítséggel.</p> <p>Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás.</p> <p>Olvasott szövegrészek, szövegek tartalmáról beszámolás segítséggel.</p> <p>Szövegértést bizonyító egyszerű feladatok megoldása. A szereplők, helyszín, időpont megnevezése. Az események sorba rendezése.</p> <p>Szövegelemzés végzése segítséggel. Összefüggések észrevétele a szövegben.</p> <p>Mondatok és rövid szövegek másolása írott és nyomtatott mintáról.</p> <p>A begyakorolt alapszókészlet szavainak leírása tollbamondással, emlékezetből való írással.</p> <p>Előkészítés után 4-5 mondatból álló szöveg leírása tollbamondás után.</p> <p>Az írott nagybetűk alkalmazása.</p> <p>Írásos feladatok megoldása fokozódó önállósággal.</p> <p>A tanult nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek alkalmazása.</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás.</p> <p>Tiszta, rendezett, könnyen olvasható íráskép.</p>
--	---

MATEMATIKA

Óraszámok

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	4	4	4	4
Éves óraszám	144	144	144	144

Témakörök

Témakör	1.	2.	3.	4.
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	x	x	x	x
Számelmélet, algebra	x	x	x	x
Geometria, mérések	x	x	x	x
Relációk, függvények, az analízis elemei	x	x	x	x

1 – 4. évfolyam

Fejlesztési célok:

A tanulók számára lehetővé tenni a környező világ térformáinak, mennyiség viszonyainak, összefüggéseinek felfedezését, megismerését. tapasztalati úton.

Az értelmi fogyatékoságból adódó gondolkodási merevség oldása a matematika segítségével.

Differenciált fejlesztéssel megalapozni a matematikai gondolkodást

Önálló gondolkodásra neveléssel alkalmassá tenni a tanulókat, elemi matematikai ismeretek befogadására, gyakorlati matematikai problémák megoldására, mindezzel elősegítve a társadalmi életben való boldogulást.

Törekvés a matematikai nyelv minél pontosabb használatára, a matematikatanulás szokásrendjének gyakorlásával a pontos, fegyelmezett munkavégzésre és az önellenőrzés igényének kialakítására.

Fejlesztési feladatok:

A matematikai ismeretek és gondolati tevékenységek széles körű tapasztalati alapozása, valamint a kapcsolódó biztos matematikai készségek kialakítása.

A gyerekek valóságon alapuló saját cselekvő tapasztalataik és élményeik révén jussanak el jól megértett, sok szálon kapcsolódó ismeretekhez, mert ezek jelentik majd a hétköznapi életben hosszú távon használható tudásukat.

Széles körű tárgyi tevékenységek alapozzák meg a változatos képi ábrázolásokat, amelyek szükségesek a későbbi absztrakcióhoz.

Tegye lehetővé a tanulók számára a környező világ térformáinak, mennyiségi viszonyainak, összefüggéseinek megértését, a valóság megismerését.

Keltse fel a tanulók érdeklődését, segíteni a pozitív attitűd kialakulását a tantárgy tanulása iránt.

Tapasztalati úton alapozza meg a tanulók matematikai ismereteit.

Változatos tevékenységekkel alakítsa ki a matematikai fogalmakat.

Fejlessze a tanulók matematikai készségeit (számlálás, számolás, mennyiségi következtetések, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása) és matematikai képességeit (rendszerezés, kombinativitás, induktív, deduktív és valószínűségi következtetések), ezáltal tegye lehetővé a tanulók gondolkodásának fejlődését.

1. osztály

Heti 4 óra

Éves órakeret: 144 óra

Témakör	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret: 16 óra
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>A közvetlen környezetben lévő személyek, tárgyak tulajdonságai: szín, forma, nagyság szerint.</p> <p>Azonosságok, különbözőségek.</p> <p>Összehasonlítás, válogatás, csoportosítás, osztályozás: szín, forma nagyság szerint.</p> <p>Csoportosítás azonosság és azonos tulajdonsága alapján (egy tulajdonság).</p> <p>Igaz-hamis állítások</p>	<p>Tudatos érzékelés, észlelés.</p> <p>Absztraháló képesség fejlesztése.</p> <p>Tárgyfogalom elmélyítése, tulajdonságfogalom kialakítása.</p> <p>A megfigyelőképesség, tudatos, tartós figyelemfejlesztés.</p> <p>Eszközökkel való bánásmód, cselekvések célszerű végrehajtása.</p> <p>Gondolkodási műveletek gyakoroltatása.</p> <p>Logikus gondolkodás, gondolkodás rugalmasságának fejlesztése.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség formálása.</p> <p>Önállóságra, önellenőrzésre nevelés.</p> <p>Ítélnőképesség fejlesztése</p>	
Témakör	Számelmélet, algebra	Órakeret: 55 óra
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<p>Számfogalom kialakításának előkészítése</p> <p>Határozatlan és határozott halmazok alkotása, összehasonlítása.</p> <p>Mennyiségfogalmak érzékeltetése: sok, kevés, semmi</p>	<p>Megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenység útján.</p> <p>Mennyiségállandóság kialakítása.</p> <p>Gondolkodási műveletek gyakoroltatása.</p>	
Számfogalom, számköri ismeretek	Absztraháló képesség fejlesztése.	

<p>Mennyiségi viszonyok: több, kevesebb, ugyanannyi</p> <p>Relációs jelek ($>$, $<$, $=$) bevezetése, használata.</p>	<p>összehasonlító képesség fejlesztése.</p>
<p>Halmazok számossága</p> <p>Számfogalom kialakításai 5-ös és 10-es számkörben.</p> <p>Halmazok számosságának megállapítása – az elemek megszámlálása, egyeztetésük számnévvel, számképpel, számjeggyel.</p> <p>Számok, számjegyek</p> <p>0 fogalma (üres halmaz)</p> <p>Számok olvasása, írása.</p> <p>Számok viszonyítása.</p> <p>A számok sorba rendezése.</p> <p>A számok helye a számegyenesen.</p> <p>Számszomszédok.</p>	<p>Tér- és síkbeli tájékozódási képesség fejlesztése.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>Számfogalom kialakítása tapasztalati úton.</p> <p>Analizáló-szintetizáló kép fejlesztése.</p> <p>Emlékezet fejlesztése, tartalmának bővítése.</p> <p>Viszonyítási képesség fejlesztése.</p>
<p>Sorszámok, sorszámnevek - jelölésük</p> <p>Páros, páratlan fogalma</p> <p>Bontás:</p> <p>A bontás fogalma, értelmezése, lejegyzése.</p> <p>A számok kéttagú (összeg és különbség) bontott alakja.</p> <p>Számok bontása</p> <p>Szóbeli összeadás, kivonás 10-es számkörben.</p> <p>Műveletek - Műveletek tartalmi értelmezése</p>	<p>Megfigyelőképesség fejlesztése, konkrét tevékenység útján.</p> <p>Összefüggések felismerése</p>
<p>Halmazok:</p> <p>Halmazok egyesítése – halmazok különbsége.</p> <p>Halmazok bővítése – szűkítése. (Több lett – kevesebb lett)</p> <p>Műveletek megoldása matematikai eszközökkel, rajzban.</p> <p>A tagok felcserélhetősége.</p>	<p>Gondolkodási műveletek gyakoroltatása.</p> <p>Logikus gondolkodás fejlesztése. Absztraháló képesség fejlesztése. Műveletfogalom tapasztalati úton való kialakítása.</p> <p>Cselekvések, célszerű végrehajtása.</p> <p>Eszközökkel való bánásmód fejlesztése.</p> <p>Rövid-, és hosszú távú emlékezet fejlesztése.</p> <p>Műveletfogalom erősítése.</p> <p>Lényegkiemelő és problémamegoldó képesség formálása.</p>

Műveleti jelek bevezetése. Szöveges feladatok Szóban megfogalmazott egyszerű szöveges feladatok		Szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.	
Témakör	Geometria-mérés		Órakeret: 55 óra
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek	
Térbeli, síkbeli helyzetek és tulajdonságaik Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. Tájékozódás a térben. Tárgyak térbeli helyzete. Írányok, viszonyszavak: Az alatt, fölött, mellett, előtt, mögött, jobbra, balra fogalmak helyes használata. Síkbeli helyzetek létrehozása, leolvasása, megfogalmazása Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások Mennyiségek összehasonlítása, mérése. Becslés. Mérés választott (alkalmi) egységekkel (hosszúság, tömeg, úrtartalom) Kisebb-nagyobb, rövidebb- hosszabb, alacsonyabb- magasabb, könnyebb- nehezebb fogalmának kialakítása.		Megkülönböztető, összehasonlító, képesség kialakítása mennyiségek tevékenységgel történő rendezése útján. Eszközökkel való bánásmód fejlesztése. Cselekvések célszerű végrehajtása.	
Témakör	Relációk, függvények, az analízis elemei, sorozatok		Órakeret: 18 óra
Ismeretek		Fejlesztési követelmények	
Személyek, tárgyak, geometriai alakzatok közötti egyszerű kapcsolatok, összefüggések felismerése. Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük. Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságaik alapján.		Megfigyelőképesség fejlesztése. Tér- és síkbeli tájékozódó képesség fejlesztése. Összehasonlító képesség fejlesztése. Szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.	

Ciklikus sorok megfigyelése.	Összefüggéseket felismerő és rendezőképesség fejlesztése.
Növekvő, csökkenő számsorozatok.	Kreatív gondolkodás formálása.

2. évfolyam

Fejlesztési célok:

Matematikai eszközök használatának megismerésével az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.

Elemi szintű matematikai problémák felismerése, megoldása matematikai műveletekkel.

Számfogalom bővítése 20-as számkörben, jártasság kialakítása a műveletvégzésben 10-es számkörben.

Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szerialitás fejlesztése.

Fejlesztési feladatok:

A matematikai eszközök használatának megismerésével az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.

Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének alapozása mindennapi élethelyzetekből kiindulva.

Jártasság kialakítása az összeadás, kivonás végzésében 10-es számkörben.

Szóban megfogalmazott egyszerű szöveges feladatok megjelenítése, megoldása, lejegyzése.

Biztos számfogalom kialakítása 20-as számkörben.

Alapvető mérési és geometriai ismeretek nyújtása.

Gyakorlati mérések választott és szabvány mértékegységekkel.

Fejlesztési követelmények:

Tudjon ciklikus sorokat folytatni.

Legyen képes legalább háromelemű szekvencia felidézésére.

Tudjon a megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.

Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.

Legyen biztos számfogalma 10-es számkörben.

Legyen jártas 20-as számkörben.

Jártasság összeadás, kivonás elvégzésében 10-es számkörben eszközhasználat nélkül.

Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjeleníteni, lejegyezni segítséggel.

Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak, számok között.

Tudja kifejezni a felismert összefüggéseket tevékenységgel, szóval.

Legyen képes dolgokat egymáshoz rendezni.

Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály alapján.

Gyűjtsön elemi tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom méréséhez.

Ismerje fel és használja a nevét a tanult síkidomoknak (kör, négyszög, háromszög)

2. osztály

Heti 4 óra

Éves órakeret: 144 óra

Témakör	Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret: 14 óra
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési követelmények	
Ciklikus sorok folytatása, sorozatok, sorrend, egymásutánosság megfigyelése, leképzése.	<p>Megfigyelőképesség fejlesztése.</p> <p>Tudatos észlelés, absztraháló képesség fejlesztése.</p>	

<p>Válogatás, csoportosítás (egy-két) tulajdonság alapján.</p> <p>Számtulajdonságok</p> <p>Tulajdonságok változása.</p> <p>Matematikai logika : Igaz-hamis állítások</p> <p>Igaz - hamis állítások.</p> <p>Tulajdonságok megfogalmazása állítások formájában, állításokhoz halmazok alkotása.</p> <p>Egyszerű kombinatorikai feladatok</p>		<p>Gondolkodási műveletek fejlesztése, gyakoroltatása.</p> <p>Logikus gondolkodás, gondolkodás rugalmasságának fejlesztése.</p> <p>Összefüggéseket felismerő és rendszerező képesség fejlesztése.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>Ítézőképesség fejlesztése.</p> <p>Kombinatorikus, variációs gondolkodás kialakítása</p>
Témakör	Számelmélet, algebra	Órakeret: 50 óra
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>Számfogalom, számköri ismeretek</p> <p>Számkör bővítése 20-ig.</p> <p>Határozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, IKT eszközök segítségével).</p> <p>Az egyjegyű és a kétjegyű szám fogalma.</p> <p>Halmazok számosságának megállapítása le és megszámlálással.</p> <p>Mennyiségtartalom megerősítése.</p> <p>Számok viszonyítása.</p> <p>Számfogalom megerősítése a 20-as számkörben.</p> <p>Számok helye a számsorban.</p> <p>Soralkotások: növekvő, csökkenő számsorok.</p>		<p>Megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenység útján.</p> <p>Számfogalom alakítása.</p> <p>Gondolkodási műveletek gyakoroltatása.</p> <p>Logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Összefüggések felismerése.</p> <p>Viszonyítási képesség fejlesztése.</p> <p>Absztrakció a számfogalom kiépítéséhez.</p> <p>Emlékezet tartalmának bővítése.</p> <p>.</p>
<p>Számegyenes</p> <p>Számszomszédok Páros-páratlan</p> <p>Sorszámok</p> <p>Sorszámok, sorszámnevek fogalma, jelölésük, használatuk valós helyzetekben.</p>		<p>Megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenység útján.</p> <p>Számfogalom alakítása.</p> <p>Gondolkodási műveletek gyakoroltatása.</p> <p>Logikus gondolkodás fejlesztése.</p>

<p>Helyi-értékes írásmód tudatosítása.</p> <p>Számsorozatok</p> <p>Soralkotások, növekvő, csökkenő számsorok.</p>	<p>Összefüggések felismerése.</p> <p>Viszonyítási képesség fejlesztése.</p> <p>Absztrakció a számfogalom kiépítéséhez.</p> <p>Emlékezet tartalmának bővítése.</p>	
<p>Műveletek</p> <p>Szóbeli összeadás, kivonás, pótlás, tízes átlépés nélkül (analógia).</p> <p>Műveletei jelek használata.</p> <p>Szöveges feladatok: Szóban megfogalmazott egyszerű szöveges feladatok megjelenítése matematikai eszközök kirakásával rajzban, lejegyzésük műveletekkel.</p>	<p>Lényegkiemelő és problémamegoldó képesség formálása</p>	
Témakör	Geometria-mérés	Órakeret: 40 óra
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>Térbeli, síkbeli helyzetek és tulajdonságaik</p> <p>Térbeli helyzetek létrehozása, tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után.</p> <p>Síkbeli helyzetek létrehozása, leolvasása, megfogalmazása.</p> <p>Síkidomok előállítás megadott feltétel szerint.</p> <p>Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, csoportosításuk (gömbölyű, szögletes).</p> <p>Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása (négyszög, háromszög, kör).</p> <p>Testek és síkidomok csoportosítása, rendezése adott tulajdonság alapján.</p> <p>Tájékozódás a síkon.</p> <p>Síkbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása, létrehozása.</p>	<p>A tér- és síkbeli tájékozódó képesség fejlesztése érzékszervi megfigyelések segítségével.</p> <p>Megfigyelőképesség fejlesztése.</p> <p>Absztraháló képesség fejlesztése.</p> <p>Pontosság.</p> <p>Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.</p> <p>Alkotóképesség fejlesztése.</p>	

<p>Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások</p> <p>Mérési tapasztalatok gyűjtése.</p> <p>Mérőeszközök megismerése.</p> <p>Mérendő anyagokhoz mérőeszközök rendelése.</p> <p>Mennyiségek mérése alkalmilag választott egységekkel, és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, űrtartalom)</p> <p>Az idő múlásának érzékeltetése: óra, napszak, nap.</p>		<p>A becslés és mérés képességének fejlesztése gyakorlati tapasztalatszerzés alapján.</p> <p>Összehasonlító, megkülönböztető képesség alakítása.</p> <p>Pontosságra nevelés.</p> <p>Tudatos eszközhasználat kialakítása.</p> <p>Cselekvések célszerű végrehajtása.</p> <p>Fogalmi gondolkodás fejlesztése</p>
Témakör	Relációk, függvények, az analízis elemei, sorozatok	Órakeret: 40 óra
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>Összefüggések felismertetése személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai kapcsolatok, halmazok számosság között.</p> <p>Jelölések használata (összekötés, nyíl, relációs jelek).</p> <p>Logikai készlet elemeinek egymáshoz rendelése egy tulajdonság változásával.</p> <p>Sorozatok képzése adott szabály alapján.</p> <p>Halmazok sorba rendezése számosság alapján.</p> <p>Számok sorba rendezése.</p>		<p>Logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Összefüggéseket felismerő és rendező képesség fejlesztése.</p> <p>Szabályfelismerés.</p>

3–4. évfolyam

A két év kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. Feladata a tantárgy iránti érdeklődés folyamatos fenntartása, azért, hogy a tanulók szívesen és aktívan tevékenykedjenek a matematikaórákon; helyes tanulási szokások kialakítása; az önálló tanulás kialakulásának segítése egyénre szabott motivációval, tanulási módokkal, eljárásokkal; a matematikai ismeretek bővítése, készségek, képességek fejlesztése változatos tevékenységek, saját élmények és tapasztalatok alapján. Az IKT-eszközök használata a tanítás-tanulási folyamat különböző szakaszaiban jelenik meg. A gondolkodási módok gyakorlása valós élethelyzetekből kiindulva történik a szövegértés, szövegalkotás fejlesztésével, a tanult matematikai fogalmak, a matematikai nyelv egyre pontosabb használatával.

A kreativitás és az alkotókedv felkeltése matematikai tevékenységek során valósul meg, törekedve a minél pontosabb és kitartó munkavégzésre, az önellenőrzésre ösztönzésre. Az önértékelés és az önismeret fejlesztése párhuzamosan valósul meg az önbizalom folyamatos megerősítésével, az

együttműködési képesség, a segítőkézség fejlesztésével, mások segítségének, észrevételeinek elfogadásával.

3. évfolyam

Témakör	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
1.1 Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. Közös tulajdonság kiemelése.	
Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés Tulajdonságok jelölése Tulajdonságok változásai	Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. Jelkártyák értelmezése. Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása.	
Kombinatorikus feladatok	Kombinatorikus játékok, építések, színezések.	
1.2. Matematikai logika Igaz, hamis állítások	Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. Állítások igazságának eldöntése.	
Fogalmak	Nagyságbeli viszonyzó, tulajdonság, szín, forma.	

Témakör	2. Számelmélet, algebra	Javasolt óraszám: 71 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. A matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
2.1. Számok Számfogalom megerősítése 20-as számkörben A 100-as számkör	Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámlálása. A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. Tízcsoporthoz tartozó csoportok alkotása.	

Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám	Számok írása, olvasása, értelmezése. Számok modellezése matematikai eszközökkel.
Sorszám Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám	Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, űrtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal.
A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai A helyiérték-táblázat szerkezete Helyi érték, alaki érték, valódi érték Viszonyítás	Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolatának megfigyelése, megfogalmazása. Számok modellezése, összehasonlítása, a relációs jelek ($<$ $>$ $=$) értelmezése, használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata.
Számsorok Számok tulajdonságai	Tájékozódás a számegyenesen és a százas táblán. Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása.
Bontás	Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. Bontások lejegyzése.
2.2 Műveletek Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel Összeadás, kivonás száz-as számkörben: – kerek tízesek összeadása, kivonása, – kerek tízesekhez egyesek hozzáadása, teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül, – teljes kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel	Fejben számolás. Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. Történetek megjelenítése tevékenységgel. Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. Önellenőrzés, számológép használata.
A matematikai jelek ($+$ $-$ $:$ $<$ $>$ $=$) Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége Műveletek közötti összefüggések	Matematikai jelek használata a műveletek lejegyzésekor. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel.

	Az összefüggések megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése. Valóságos helyzetek, történések elképzelése.
Egyszerű szöveges feladatok	Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük lejátszással, kirakással, rajzban. Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Mennyiségi következtetések. A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése számológéppel.
2.3. Számelméleti ismeretek Páros, páratlan számok	A páros, páratlan számok fogalmának kiterjesztése a 100-as számkör számaira. Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.
Fogalmak	Szám neve, jele; alaki, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százaz; egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám; kerek tízes, kerek százaz; összeadás, összeadandó, összeg; kivonás, kisebbítendő, kivonandó, maradék, különbség; szorzás, bennfoglalás, osztás.

Témakör	3. Geometria, mérés	Javasolt óraszám: 35 óra
----------------	----------------------------	---

A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Érzékelés pontosságának fejlesztése. Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban. Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek). Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága). Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakoroltatása. Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések. Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
3.1 Téri elemek Vonalak (görbe, egyenes)	Egyenes és görbe vonalak előállítása pálcikákkal, zsinórral. Vonalak rajzolása szabad kézzel, vonalzóval, körzővel. Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – egyenes, görbe vonal – nyitott, zárt vonal – töröttvonal. 	
Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek)	Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT-eszközökkel. Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása.	

Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek	Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek kirakása pálcikákkal, rajzolásuk vonalzóval.
3.2. Síkbeli alakzatok Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör	Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük. Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel. Síkidomok jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló vonalak (egyenes, görbe), – határoló egyenesek száma, – oldalak helyzete, – oldalak nagysága. Síkidomok összehasonlítása, analízisa, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.
3.3. Térbeli alakzatok Kocka, téglatest, gömb	Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. Testek előállítása gyurmából. Építés kockákból minta alapján és szabadon. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása:
3.4. Transzformációk Tükrös alakzatok, tengelyes szimmetria Tükrözés	Tükrös alakzatok megfigyelése a környezetben. Tükrös alakzatok vizsgálata síktükörrel. Tükrös alakzatok előállítása tépéssel, vágással, hajtogatással. Tükrös alakzatok előállítása térben. Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. Alakzatok és tükröképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása.
3.5. Mérés Hosszúság, űrtartalom, tömeg	Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Becslés, megmérés, kimérés.
Szabványmértékegységek <ul style="list-style-type: none"> – hosszúság (m, dm, cm) – űrtartalom (hl, l, dl) – tömeg (kg, dkg) 	Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése.
Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc	Múlt, jelen, jövő fogalma. Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk. Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel.
Pénz, forint	Pénzérték megismerése, használata. A forint jele: Ft Mennyiségek be- és felváltása. Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen.
Fogalmak	Térbeli elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület.

Témakör	4. Függvények, az analízis elemei	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés.	

	Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása. Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése. Relációs szókincs használata.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
4.1 Összefüggések	Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal.
4.2. Sorozatok Szabályfelismerés, szabálykövetés	Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal egy tulajdonság változásával. Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése. Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján. Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. Számok rendezése. Hiányos számsorok kiegészítése.
Növekvő és csökkenő számsorok	Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban megadott és választott szabály alapján.
Fogalmak	Kapcsolat, különbség, azonosság, szabály, táblázat, sorozat, függvény.

4.évfolyam

Heti 4 óra

Éves órakeret: 144 óra

Témakör	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
1.1 Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. Közös tulajdonság kiemelése.	
Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés Tulajdonságok jelölése Tulajdonságok változásai	Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. Jelkártyák értelmezése. Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása.	

Kombinatorikus feladatok	Kombinatorikus játékok, építések, színezések.
1.2. Matematikai logika Igaz, hamis állítások	Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. Állítások igazságának eldöntése.
Fogalmak	Nagyságbeli viszonyító, tulajdonság, szín, forma.

Témakör	2. Számelmélet, algebra	Javasolt óraszám: 71 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. A matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
2.1. Számok Számfogalom megerősítése 100-as számkörben A 100-as számkör Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám	Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámlálása. A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. Tízes csoportok alkotása. Számok írása, olvasása, értelmezése. Számok modellezése matematikai eszközökkel.	
Római számok I, V, X, L, C	A római számok írása, olvasása, használatuk a mindennapi élet különböző területein (kerületek, hónapok, emeletek).	
Sorszám Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám	Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, űrtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal.	
A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai A helyiérték-táblázat szerkezete Helyi érték, alaki érték, valódi érték Viszonyítás	Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolatának megfigyelése, megfogalmazása. Számok modellezése, összehasonlítása, a relációs jelek ($<$ $>$ $=$) értelmezése, használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata.	
Számsorok Számok tulajdonságai	Tájékozódás a számegyenesen és a százas táblán. Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása.	
Bontás	Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. Bontások lejegyzése.	
2.2 Műveletek Összeadás, kivonás százas számkörben: – kerek tízesek összeadása, kivonása,	Fejben számolás. Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. Történetek megjelenítése tevékenységgel. Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten.	

<ul style="list-style-type: none"> – kerek tízesekhez egyesek hozzáadása, teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül, – teljes kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel 	<p>Önellenőrzés, számológép használata.</p>
<p>Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás A 10-es, 5-ös, 2-es szorzó- és bennfoglaló táblák A 4-es, 3-as, 6-os szorzó és bennfoglaló táblák</p>	<p>A szorzó- és bennfoglaló táblák memorizálása.</p>
<p>A matematikai jelek (+ – : < > =) Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége Műveletek közötti összefüggések</p>	<p>Matematikai jelek használata a műveletek lejegyzésekor. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. Az összefüggések megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése. Valóságos helyzetek, történések elképzelése.</p>
<p>Egyszerű szöveges feladatok</p>	<p>Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük lejátsszással, kirakással, rajzban. Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Mennyiségi következtetések. A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése számológéppel.</p>
<p>2.3. Számelméleti ismeretek Páros, páratlan számok</p>	<p>A páros, páratlan számok fogalmának kiterjesztése a 100-as számkör számaira. Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Szám neve, jele; alaki, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százaz; egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám; kerek tízes, kerek százaz; összeadás, összeadandó, összeg; kivonás, kisebbítendő, kivonandó, maradék, különbség; szorzás, bennfoglalás, osztás.</p>

Témakör	3. Geometria, mérés	Javasolt óraszám: 35 óra
----------------	----------------------------	---

A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Érzékelés pontosságának fejlesztése. Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban. Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek). Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága). Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakoroltatása. Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések. Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
3.1 Téri elemek Vonalak (görbe, egyenes)	Egyenes és görbe vonalak előállítása pálcikákkal, zsinórral. Vonalak rajzolása szabad kézzel, vonalzóval, körzővel. Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – egyenes, görbe vonal – nyitott, zárt vonal – töröttvonal. 	
Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek)	Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT-eszközökkel. Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása. Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása.	
Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek	Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek kirakása pálcikákkal, rajzolásuk vonalzóval.	
Pont és vonal helyzete	Pont és vonal helyzetének megfigyelése, egymáshoz való viszonyuk megfogalmazása (rajta, kívül, belül). Adott helyzet létrehozása.	
3.2. Síkbeli alakzatok Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör	Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük. Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel. Síkidomok jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása: <ul style="list-style-type: none"> – határoló vonalak (egyenes, görbe), – határoló egyenesek száma, – oldalak helyzete, – oldalak nagysága. Síkidomok összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.	

<p>3.3. <i>Térbeli alakzatok</i> Kocka, téglatest, gömb</p>	<p>Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. Testek előállítás gyurmából. Építés kockákból minta alapján és szabadon. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (egyenes- és görbe lap), – határoló lapok száma, – határoló lapok helyzete, – határoló lapok alakja (négyzet, téglalap). <p>Testek összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.</p>
<p>3.4. <i>Transzformációk</i> Tükrös alakzatok, tengelyes szimmetria Tükrözés</p>	<p>Tükrös alakzatok megfigyelése a környezetben. Tükrös alakzatok vizsgálata síktükörrel. Tükrös alakzatok előállítása tépéssel, vágással, hajtogatással. Tükrös alakzatok előállítása térben. Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. Alakzatok és tükröképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása.</p>
<p>3.5. <i>Mérés</i> Hosszúság, űrtartalom, tömeg</p>	<p>Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Becslés, megmérés, kimérés. Összefüggések felfedezése a mértékegység nagysága és a mérőszám között.</p>
<p>Szabványmértékegységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – hosszúság (m, dm, cm) – űrtartalom (hl, l, dl) – tömeg (kg, dkg) 	<p>Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése. Ugyanannak a mennyiségnek megmérése különböző mértékegységekkel.</p>
<p>Mértékváltás</p>	<p>Mértékváltás következtetéssel.</p>
<p>Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc</p>	<p>Múlt, jelen, jövő fogalma. Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk. Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel. Időpont leolvasása percnyi pontossággal. Óra beállítása adott időpontra.</p>
<p>Pénz, forint</p>	<p>Pénzérték megismerése, használata. A forint jele: Ft Mennyiségek be- és felváltása. Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen.</p>
<p>3.6 <i>Kerület, terület</i> Négyzet, téglalap kerülete, területe</p>	<p>Kerület fogalmának alapozása körüljárással, méréssel. Négyzet és a téglalap kerületének számítása mért vagy adott adatok alapján. Terület fogalmának előkészítése lefedéssel.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Térbeli elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület.</p>

Témakör	4. Függvények, az analízis elemei	Javasolt óraszám: 20 óra
---------	-----------------------------------	-----------------------------

A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés. Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása. Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése. Relációs szókincs használata.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
4.1 Összefüggések	Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal.
4.2. Sorozatok Szabályfelismerés, szabálykövetés	Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal egy tulajdonság változásával. Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése. Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján. Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. Számok rendezése. Hiányos számsorok kiegészítése.
Növekvő és csökkenő számsorok	Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban megadott és választott szabály alapján.
4.3. Függvények megadása, ábrázolása Táblázat olvasása	A mindennapi életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük. Táblázat adatainak értelmezése, kitöltésük adott és felismert szabály alapján.
Fogalmak	Kapcsolat, különbség, azonosság, szabály, táblázat, sorozat, függvény.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére	<p>Halmaz elemeinek adott, illetve választott szempont szerinti válogatása, csoportosítása. Kész halmazról igaz, nem igaz állítások megfogalmazása. Állítások igazságának eldöntése.</p> <p>Számok írása, olvasása, értelmezése 100-as számkörben. Számok összehasonlítása, helyük a számsorban, számszomszédok. Összeadás, kivonás 20-as számkörben készségszinten. Összeadás, kivonás 100-as számkörben tízesátlépés nélkül analógia és eszközök segítségével. Gyakorlottság a tanult szorzó- és bennfoglaló táblákban. A négyzet, téglalap, háromszög, kör felismerése, megnevezése. A négyzet és a téglalap tulajdonságainak ismerete. A négyzet és a téglalap területének mérése, számítása mért adatok alapján (szükség esetén segítséggel). A kocka, téglatest és a gömb felismerése, megnevezése. A tanult mértékegységek ismerete, használata. Nem matematikai és matematikai relációk felismerése, jelölése. Szabály felismerése, megfogalmazása egyszerűbb esetekben. Állandó különbségű sorozatok folytatása mindkét irányban.</p>
--	--

ETIKA

Az etika tantárgy alapvető célja az egyéni és közösségi identitás formálása, stabilizálása, az egyének és a csoportok közti együttműködés megteremtése. Ehhez járulnak hozzá a kulturális hagyományokban gyökerező erkölcsi elvek, társas szabályok megismertetése, az egyén gondolkodásában formálódó, a szocio-emocionális készségek fejlesztése.

1–2. évfolyam

Az iskolai erkölcsi nevelés a kisgyermekkor alapokra épít. A szeretett személyek által megjelenített erkölcsi normák alakítják ki az első ítéleteket arról, hogy mi a jó, és mi a rossz. A gyerekek az óvodában megismerkednek a társas normák első intézményesített formáival. Ezek betartása révén tapasztalatokat szereznek a családnál tágabb közösséghez tartozás élményéről és rendjéről. A gyermek viselkedésének alakulása függ a környezeti hatásoktól, és visszahat a gyermek egész személyiségének fejlődésére. Az alapvető viselkedési normák megismerése lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók képesek legyenek érzelmeiket, mozgásukat ellenőrizni.

Az általános iskola 1–2. évfolyamán egyre több időt töltenek a gyerekek a kortársaikkal. Az együttműködést igénylő feladatokban sikereket és kudarcokat élnek át, amelyek jó alapot adnak az önismeret, a társas kultúra, valamint a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlődésének tudatos pedagógiai eszközökkel való támogatására.

Az első két évfolyamon az önismeret és önértékelés, a szociális és környezeti érzékenység, a szűkebb és tágabb környezetben (család, iskola, lakóhely) való tájékozódás, alapvető kommunikációs formák megismerése, elemi magatartási szabályok gyakoroltatása a cél.

1.osztály

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Az én világom	Javasolt óraszám: 7 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Saját tulajdonságok felismerése, azonosítása, megfogalmazása. Egészséges önértékelés megalapozása. Szűkebb környezet megismerése. Szociális és környezeti érzékenység alakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Ki vagyok én?</i>		
Személyes adataim		
– vezeték- és keresztnévem, becenevem,		
– születési helyem, születésem ideje,		
– lakcímem,		
– iskolám adatai (név, cím, osztályfok).		
Külső jegyeim		
– külső tulajdonságaim, megjelenésem,		
– kire hasonlítok a családban,		
– milyennek látom magam,		
– miből ítélnék meg bennünket mások.		

<p>Belső tulajdonságaim</p> <ul style="list-style-type: none"> – mit szeretek magamban, – mit szeretnek bennem mások, – miben vagyok ügyes, – miben hasonlítok társaimra, miben különbözöm tőlük, – jó és rossz tulajdonságaim. <p>Kedvenceim</p> <ul style="list-style-type: none"> – kedvenc játékaim, állataim, ruháim, könyveim, ételeim, meséim, mesehőseim, – miért szeretem kedvenceimet (kedvencekhez fűződő személyes érzések, élmények). <p>Élettörténetem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kisgyermekkori, óvodai élményeim, <p>óvodám és iskolám összehasonlítása.</p>	
Fogalmak	Lány, fiú, születésnap, tulajdonság, kedvenc, élmény.

Témakör	2. Társaim – Ők és én	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. Társak, barátok, segítő közeg fontosságának megéreztetése, közösségi érzés kialakítása. Az egymáshoz való odafordulás jelentőségének elmélyítése. Alapvető kommunikációs formák megismerése, tudatos használatának fejlesztése, személyes érzések és gondolatok kifejezése. Elemi magatartási szabályok megismertetése iskolai és iskolán kívüli helyzetekben, azok gyakoroltatása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Társas kapcsolataim</i> <ul style="list-style-type: none">– családi-rokoni kapcsolataim, közeli és távoli rokonaim;– ki a rokonom, ki az ismerősöm, ki a barátom;– iskolai kapcsolataim az iskolában dolgozó felnőttekkel és osztálytársakkal;– kiket szeretek és kiket nem szeretek környezetemben;– hogyan tudom kifejezni szeretetemet, hogyan fejezik ki mások felém a szeretetüket. <i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekekkel</i> <ul style="list-style-type: none">– gondolataim kifejezése szavakkal, gesztusokkal stb.;– a megfelelő köszönés formái felnőtteknek, társaknak;– felnőttek, társak udvarias megszólítása;– a kérés, felszólítás, figyelmeztetés, érdeklődés módjai;– segítség kérése ismerős felnőttől, társtól vagy idegenektől; helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával.		
Fogalmak	Rokon, ismerős, ismeretlen, barát, felnőtt, gyermek, megszólítás, köszönés, segítségkérés, udvariasság, illem, szeretet.	

Témakör	3. Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Családi-rokoni kapcsolatok tudatosítása. Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak</p>	

	szükségességének megértetése. Az egészséges élethez szükséges napirend megismertetése.
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<i>Közösségeim</i> <ul style="list-style-type: none"> – milyen csoportokhoz tartoztam régen, milyen csoportokhoz tartozom most; – milyen közösségekhez tartozom az iskolában és az iskolán kívül. <i>Családom</i> <ul style="list-style-type: none"> – kik élnek a családban családtagok bemutatása, családrajz; – kapcsolat a családtagokkal; – a családi együttlét örömei; – helyem a családban; – segítség és munkamegosztás a családban; – gyermekkori élményeim; – ünnepek és hagyományok a családban; – otthoni szabadidős tevékenységek. <i>Napirendem</i> <ul style="list-style-type: none"> – egy napom otthon; – milyen feladataim vannak otthon; – egy napom az iskolában; – milyen feladataim vannak az iskolában; – hétköznapi és hétvégi napirendje (miben hasonlít, miben különbözik egy hétköznapi a hétvégi napoktól). 	
Fogalmak	Család, rokon, közösség, segítségnyújtás, hagyomány, ünnep, szabadidő, hétköznapi, feladat.

Témakör	4. Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhelyi környezet és a lakóhely hagyományainak megismertetése. Tájékozódás a lakóhelyen, a lakóhellyel kapcsolatos tapasztalatok bővítése. A különböző településfajták jellegzetességei.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Lakóközösség, amelyben élek</i> <ul style="list-style-type: none">– lakóhelyem jellegzetességei;– lakóközösségem tagjai, a velük való kapcsolatom;– ki lakik az utcában, kik a szomszédaim;– lakóhelyi környezetem hagyományai.		
<i>Más lakóhelyek és azok szokásai</i> <ul style="list-style-type: none">– lakóhelyemtől távoli helyek.		
Fogalmak	Lakóhely, szomszéd, falu, város, szokás, hagyomány.	

Témakör	5. A környező világ	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhely élővilágához fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. A környező élővilág megóvására irányuló felelősségérzet megalapozása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Jó és rossz		

<ul style="list-style-type: none"> – történetek, mesék jó és rossz tulajdonsággal felruházott szereplői (jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos). <p><i>Növények és állatok környezetünkben</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – növények szerepe életünkben; – állatok szerepe környezetünkben; – növények ápolása, állatok gondozása; – mit tehet egy kisgyermek környezete védelméért. 	
Fogalmak	Tulajdonság, jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos, növény, állat, gondozás, felelősség, természetvédelem.

2. osztály

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Az én világom	Javasolt óraszám: 7 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Saját tulajdonságok felismerése, azonosítása, megfogalmazása. Egészséges önértékelés megalapozása. Szűkebb környezet megismerése. Szociális és környezeti érzékenység alakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Ki vagyok én?		
Személyes adataim		
<ul style="list-style-type: none">– vezeté- és keresztnévem, becenevem,– születési helyem, születésem ideje,– lakcímem,– iskolám adatai (név, cím, osztályfok).		
Külső jegyeim		
<ul style="list-style-type: none">– külső tulajdonságaim, megjelenésem,– kire hasonlítok a családban,– milyennek látom magam,– miből ítélnék meg bennünket mások.		
Belső tulajdonságaim		
<ul style="list-style-type: none">– mit szeretek magamban,– mit szeretnek bennem mások,– miben vagyok ügyes,– miben hasonlítok társaimra, miben különbözöm tőlük,– jó és rossz tulajdonságaim.		
Kedvenceim		
<ul style="list-style-type: none">– kedvenc játékaim, állataim, ruháim, könyveim, ételeim, meséim, mesehőseim,– miért szeretem kedvenceimet (kedvencekhez fűződő személyes érzések, élmények).		
Élettörténetem:		
<ul style="list-style-type: none">– kisgyermekkori, óvodai élményeim,		
óvodám és iskolám összehasonlítása.		
Fogalmak	Lány, fiú, születésnap, tulajdonság, kedvenc, élmény.	

Témakör	2. Társaim – Ők és én	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. Társak, barátok, segítő közeg fontosságának megéreztetése, közösségi érzés kialakítása. Az egymáshoz való odafordulás jelentőségének elmélyítése. Alapvető kommunikációs formák megismerése, tudatos használatának fejlesztése, személyes érzések és gondolatok kifejezése. Elemi magatartási szabályok megismertetése iskolai és iskolán kívüli helyzetekben, azok gyakoroltatása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Társas kapcsolataim</i> <ul style="list-style-type: none">– családi-rokoni kapcsolataim, közeli és távoli rokonaim;– ki a rokonom, ki az ismerősöm, ki a barátom;– iskolai kapcsolataim az iskolában dolgozó felnőttekkel és osztálytársakkal;– kiket szeretek és kiket nem szeretek környezetemben;– hogyan tudom kifejezni szeretetemet, hogyan fejezik ki mások felém a szeretetüket. <i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekekkel</i> <ul style="list-style-type: none">– gondolataim kifejezése szavakkal, gesztusokkal stb.;– a megfelelő köszönés formái felnőtteknek, társaknak;– felnőttek, társak udvarias megszólítása;– a kérés, felszólítás, figyelmeztetés, érdeklődés módjai;– segítség kérése ismerős felnőttől, társtól vagy idegenektől; helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával.		
Fogalmak	Rokon, ismerős, ismeretlen, barát, felnőtt, gyermek, megszólítás, köszönés, segítségkérés, udvariasság, illem, szeretet.	

Témakör	3. Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Családi-rokoni kapcsolatok tudatosítása. Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak szükségességének megértetése. Az egészséges élethez szükséges napirend megismertetése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Közösségeim <ul style="list-style-type: none">– milyen csoportokhoz tartoztam régen, milyen csoportokhoz tartozom most;– milyen közösségekhez tartozom az iskolában és az iskolán kívül. Családom <ul style="list-style-type: none">– kik élnek a családban családtagok bemutatása, családrajz;– kapcsolat a családtagokkal;– a családi együttlét örömei;– helyem a családban;– segítség és munkamegosztás a családban;– gyermekkori élményeim;– ünnepek és hagyományok a családban;– otthoni szabadidős tevékenységek.		

<i>Napirendem</i> <ul style="list-style-type: none"> – egy napom otthon; – milyen feladataim vannak otthon; – egy napom az iskolában; – milyen feladataim vannak az iskolában; – hétköznapi és hétvégi napirendje (miben hasonlít, miben különbözik egy hétköznapi a hétvégi napoktól). 	
Fogalmak	Család, rokon, közösség, segítségnyújtás, hagyomány, ünnep, szabadidő, hétköznapi, feladat.

Témakör	4. Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhelyi környezet és a lakóhely hagyományainak megismertetése. Tájékozódás a lakóhelyen, a lakóhellyel kapcsolatos tapasztalatok bővítése. A különböző településfajták jellegzetességei.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Lakókörnyezet, amelyben élek</i> <ul style="list-style-type: none">– lakóhelyem jellegzetességei;– lakókörnyezetem tagjai, a velük való kapcsolat;– ki lakik az utcában, kik a szomszédaim;– lakóhelyi környezetem hagyományai. <i>Más lakóhelyek és azok szokásai</i> <ul style="list-style-type: none">– lakóhelyemtől távoli helyek.		
Fogalmak	Lakóhely, szomszéd, falu, város, szokás, hagyomány.	

Témakör	5. A környező világ	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhely élővilágához fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. A környező élővilág megővására irányuló felelősségérzet megalapozása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Jó és rossz</i> <ul style="list-style-type: none">történetek, mesék jó és rossz tulajdonsággal felruházott szereplői (jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos). <i>Növények és állatok környezetünkben</i> <ul style="list-style-type: none">növények szerepe életünkben;állatok szerepe környezetünkben;növények ápolása, állatok gondozása;mit tehet egy kisgyermek környezete védelméért.		
Fogalmak	Tulajdonság, jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos, növény, állat, gondozás, felelősség, természetvédelem.	

Összegzett tanulási eredmények a	A tanuló elemi ismeretekkel rendelkezik személyi adatairól, külső tulajdonságairól. A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, különösen:
---	---

két évfolyamos ciklus végén	<p>A körülötte élő gyermekekhez és felnőttekhez barátságos magatartással közeledik, pozitívan viszonyul a környezetéhez.</p> <p>Udvariasan kommunikál környezetével (gyerekkel, felnőttel) köszönés, kérés, beszélgetés során.</p> <p>Képességeinek megfelelően nyitott a természet szépségeire, óvja, vigyázza környezetét.</p> <p>Érzéseit, gondolatait rajzban, mozgással és szóban fejezi ki.</p> <p>Különbséget tesz mese és valóság között.</p>
------------------------------------	---

3–4. évfolyam

A 3–4. évfolyamon az önfegyelem, az önkontroll, a szociális magatartás kialakulásának, a konfliktusok kezelésének segítése a cél. Kiemelt szerepet kap a szociális érzékenység erősítése, a többféle közösséghez tartozás felismertetése; az összetartozás, a szabályok szerepének megértése.

A tantárgy lehetőség kínál a családi életre nevelés, a hazafias nevelés különféle témáinak feldolgozásához, amit össze lehet hangolni a kommunikációs kompetenciák aktuális fejlesztési céljaival. Az érzések, gondolatok kifejezésére a rajzolás, festés, mintázás önkifejezési formái mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak a szabad, oldott hangulatú beszélgetések.

Törekedni kell a szűkebb és a tágabb környezetben jelen levő kulturális örökség bemutatására, annak feltárására, a néphagyományok és helyi tradíciók megismerésére, elsősorban a közvetlen tapasztalás útján.

3. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Milyen vagyok, milyennek látnak mások	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Önismeret, önfogadás segítése, példakép keresése. Önfegyelem, önkontroll, szociális magatartás kialakulásának segítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Tulajdonságaim</i> <ul style="list-style-type: none">– külső és belső tulajdonságaim,– miben vagyok ügyes,– kapcsolataim társakkal, felnőttekkel. <i>Szokásaim, érzelmeim, indulataim</i> <ul style="list-style-type: none">– mindennapi feladataim az iskolában és otthon;– szabadidős tevékenységeim;– érzéseim, indulataim kifejezése (öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség). <i>Hősök és példaképek</i> <ul style="list-style-type: none">– kedvenc mesehőseim, pozitív tulajdonságaikkal való azonosulás.		

Fogalmak	Külső, belső tulajdonság, önismeret, szokás, érzélem, indulat, öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség, segítőkészség, példakép, mesehős.	
Témakör	2. Közösségben és egyedül – a társaim és én	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hatékony kommunikáció feltételeinek tudatosítása. A baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. Szociális érzékenység erősítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Párbeszéd</i> <ul style="list-style-type: none">– beszélgetés helyzetei, beszélgető partnereim;– a testbeszéd szerepe (testtartás, arcjáték);– beszélgető partnerek figyelembe vétele (gyerek-felnőtt, család-iskola). <i>Az igazi barát</i> <ul style="list-style-type: none">– hogyan választok barátot;– ki az igazi barátom, milyen tulajdonságai vannak. <i>Békében és haragban</i> <ul style="list-style-type: none">– helyes viselkedési formák;– veszekedés, verekedés elkerülése, kibékülés. <i>Elfogadva és elutasítva</i> <ul style="list-style-type: none">– érzéseim, ha magányos vagyok;– hogyan fogadnak el társaim.		
Fogalmak	Párbeszéd, odafigyelés, testbeszéd, arcjáték, testtartás, hanglejtés, barátság, öröm, bánat, harag, veszekedés, kibékülés, magányosság, elfogadás.	

Témakör	3. Az osztály és az iskola	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A többféle közösséghez tartozás felismertetése. Az osztályon belüli összetartozás érzésének megerősítése. Szabályok szerepének és fontosságának megértése a közösség életében. A saját iskolához való kötődés érzésének erősítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>A mi osztályunk</i> <ul style="list-style-type: none">– kapcsolataim az osztályban,– közös és különböző tulajdonságaink,– közös szokásaink,– egymás segítése, összetartásunk. <i>Az osztály működése</i> <ul style="list-style-type: none">– közös szabályaink tanórán, szünetben, egyéb helyzetekben,– hogyan és miért tartjuk be a szabályainkat. <i>A mi iskolánk</i> <ul style="list-style-type: none">– iskolánk névadója,– iskolai szokások és hagyományok.		
Fogalmak	Csoport, közösség, osztály, összetartozás, hagyomány, szabály, szabályalkotás.	

Témakör	4. Kulturális nemzeti közösség	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás elősegítése. Ismerkedés Magyarországon élő más népcsoportok kulturális hagyományaival.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>A nyelv, ami összeköt</i> <ul style="list-style-type: none">– milyen nyelvet használunk a családban, szűkebb és tágabb környezetünkben. <i>Szokások és jelképek</i> <ul style="list-style-type: none">– magyarországi népszokások;– a magyarságot kifejező jelképek. <i>Ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none">– családi ünnepek;– nemzeti és állami ünnepeink. <i>Más kultúrák, más szokások, más ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none">– Magyarország másfajta kulturális közösségei;– szokásaik, ünnepeik.		
Fogalmak	Anyanyelv, jelkép, nemzeti jelkép, népszokás, családi ünnep, nemzeti és állami ünnep.	

Témakör	5. A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	Javasolt óraszám: 3 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A múlt értékeinek megőrzése, továbbörökítése. A helyes fogyasztói magatartás alapozása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Lakóhelyi épített örökségünk</i> <ul style="list-style-type: none">– a múlt építészeti emlékei;– lakóhelyünk története;– múzeumfalvak. <i>Tárgyaink világa</i> <ul style="list-style-type: none">– a múlt tárgyi emlékei a családban és a múzeumokban;– a régi világ és napjaink tárgyainak összehasonlítása. <i>A világ öröksége</i> <ul style="list-style-type: none">– a világ legszebb, legkülönlegesebb helyei, építményei, világörökség.		
Fogalmak	Épített örökség, tárgyi örökség, múzeum, világörökség.	

Témakör	6. A mindenség és én – születés és elmúlás	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A kezdet és a vég elvont fogalmának megismertetése a gyerekek életkorának megfelelő szinten.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Kezdet és vég</i> <ul style="list-style-type: none">– a dolgok keletkezése és véget érése;– különböző mítoszok a világ keletkezéséről;– Bibliai ismeretek a világ teremtéséről és végéről. <i>A világ megismerése</i> <ul style="list-style-type: none">– kíváncsiság és információszerzés világunkról;– személyes közvetlen és közvetett tapasztalatszerzés;– elképzeléseim a világról.		

4. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Milyen vagyok, milyennek látnak mások	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Önismeret, önellfogadás segítése, példakép keresése. Önfegyelem, önkontroll, szociális magatartás kialakulásának segítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Tulajdonságaim</i> <ul style="list-style-type: none">– külső és belső tulajdonságaim,– miben vagyok ügyes,– kapcsolataim társakkal, felnőttekkel. <i>Szokásaim, érzelmeim, indulataim</i> <ul style="list-style-type: none">– mindennapi feladataim az iskolában és otthon;– szabadidős tevékenységeim;– érzéseim, indulataim kifejezése (öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség). <i>Hősök és példaképek</i> <ul style="list-style-type: none">– kedvenc mesehőseim, pozitív tulajdonságaikkal való azonosulás.		
Fogalmak	Külső, belső tulajdonság, önismeret, szokás, érzelem, indulat, öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség, segítőkészség, példakép, mesehős.	

Témakör	2. Közösségben és egyedül – a társaim és én	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Hatékony kommunikáció feltételeinek tudatosítása. A baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. Szociális érzékenység erősítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Párbeszéd</i> <ul style="list-style-type: none">– beszélgetés helyzetei, beszélgető partnereim;– a testbeszéd szerepe (testtartás, arcjáték);– beszélgető partnerek figyelembe vétele (gyerek-felnőtt, család-iskola). <i>Az igazi barát</i> <ul style="list-style-type: none">– hogyan választok barátot;– ki az igazi barátom, milyen tulajdonságai vannak. <i>Békében és haragban</i> <ul style="list-style-type: none">– helyes viselkedési formák;– veszekedés, verekedés elkerülése, kibékülés.–		
Fogalmak	Párbeszéd, odafigyelés, testbeszéd, arcjáték, testtartás, hanglejtés, barátság, öröm, bánat, harag, veszekedés, kibékülés, magányosság, elfogadás.	

Témakör	3. Az osztály és az iskola	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A többféle közösséghez tartozás felismertetése. Az osztályon belüli összetartozás érzésének megerősítése. Szabályok szerepének és fontosságának megértése a közösség életében. A saját iskolához való kötődés érzésének erősítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>A mi osztályunk</i> <ul style="list-style-type: none">– kapcsolataim az osztályban,– közös és különböző tulajdonságaink,– közös szokásaink,– egymás segítése, összetartásunk. <i>Az osztály működése</i> <ul style="list-style-type: none">– közös szabályaink tanórán, szünetben, egyéb helyzetekben,– hogyan és miért tartjuk be a szabályainkat. <i>A mi iskolánk</i> <ul style="list-style-type: none">– iskolánk névadója,– iskolai szokások és hagyományok.		
Fogalmak	Csoport, közösség, osztály, összetartozás, hagyomány, szabály, szabályalkotás.	

Témakör	4. Kulturális nemzeti közösség	Javasolt óraszám: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás elősegítése. Ismerkedés Magyarországon élő más népcsoportok kulturális hagyományaival.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>A nyelv, ami összeköt</i> <ul style="list-style-type: none">– milyen nyelvet használunk a családban, szűkebb és tágabb környezetünkben.		
<i>Szokások és jelképek</i> <ul style="list-style-type: none">– magyarországi népszokások;– a magyarságot kifejező jelképek.		
<i>Ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none">– családi ünnepek;– nemzeti és állami ünnepeink.		
<i>Más kultúrák, más szokások, más ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none">– Magyarország másfajta kulturális közösségei;– szokásaik, ünnepeik.		
Fogalmak	Anyanyelv, jelkép, nemzeti jelkép, népszokás, családi ünnep, nemzeti és állami ünnep.	

Témakör	5. A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	Javasolt óraszám: 3 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A múlt értékeinek megőrzése, továbbörökítése. A helyes fogyasztói magatartás alapozása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Lakóhelyi épített örökségünk</i> <ul style="list-style-type: none">– a múlt építészeti emlékei;– lakóhelyünk története;– múzeumfalvak. <i>Tárgyaink világa</i> <ul style="list-style-type: none">– a múlt tárgyi emlékei a családban és a múzeumokban;– a régi világ és napjaink tárgyainak összehasonlítása. <i>A világ öröksége</i> <ul style="list-style-type: none">– a világ legszebb, legkülönlegesebb helyei, építményei, világörökség.		
Fogalmak	Épített örökség, tárgyi örökség, múzeum, világörökség.	

Témakör	6. A mindenség és én – születés és elmúlás	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A kezdet és a vég elvont fogalmának megismertetése a gyerekek életkorának megfelelő szinten.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Kezdet és vég</i> <ul style="list-style-type: none"> – a dolgok keletkezése és véget érése; – különböző mítoszok a világ keletkezéséről; – Bibliai ismeretek a világ teremtéséről és végéről. <i>A világ megismerése</i> <ul style="list-style-type: none"> – kíváncsiság és információszerzés világunkról; – személyes közvetlen és közvetett tapasztalatszerzés; – elképzeléseim a világról. 		

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, különösen:</p> <p>A tanuló életkorának és képességének megfelelő szinten képe van saját külső és belső tulajdonságairól.</p> <p>Figyel másokra, egyszerűen ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait.</p> <p>Bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe.</p> <p>Kialakul szabálytudata, képes a szabályok betartására.</p> <p>Képes másokkal kapcsolatot kialakítani, felnőtt segítségével konfliktusokat feloldani.</p> <p>Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához.</p> <p>Elemi szinten megismeri más népek hagyományait, kulturális jelenségeit.</p> <p>A múlt értékeinek megismerésére és azok megóvására törekszik.</p>
--	--

KÖRNYEZETISMERET

1-2. évfolyamon

Ebben az életszakaszban a kisgyermek már számos jelenséget érzékelt szűkebb-tágabb környezetében. A rendszeres megfigyelés, a módszeresség, a kérdések felvetésének (a miértek megfogalmazásának) és a válaszkérésnek, a magyarázatok indoklásának az igényét itt alakítjuk ki. Itt figyelünk fel az ok-okozati kapcsolatokra, a rendszer-részrendszer viszonyra, az állandóság és változás léteire, a természetben megtalálható ritmusokra. Ezeknek aprólékos magyarázatára még nem vállalkozhat a tantárgy, de a probléma elhelyezése, a megfigyeléseken és tényeken alapuló megokolás itt válik a vizsgálódás részévé.

A természeti jelenségek fűrkészése, a környezet iránti pozitív attitűd megtartása vagy kialakítása, a természet és az élőlények szépségének (önmagáért való értékének) felfedezése ahhoz teremt kedvet, hogy a gyermek az ezekkel kapcsolatos tudását fejlessze. Az élő természet vizsgálata (egyres részletek pusztá észrevétele is) számos olyan készséget igényel, melyeket csak közvetlen tapasztalásokon keresztül lehet fejleszteni, ezért a tanulói vizsgálódásra, a természettel való közvetlen kapcsolatra fordított idő bőven megtérül abban, hogy tanítványaink nemcsak felmondják, de értik is (sőt átérzik) a tanultakat.

A technikai, épített és szociális környezet vizsgálata éppen ilyen fontos: a helyükre kerülő elemek a gyermek biztonságérzetének, bizalmának erősödését éppúgy szolgálják, mint tudásának gyarapodását. A foglalkozások, a környezeti elemek, a ház körüli teendők, vagy éppen a közlekedés vagy településszerkezet megismerése olyan tájékozottságot adnak a kisgyermeknek, amelyek – ha közvetlenül nem is mindig vagy nem azonnal hasznosítja életében – világgépének stabilitását szolgálják.

A 1-2. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapóraszám: 72 óra.

Témakör neve	Javasolt óraszám	
	1.osztály	2. osztály
Az iskola	2	2

Az iskolás gyerek	4	3
Tájékozódás az iskolában és környékén	5	5
Mi van a teremben	4	5
Anyagok körülöttünk	5	5
Időjárás	5	4
Egészséges táplálkozás	5	4
Élőlények közössége	6	8
Összes óraszám:	36	36

1.ÉVFOLYAM
Éves óraszám: 36 tanóra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Az iskola	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A megismerési módszerek folyamatos alkalmazása (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés).</p> <p>A térbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>A mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések felismerése és értelmezése, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció fejlesztése.</p> <p>Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása, gyakoroltatása.</p> <p>A természeti és az épített környezet megfigyelése, megkülönböztetése az iskolai környezetben.</p>	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i></p> <p>Mi a különbség az óvoda és az iskola között?</p> <p>Mi van az iskolában?</p> <p>Hogyan tájékozódunk az iskola épületében?</p> <p>Az iskolai élet rendje.</p> <p>Kikkel találkozunk az iskolában?</p> <p>Hogyan öltözködünk, ha iskolába megyünk?</p> <p>Milyen élőlények vannak a tanteremben, az iskolában, az iskola udvarán?</p> <p><i>Ismeretek:</i></p> <p>A környezetünkben előforduló anyagok érzékelhető tulajdonságai.</p>	<p>Helyes viselkedés és megfelelő öltözet az iskolában (tanórán, különböző szabadidős foglalkozásokon, szünetben).</p> <p>Az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása.</p> <p>Megszólításuk, köszönés, udvariassági formulák használata.</p> <p>Az osztályterem, ahol szeretek lenni: az osztályteremben található tárgyak, bútorok megnevezése, jellemző tulajdonságaik összegyűjtése, csoportosításuk különböző szempontok szerint.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>színek, formák.</p> <p><i>Matematika:</i></p> <p>távolságok, nagyságrendek becslése, megnevezése, mérése.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i></p> <p>helyes öltözködés.</p>

Az iskolában található jelek, jelzések, piktogramok.	Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, különbségek megfogalmazása. Az időjárás megfigyelése, az időjárásnak megfelelő öltözködés megtervezése. Tájékozódás az iskola épületében. Az iskola épületében és a környéken található jelek, jelzések értelmezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Élő, élettelen, növény, állat, életjelenség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Az iskolás gyerek		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az állandóság és változás szempontjából a napi és éves ritmus felismerése, mintázatok keresése. A megfigyelés, a mérés és a tapasztalatok rögzítése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából a saját test megismerése.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Mi a különbség az iskolás és az óvodás gyerek napirendje között? Mivel telnek a hétköznapiak, a hétvégék és az ünnepek? Hogyan tájékozódunk a környezetben? Mi a különbség felnőttek és gyerekek között? <i>Ismeretek:</i> A napszakok, évszakok váltakozása. A napok és a hónapok. Napirend és napszakok.	Napi- és hetirend tervezése, a megvalósítás értékelése. Helyes testtartás. A megvilágítás szerepének felismerése tanulás közben. Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek mérése, az adatok összehasonlítása, relációk megfogalmazása. Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében, a test működésében. Példák gyűjtése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámmra. Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése és gyakorlása, alkalmazása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondókák, versek, dalok a testrészekkel kapcsolatban. <i>Ének-zene:</i> a ritmus szerepe a zenében. <i>Matematika:</i> az előtte, utána, korábban, később megértése, használata; folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; időrendkezelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Idő, ritmus, érzékszerv, testrész.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Tájékozódás az iskolában és környékén	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Természetes hosszúságok és mértékek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A környezet és fenntarthatóság szempontjából a felelős felhasználói magatartás megalapozása, erősítése. Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos üzemeltetés jelentőségének felismertetése. Megbecsülés kialakítása az iskolai személyzet munkája iránt. Léptékek felismerése, becslés és mérés alkalmazása.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan jutunk el az iskolába? Mitől működik az épület?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A helyi közlekedés. Alaprajz, vázlatrajz. Fűtőberendezések, világítás, szellőztetés, étkező-, raktár- és kiszolgálóhelyiségek szerepe az iskolában. A fűtés lehetséges módjai. Energiaforrások a háztartásban. A készülékek energiatakarékos üzemeltetésének módjai. A közlekedés és az energiatakarékosság. Az épületek karbantartásával, állagmegőrzésével kapcsolatos legfontosabb munkák az iskolában és otthon.</p>	<p>Alaprajz készítése az osztályteremről, vázlat az iskoláról. Útvonalrajzok készítése a lakhely és az iskola között. Egy-egy konkrét példa összehasonlítása. Becslés és mérés alkalmazása. Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén. Az energiatakarékosság lehetséges megvalósítási módjainak keresése az iskolán belül. Alaprajz készítése a lakásról, szobáról. Az iskola és a háztartás összehasonlítása (léptékkülönbség felismerése). Az állagmegőrzés, takarítás, karbantartás és a felelős használat jelentőségének felismerése.</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, rész-egész viszony, becslés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tájképek.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fűtés, háztartási munkák, közlekedés, energiatakarékosság.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alaprajz, lépték, energiatakarékosság, felelősség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Mi van a teremben?	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az osztályterem bútorzata és tárgyainak megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyag, energia, információ; a felépítés és működés kapcsolata, illetve az állandóság és változás szempontjából kapcsolat keresése az anyagi tulajdonságok és a tárgyak felhasználása között. A felelős, körültekintő munkavégzés és viselkedés erősítése. Kapcsolat keresése az égés feltételei és a tűzoltás szabályai között.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Milyen tárgyak vesznek körül bennünket? Hogyan függenek össze a tárgyak anyagi tulajdonságai a felhasználásuk módjával? Mely tárgyak jelentenek veszélyt tűz esetén? Hogyan lehet megelőzni a tüzeseteket? Mit lehet tenni tűz esetén?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Tárgyak (anyagok) tulajdonságai (átlátszóság, keménység, rugalmasság, érdesség-simaság, forma, szín). Mesterséges és természetes anyagok a környezetünkben található tárgyakban. Éghető anyagok a környezetünkben. Tűzvédelem, a tűzoltás alapelvei, eszközei.</p>	<p>A tanteremben található tárgyak csoportosítása különböző szempontok szerint (érzékszervekkel vizsgálható tulajdonságok, anyag, méret, felhasználás). Természetes és mesterséges anyagok megkülönböztetése a környezet tárgyaiban. A környezetben lévő tárgyak csoportosítása aszerint, hogy tűzveszélyes (gyúlékony), éghető vagy éghetetlen-e. Égés vizsgálatán keresztül az égés feltételeinek megállapítása. Kapcsolat keresése az égés feltételei és a tűzoltás módja között. Felkészülés vészhelyzetre. A fegyelmezett cselekvés fontosságának felismerése. A körültekintő munkavégzés fontosságának felismerése. A tűzoltók munkájának értékelése.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> tűzzel kapcsolatos dalok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyagi tulajdonságokra használható jelzők, hasonlatok; mondókák, versek a tűzzel kapcsolatban.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tűzvédelem, tűzoltás, égés, anyagi tulajdonság, felhasználás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Anyagok körülöttünk	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Anyagok megismert tulajdonságai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állandóság és változás szempontjából a halmazállapot-változások értelmezése, a tömeg- és ürmértékek használata. A felépítés és működés kapcsolatában a víz mint oldószer alkalmazása. Ok-okozati kapcsolatok feltárása napi gyakorlataink és az anyagi átalakulások jellemzői között.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Önthető-e a szén, a mál, a liszt? Csak a folyadékok önthetők? Miért méri a kilóra a krumplit, dekára a mákot, literre a tejet?</p>	<p>Különböző köznapi anyagok összehasonlítása halmazállapotuk szerint. Köznapi folyadékok és szilárd anyagok tulajdonságainak vizsgálata tapintással, vizuálisan, szaglással, kézzel történő erőifejtéssel stb..</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a víz mint versek, mesék témája; hasonlatok, metaforák, szólásmondások a</p>

<p>Miért tesznek a friss zúzódásra jeget? Miért esik jól nyáron a fagyi? Megrepesztheti-e a víz a sziklát?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Halmazállapotok: a légnemű anyagok (gázok) kitöltik a rendelkezésre álló teret; a folyadékok térfogata változatlan, de felveszik az edény alakját; a szilárd anyagok megtartják formájukat. Az önthatóság nem jelenti önmagában azt, hogy egy anyag folyékony halmazállapotú. A melegítés és hűtés a mindennapokban.</p>	<p>A tapasztalatok megfogalmazása szóban. Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl. hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Tömeg- és térfogatmérés víz fagyasztása és olvadása során. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a háztartásban és a természetben. Különböző anyagok viselkedésének megfigyelése vízben.. A meleg és hideg vízben való oldódás összehasonlítása. Folyadékok és a levegő hőmérsékletének mérése.</p>	<p>gőzzel, a vízzel és a jéggel kapcsolatban.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a víz megjelenése különböző műalkotásokban.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, térfogatmérés, tömegmérés, oldódás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6.Időjárás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Melegítés, hűtés, párolgás. Az időjárás-előrejelzésben alkalmazott néhány gyakori piktogram jelentése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és működés szempontjából az időjárás jellemzői és az évszakok kapcsolatának felismertetése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából az évszakokhoz kötődő helyes táplálkozási szokások, az egészségvédelem jelentőségének megértetése. A környezet és fenntarthatóság szempontjából kapcsolat felismertetése a növények állapota és az állati viselkedés, valamint a környezeti változások között. Annak felismertetése, hogy az időjárás befolyásolja az ember és más élőlények állapotát is.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan határozza meg öltözködésünket az időjárás? Hogyan viselkednek a növények és az állatok különböző időjárási körülmények között? Hogyan védjük testünket a hideg, a meleg, a szél és a csapadék ellen?</p>	<p>Időjárási napló készítése. Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése. A víz halmazállapotai és a csapadékformák összekapcsolása. Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> öltözködés, időjárás, egészséges táplálkozás.</p>

<p>Mi jellemzi táplálkozásunkat a különböző évszakokban?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Évszakok és jellemző időjárásuk. Az időjárás tényezői. A csapadék formái (eső, köd, hó). Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés. Példák a növények fényviszonyokhoz, az állatok változó hőmérsékleti viszonyokhoz történő alkalmazkodására. Az egészséges táplálkozás jellemzői a különböző évszakokban. A folyadékfogyasztás szerepe. Az élőlények energiaszükséglete és életmódja közötti kapcsolat.</p>	<p>állatvilágban, a tapasztalatok rögzítése rajzzal vagy írásban. Évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata. A réteges öltözködés szerepének megértése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Időjárás, évszakai változás, egészségvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7.Egészséges táplálkozás		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Napszakok, táplálkozás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az egészségtudatos táplálkozási szokások kialakítása, minőségi és mennyiségi szempontok figyelembe vételével. Az ételmiszer-higiénia jelentőségének felismerése. Törekvés kialakítása az egészség megőrzésére. Annak felismerése, hogy számos szokásnak biológiai alapja, magyarázata van.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért leszünk éhesek? Miért fontos a rendszeres étkezés? Milyen élelmiszerekből érdemes csak mértékkel fogyasztani? Mit érdemes csomagolni egy egész napos kirándulásra? Mit kezdhetünk a maradék étellel?</p>	<p>A rendszeres, nyugodt táplálkozás szerepének felismerése. Élelmiszerfajták csoportosítása energiatartalmuk (magas, alacsony), illetve tápanyagtartalmuk alapján. Példákon keresztül a helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok felismerése, csoportosítása. A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat felismerése.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> csendéletek gyümölcsökkel, ételekkel.</p> <p><i>Ének-zene:</i> az étkezéssel kapcsolatok dalok.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a főzés, illetve ételkészítés; az élelmiszerek, ételek</p>	

<p>Ismeretek: Az éhség mint a szervezet jelzése: energiára, tápanyagra van szükségünk. A leggyakoribb élelmiszerek energiatartalma (alacsony, magas), a tápanyagok fajtái (fehérje, zsír, szénhidrát). Táplálékipiramis. Az ideális testsúly jelentősége: elhízás, alultápláltság veszélyei, példa hiánybetegsége: a skorbut. Az étkezések típusai, a helyes táplálkozás, a terített asztal, az evőeszközök használata, a folyadékbevitel, a kézmosás és az ülve étkezés, az alapos rágás és az étkezés utáni fogmosás szerepe. Az emésztéshez nyugalomra van szüksége a szervezetnek. A víz a legegészségesebb italunk, mely a szervezet számára nélkülözhetetlen. A konyhai higiénés szabályok. A maradék étellel kapcsolatos higiénés szabályok. Az ételmérgezés okai és következményei.</p>	<p>Az étkezéssel kapcsolatos szokások gyűjtése, elemzése. Az étkezéssel kapcsolatos szokások (például nyugodt környezet, folyadékfogyasztás, levesek) biológiai hátterének felismerése. A helyes étkezési szokások megismerése, betartása, gyakorlása. A gyorsétkezés előnyeinek és hátrányainak összegyűjtése, mérlegelése. Egy hagyományos helyi étel elkészítésén keresztül a főzési folyamat lépéseinek értelmezése. Az ételek tárolásával kapcsolatos alapvető szabályok megismerése és betartása. Ételek csoportosítása aszerint, hogy mennyire romlandóak. Javaslat készítése: mit vigyünk magunkkal hosszabb utazásra, rövidebb kirándulásra télen, nyáron stb. Az ételmérgezés tüneteinek felismerése, a veszélyeinek megértése.</p>	<p>tárolása; egészséges táplálkozás, étrend.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egészségtudatos magatartás, élelmiszer-higiéné, táplálkozási piramis, étkezési szabály.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8.Élőlények közösségei		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Növény, állat.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerek, illetve a felépítés és működés szempontjából az életközösségek kapcsolatainak megismerése. Annak felismerése, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek. A mesterséges és természetes életközösségek összehasonlítása. A természetvédelem jelentőségének felismerése.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Elhetne-e róka a kertben? Tarthatnánk-e oroszánt hobbiallatként?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Életközösség: mesterséges és természetes életközösség. Életfeltételek, egyes állat- és növényfajok igényei. Élőhely. Veszélyeztetett fajok. Táplálkozási kölcsönhatások: ragadozás, növényevés. Összefüggés az élőlények energiaszükséglete és életmódja között.</p>	<p>Egy, az iskola környezetében található jellegzetes életközösség megfigyelése, jellemzése. Természetes életközösség megfigyelése, állapotának leírása. Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása (sokféleség, változatosság, mintázatok alapján). Az életközösségek összetettségének felismerése. Annak magyarázata, miért bonyolult feladat az állatok megfelelő állatkerti tartása. Az élővilág sokféleségének tisztelete. Az életközösség növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok felismerése. Állatok csoportosítása Egyed, csoport és életközösség megkülönböztetése konkrét esetekben. A természetvédelem jelentőségének felismerése, az állat- és növénykertek munkájának értékelése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek egyes állatfajokkal kapcsolatban.</p> <p><i>Ének-zene:</i> az állatok farsangja, dalok állatokkal kapcsolatosan.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> állatok és növények, életközösségek ábrázolása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Életfeltétel, környezeti igény, természetvédelem, sokféleség, életközösség, táplálkozási kapcsolat.</p>	

2.ÉVFOLYAM

Éves órakeret: 36 tanóra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Az iskola	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A megismerési módszerek folyamatos alkalmazása (megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés). A térbeli tájékozódás fejlesztése. A mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések felismerése és értelmezése, a jelekből álló információhoz kapcsolódó kommunikáció fejlesztése. Az iskolás élettel kapcsolatos életmódbeli szokások tudatosítása, gyakoroltatása. A természeti és az épített környezet megfigyelése, megkülönböztetése az iskolai környezetben.</p>	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan tájékozódunk az iskola épületében? Az iskolai élet rendje. Hogyan öltözködünk, ha iskolába megyünk? Milyen élőlények vannak a tanteremben, az iskolában, az iskola udvarán?</p> <p><i>Ismeretek:</i> A környezetünkben előforduló anyagok érzékelhető tulajdonságai. A szobanövények és a hobbiállatok gondozása. Életfeltételek. Az időjárást jelző piktogramok. Az iskolában található jelek, jelzések, piktogramok.</p>	<p>Helyes viselkedés és megfelelő öltözet az iskolában (tanórán, különböző szabadidős foglalkozásokon, szünetben). Az iskolában dolgozók foglalkozásának összehasonlítása. Megszólításuk, köszönés, udvariassági formulák használata. Az osztályterem, ahol szeretek lenni: az osztályteremben található tárgyak, bútorok megnevezése, jellemző tulajdonságaik összegyűjtése, csoportosításuk különböző szempontok szerint. Élőlények és élettelen dolgok összehasonlítása, különbségek megfogalmazása. Egyszerű növényápolási munkák elvégzése (ültetés, öntözés, talajlazítás) és a hozzájuk tartozó néhány eszköz nevének megismerése, az eszközök használata. A hobbiállatok, a házban és a ház körül élő állatok megnevezése, egy-egy (az ember számára) jellemző tulajdonságának megnevezése. Az időjárás megfigyelése, az időjárásnak megfelelő öltözködés megtervezése. Tájékozódás az iskola épületében. Az iskola épületében és a környéken található jelek, jelzések értelmezése. Mérés, becslés, vázlatos alaprajz készítése. Tájékozódás vázlatrajz alapján. Természetes mértékek (lépés, arasz stb.) használata.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> színek, formák.</p> <p><i>Matematika:</i> távolságok, nagyságrendek becslése, megnevezése, mérése.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> helyes öltözködés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Élő, élettelen, növény, állat, életjelenség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Az iskolás gyerek		Órakeret 3 óra
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az állandóság és változás szempontjából a napi és éves ritmus felismerése, mintázatok keresése. A megfigyelés, a mérés és a tapasztalatok rögzítése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából a saját test megismerése.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Mivel telnek a hétköznapiak, a hétvégék és az ünnepek? Hogyan, mikor és mennyit tanulunk? Hogyan tájékozódunk a környezetben? Mit, mikor, hogyan és mennyit együnk? Mi a különbség felnőttek és gyerekek között? <i>Ismeretek:</i> A napszakok, évszakok váltakozása. A napok és a hónapok. Napirend és napszakok. Az emberi test külső képe. Az ember főbb testrészei. Legfontosabb érzékszerveink és szerepük a környezet megismerésében. Védelmük fontossága és módjai.	Napi- és hetirend tervezése, a megvalósítás értékelése. Helyes testtartás. A megvilágítás szerepének felismerése tanulás közben. A helyes táplálkozási és a higiénés szokások tudatosítása, alkalmazása a napi gyakorlatban. Osztálytárs, fiatalabb és idősebb testvér, szülő, illetve más felnőtt testméreteinek mérése, az adatok összehasonlítása, relációk megfogalmazása. Ismétlődő jelenségek (ritmusok) megfigyelése az ember életében, a test működésében. Példák gyűjtése. A mozgás hatásának megfigyelése a pulzusra és a légzésszámlára. Az érzékszervek védelmét biztosító szabályok, helyes szokások megismerése és gyakorlása, alkalmazása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondókák, versek, dalok a testrészekkel kapcsolatban. <i>Ének-zene:</i> a ritmus szerepe a zenében. <i>Matematika:</i> az előtte, utána, korábban, később megértése, használata; folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése; időrendkezelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Idő, ritmus, érzékszerv, testrész.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Tájékozódás az iskolában és környékén	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Természetes hosszúságok és léptékek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A környezet és fenntarthatóság szempontjából a felelős felhasználói magatartás megalapozása, erősítése. Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos üzemeltetés jelentőségének felismertetése. Megbecsülés kialakítása az iskolai személyzet munkája iránt. Léptékek felismerése, becslés és mérés alkalmazása.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan jutunk el az iskolába? Mitől működik az épület?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Hosszmértékek. A fő világtájak megnevezése, elhelyezése. A földfelszín formakincsének elemei (hegy, völgy, domb, síkság, folyó, patak). A helyi közlekedés. Alaprajz, vázlatrajz. Fűtőberendezések, világítás, szellőztetés, étkező-, raktár- és kiszolgálóhelyiségek szerepe az iskolában. A fűtés lehetséges módjai. Energiaforrások a háztartásban. A készülékek energiatakarékos üzemeltetésének módjai. A közlekedés és az energiatakarékosság. Az épületek karbantartásával, állagmegőrzésével kapcsolatos legfontosabb munkák az iskolában és otthon.</p>	<p>Alaprajz készítése az osztályteremről, vázlat az iskoláról. Útvonalrajzok készítése a lakhely és az iskola között. Egy-egy konkrét példa összehasonlítása. Becslés és mérés alkalmazása. Az iskola elhelyezése a településen belül és annak térképén. A környék földfelszíni formakincseinek megnevezése. Az energiatakarékosság lehetséges megvalósítási módjainak keresése az iskolán belül. Alaprajz készítése a lakásról, szobáról. Az iskola és a háztartás összehasonlítása (léptékkülönbség felismerése). Előnyök és hátrányok mérlegelése annak mentén, érdemes-e az iskolába gépkocsival jönni. Az állagmegőrzés, takarítás, karbantartás és a felelős használat jelentőségének felismerése. Kapcsolat felismerése a használat intenzitása, a kopás, állagromlás és a karbantartási feladatok szükségessége, gyakorisága között.</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, rész-egész viszony, becslés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tájképek.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fűtés, háztartási munkák, közlekedés, energiatakarékosság.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alaprajz, lépték, energiatakarékosság, felelősség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Mi van a teremben?	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az osztályterem bútorzata és tárgyainak megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyag, energia, információ; a felépítés és működés kapcsolata, illetve az állandóság és változás szempontjából kapcsolat keresése az anyagi tulajdonságok és a tárgyak felhasználása között. A felelős, körültekintő munkavégzés és viselkedés erősítése. Kapcsolat keresése az égés feltételei és a tűzoltás szabályai között.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Milyen tárgyak vesznek körül bennünket? Hogyan függenek össze a tárgyak anyagi tulajdonságai a felhasználásuk módjával? Mely tárgyak jelentenek veszélyt tűz esetén? Hogyan lehet megelőzni a tüzeseteket? Mit lehet tenni tűz esetén?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Tárgyak (anyagok) tulajdonságai (átlátszóság, keménység, rugalmasság, érdesség-simaság, forma, szín). Mesterséges és természetes anyagok a környezetünkben található tárgyakban. Az égés folyamata (égési feltételek, égéstermékek, éghető és éghetetlen anyagok). Éghető anyagok a környezetünkben. A gyufa használata. Irinyi János mint a gyufa feltalálója. Tűzvédelem, a tűzoltás alapelvei, eszközei.</p>	<p>A tanteremben található tárgyak csoportosítása különböző szempontok szerint (érzékszervekkel vizsgálható tulajdonságok, anyag, méret, felhasználás). Természetes és mesterséges anyagok megkülönböztetése a környezet tárgyaiban. Kapcsolat keresése az anyag tulajdonságai és felhasználása között egyszerű példák alapján. A környezetben lévő tárgyak csoportosítása aszerint, hogy tűzveszélyes (gyúlékony), éghető vagy éghetetlen-e. Égés vizsgálatán keresztül az égés feltételeinek megállapítása. Kapcsolat keresése az égés feltételei és a tűzoltás módja között. Felkészülés vészhelyzetre. A fegyelmezett cselekvés fontosságának felismerése. A körültekintő munkavégzés fontosságának felismerése. A tűzoltók munkájának értékelése.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> tűzzel kapcsolatos dalok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyagi tulajdonságokra használható jelzők, hasonlatok; mondókák, versek a tűzzel kapcsolatban.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tűzvédelem, tűzoltás, égés, anyagi tulajdonság, felhasználás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Anyagok körülöttünk		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Anyagok megismert tulajdonságai.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állandóság és változás szempontjából a halmazállapot-változások értelmezése, a tömeg- és űrmértékek használata. A felépítés és működés kapcsolatában a víz mint oldószer alkalmazása. Ok-okozati kapcsolatok feltárása napi gyakorlataink és az anyagi átalakulások jellemzői között.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Önthető-e a szén, a mál, a liszt? Csak a folyadékok önthetők? Miért mérik	Különböző köznapi anyagok összehasonlítása halmazállapotuk szerint. Köznapi folyadékok és szilárd anyagok tulajdonságainak vizsgálata	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a víz mint versek, mesék témája; hasonlatok, metaforák,	

<p>kilóra a krumplit, dekára a mákot, literre a tejet? Miért tesznek a friss zúzóásra jeget? Miért esik jól nyáron a fagyi? Megrepsztheti-e a víz a sziklát?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Halmazállapotok: a légnemű anyagok (gázok) kitöltik a rendelkezésre álló teret; a folyadékok térfogata változatlan, de felveszik az edény alakját; a szilárd anyagok megtartják formájukat. Az önthatóság nem jelenti önmagában azt, hogy egy anyag folyékony halmazállapotú. Környezetünk legkeményebb anyagai a kristályok: ilyenek a drágakövek, a gyémánt. Térfogat- és tömegmérés, mértékegységek (deciliter, liter, dekagramm, kilogramm). A víz halmazállapot-változásai (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás), ezek kapcsolata a hőmérséklet változásával. Oldat. Vízben való oldhatóság. A melegítés és hűtés a mindennapokban.</p>	<p>tapintással, vizuálisan, szaglással, kézzel történő erő kifejtéssel stb.. A tapasztalatok megfogalmazása szóban.</p> <p>A környezetünkben előforduló kristályos anyagok csoportosítása (pl. kvarc – az üveget karcolja, kalcit – az üveget nem karcolja és körömmel sem karcolható, gipsz – körömmel karcolható). Példák keresése kristályokra (ásványok). Annak magyarázata, miért praktikus a folyadékok térfogatát és a szilárd anyagok tömegét megadni. Tömeg- és ürmértékek leolvasása (élelmiszeripari termékekről, illetve mérőeszközökről), kapcsolat keresése a deciliter és liter, illetve a gramm/dekagramm, valamint a dekagramm/kilogramm között. Kapcsolat keresése a víz halmazállapot-változásai és köznapi alkalmazásai között (pl. hűtés jégkockával, melegítés gőzzel). Tömeg- és térfogatmérés víz fagyasztása és olvadása során. Példák keresése a víz halmazállapot-változásaira a háztartásban és a természetben. Különböző anyagok viselkedésének megfigyelése vízben. Oldatok készítése. Az anyagok csoportosítása vízben való oldhatóság szerint. A meleg és hideg vízben való oldódás összehasonlítása. Folyadékok és a levegő hőmérsékletének mérése.</p>	<p>szólásmondások a gőzzel, a vízzel és a jéggel kapcsolatban.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a víz megjelenése különböző műalkotásokban.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, térfogatmérés, tömegmérés, oldódás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6.Időjárás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Melegítés, hűtés, párolgás. Az időjárás-előrejelzésben alkalmazott néhány gyakori piktogram jelentése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és működés szempontjából az időjárás jellemzői és az évszakok kapcsolatának felismertetése. Az ember megismerése és egészsége szempontjából az évszakokhoz kötődő helyes táplálkozási	

	szokások, az egészségvédelem jelentőségének megértetése. A környezet és fenntarthatóság szempontjából kapcsolat felismertetése a növények állapota és az állati viselkedés, valamint a környezeti változások között. Annak felismertetése, hogy az időjárás befolyásolja az ember és más élőlények állapotát is.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Hogyan határozza meg öltözködésünket az időjárás? Hogyan viselkednek a növények és az állatok különböző időjárási körülmények között? Hogyan védjük testünket a hideg, a meleg, a szél és a csapadék ellen? Mi jellemzi táplálkozásunkat a különböző évszakokban?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Évszakok és jellemző időjárásuk. Az időjárás tényezői. A Celsius-skála, hőmérséklet. A csapadék formái (eső, köd, hó). Az évszaknak megfelelő helyes öltözködés. Példák a növények fényviszonyokhoz, az állatok változó hőmérsékleti viszonyokhoz történő alkalmazkodására. Az egészséges táplálkozás jellemzői a különböző évszakokban. A folyadékfogyasztás szerepe. Az élőlények energiaszükséglete és életmódja közötti kapcsolat.</p>	<p>Időjárási napló készítése. Az időjárás élőlényekre gyakorolt hatásának megfigyelése, konkrét példák gyűjtése. A víz halmazállapotai és a csapadékformák összekapcsolása. Napi és éves ritmus megfigyelése a növény- és állatvilágban, a tapasztalatok rögzítése rajzzal vagy írásban. Évszakokhoz kötődő étrendek összeállítása. A nyári megnövekedett folyadékigény magyarázata. A réteges öltözködés szerepének megértése. Öltözködési tanácsok adása időjárás-előrejelzés értelmezése alapján.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> öltözködés, időjárás, egészséges táplálkozás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Időjárás, évszakai változás, egészségvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7.Egészséges táplálkozás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Napszakok, táplálkozás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ember megismerése és egészsége szempontjából az egészségtudatos táplálkozási szokások kialakítása, minőségi és mennyiségi szempontok figyelembe vételével. Az étel-miszer-higiénia jelentőségének felismerése.	

	Törekvés kialakítása az egészség megőrzésére. Annak felismerése, hogy számos szokásnak biológiai alapja, magyarázata van.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Miért leszünk éhesek? Miért fontos a rendszeres étkezés? Milyen élelmiszerekből érdemes csak mértékkel fogyasztani? Mit érdemes csomagolni egy egész napos kirándulásra? Mit kezdhetünk a maradék étellel?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Az éhség mint a szervezet jelzése: energiára, tápanyagra van szükségünk. A leggyakoribb élelmiszerek energiatartalma (alacsony, magas), a tápanyagok fajtái (fehérje, zsír, szénhidrát). Táplálékpiramis. Az ideális testsúly jelentősége: elhízás, alultápláltság veszélyei, példa hiánybetegsége: a skorbut. Szent-Györgyi Albert úttörő szerepe a C-vitamin előállításában. Az étkezések típusai, a helyes táplálkozás, a terített asztal, az evőeszközök használata, a folyadékbevitel, a kézmosás és az ülve étkezés, az alapos rágás és az étkezés utáni fogmosás szerepe. Az emésztéshez nyugalomra van szüksége a szervezetnek. A víz a legegészségesebb italunk, mely a szervezet számára nélkülözhetetlen.</p>	<p>A rendszeres, nyugodt táplálkozás szerepének felismerése. Élelmiszerfajták csoportosítása energiatartalmuk (magas, alacsony), illetve tápanyagtartalmuk alapján. Példákon keresztül a helyes és helytelen étrend, az egészséges és egészségtelen ételek, italok felismerése, csoportosítása. A táplálkozás, az életmód és az ideális testsúly elérése/megtartása közötti kapcsolat felismerése. Az étkezéssel kapcsolatos szokások gyűjtése, elemzése. Az étkezéssel kapcsolatos szokások (például nyugodt környezet, folyadékfogyasztás, levesek) biológiai hátterének felismerése. A helyes étkezési szokások megismerése, betartása, gyakorlása. A gyorsétkezés előnyeinek és hátrányainak összegyűjtése, mérlegelése. Egy hagyományos helyi étel elkészítésén keresztül a főzési folyamat lépéseinek értelmezése. Az ételek tárolásával kapcsolatos alapvető szabályok megismerése és betartása. Ételek csoportosítása aszerint, hogy mennyire romlandóak. Javaslat készítése: mit vigyünk magunkkal hosszabb utazásra, rövidebb kirándulásra télen, nyáron stb. Az ételmérgezés tüneteinek felismerése, a veszélyeinek megértése.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> csendéletek gyümölcsökkel, ételekkel.</p> <p><i>Ének-zene:</i> az étkezéssel kapcsolatok dalok.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a főzés, illetve ételkészítés; az élelmiszerek, ételek tárolása; egészséges táplálkozás, étrend.</p>

<p>Alapvető konyhai műveletek: aprítás, melegítés, hűtés, fagyasztás, szárítás, forralás.</p> <p>A konyhai higiénés szabályok.</p> <p>A maradék étellel kapcsolatos higiénés szabályok.</p> <p>Az ételmérgezés okai és következményei.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészségtudatos magatartás, ételkészítés-higiéné, táplálkozási piramis, étkezési szabály.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8.Élőlények közösségei		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Növény, állat.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerek, illetve a felépítés és működés szempontjából az életközösségek kapcsolatainak megismerése. Annak felismerése, hogy az egyes fajok környezeti igényei eltérőek. A mesterséges és természetes életközösségek összehasonlítása. A természetvédelem jelentőségének felismerése.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások:</i> Elhetne-e róka a kertben? Tarthatnánk-e oroszlánt hobbiállatként?</p> <p><i>Ismeretek:</i> Életközösség: mesterséges és természetes életközösség. Életfeltételek, egyes állat- és növényfajok igényei. Élőhely. Veszélyeztetett fajok. Táplálkozási kölcsönhatások: ragadozás, növényevés. Összefüggés az élőlények energiaszükséglete és életmódja között.</p>	<p>Egy, az iskola környezetében található jellegzetes életközösség megfigyelése, jellemzése.</p> <p>Természetes életközösség megfigyelése, állapotának leírása, a változások követése, bemutatása és megbeszélése.</p> <p>Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása (sokféleség, változatosság, mintázatok alapján).</p> <p>Az életközösségek összetettségének felismerése.</p> <p>Annak magyarázata, miért bonyolult feladat az állatok megfelelő állatkerti tartása. Az élővilág sokféleségének tisztelete.</p> <p>Az életközösség növényei és állatai közötti jellegzetes kapcsolatok felismerése.</p> <p>Állatok csoportosítása (ragadozó, növényevő, mindenevő).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> versek egyes állatfajokkal kapcsolatban.</p> <p><i>Ének-zene:</i> az állatok farsangja, dalok állatokkal kapcsolatosan.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> állatok és növények, életközösségek ábrázolása.</p>	

	Egyed, csoport és életközösség megkülönböztetése konkrét esetekben. A természetvédelem jelentőségének felismerése, az állat- és növénykertek munkájának értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életfeltétel, környezeti igény, természetvédelem, sokféleség, életközösség, táplálkozási kapcsolat.	

A fejlesztés várt eredményei a két ciklus végén	<p>Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.</p> <p>Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása. Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése. Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén.</p> <p>Az évszakai és napszakai változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.</p> <p>Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése.</p> <p>A halmazállapotok felismerése.</p> <p>Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.</p>
--	---

3–4. évfolyam

A környezetismeret tanítása során felkeltjük a tanulók érdeklődését közvetlen környezetük, társaik és önmaguk iránt. Az életkori sajátosságuknak és egyedi képességeikhez igazodó játékokon keresztül lehetséges csak a tantárgy megszerettetése. A játékok szolgálják az aktív figyelem- és emlékezetfejlesztést. A játékos gyakorláson keresztül alakítják ki a legfontosabb képzeteket, alapvető fogalmakat, ezek megjelenítését rajzban, formázással, mintázással. Bővítsék szókincsüket, alkalmazzák helyesen a tanult fogalmakat. A közvetlen környezet felfedezésén, önmaga megismerésén keresztül fokozatosan bővítjük a megismerés körét. A valóság megfigyelését kövesse annak képi megjelenítése, rajzon, fotón, maketten, terepasztalon történő ábrázolása, amely alkalmas a játékos gyakorlásra, majd szóbeli megerősítésre. A téri, időbeli tájékozódás kezdetben csak tanteremben történjen, konkrét tárgyhöz, valóságos történésekhez kötötten. Ezeken a fejlesztési szinteken haladva lesznek képesek elsajátítani a tanulók azokat az alapokat, amelyekre a következő évek tanulási folyamatait, a tanuló gondolkodási képességének, érzékelésének a fejlesztését építhetjük. Az elsődleges a kíváncsiság, az érdeklődés, a motiváció felkeltése és fenntartása, a szabálytudat, feladattudat kialakítása.

A 3–4. évfolyamon a környezetismeret tantárgy alapórászáma: 72 óra.

Témakör neve	Javasolt óraszám
---------------------	-------------------------

	3.osztály	4. osztály
Megfigyelés, mérés	6	6
Az élettelen környezet kölcsönhatásai	4	4
Tájékozódás az időben	8	-
Tájékozódás a térben	8	-
Hazánk, Magyarország	-	10
Életközösségek lakóhelyünk környezetében	6	10
Testünk, egészségünk	4	6
Összes óraszám:	36	36

3.ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 tanóra

Témakör	1. Megfigyelés, mérés	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Az analízáló, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
2.1. Mérés Mérőeszközök, mértékegységek. Becslés, mérés. Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, űrtartalom) Anyagok és testek mérhető tulajdonságai A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése.		A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés). A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. Mérőeszközök használatának gyakorlása.
2.2. Az élettelen környezet megfigyelése A környezet anyagai. A természetben előforduló és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj). Anyagformák és tulajdonságaik. Az anyagok megmunkálhatósága. A víz szerepe. A víz előfordulása a természetben. Eső, hó, jégeső, folyóvíz, tó. Az ivóvíz. Vízben oldódó és nem oldódó anyagok		Természetes és mesterséges anyagok gyűjtése, csoportosítása. Az anyagfajták és a használat közötti összefüggés felismerése. Vágás, tépés, gyurmázás. A víz vizsgálata, halmazállapotainak megnevezése, felismerése, a víz hőfokának mérése. A csapadék különböző formáinak megkülönböztetése. A víz mint életfontosságú anyag tudatosítása. Egyszerű kísérletek végzése cukorral, sóval, homokkal, kavicsal.
2.3. Az élő környezet megfigyelése Termesztett növények. Növénytermesztés, állattenyésztés.		Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése.

Életjelenségek: táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés, mozgás, szaporodás. Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet). A növény élete az ültetéstől a terméshezatalig.	Babnövény ültetése, fejlődési napló vezetése. Az állatok megfigyelése (pl. akváiumi halak, kutya, macska, hörcsög, papagáj).
Fogalmak	Mérőeszköz, becslés, mérés, életjelenség, a víz különböző halmazállapotai és előfordulása, oldhatóság, növénytermesztés, állattenyésztés, növények, állatok, életjelenségek.

Témakör	2. Az élettelen környezet kölcsönhatásai	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A megismerés módszereinek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
3.1. Anyag A környezetben előforduló gyakori anyagfélék. Anyag-forma kapcsolata. Halmazállapot. Csapadékformák.		Anyagok halmazállapotaik felismerése, megnevezése, tapasztalatszerzés, kísérletezés. Csoportosítás halmazállapotok szerint. A tapasztalatok rögzítése rajzban, tábló készítése.
3.2. Energia Energiaforrások. Energia felhasználása. Energiát felhasználó berendezések, fűtő, hűtő háztartási eszközök. Energiafajták (nap, szél, víz, elektromos, fény).		Egyszerű kísérletek, játékok készítése (szélforgó). Gyűjtőmunka, beszámoló készítése az energiáról.
3.3. Kölcsönhatások Mágnes, vonzás, taszítás. Mozgások.		Megfigyelések, játékos kísérletek. Anyagok csoportosítása a mágnesesség alapján. Ismerkedés az iránytűvel.
3.4. Változás – Fizikai változások. Alakváltozások (aprítás, darabolás, aprózódás). Halmazállapot-változások (olvadás, fagyás, párolgás, csapadékformák, fagyasztás, szárítás, locsolás a háztartásban). Az évszakok változásai, következményei a természetben, a mindennapi életben. Helyzet- és helyváltoztatás.		A változásokat kiváltó hatások azonosítása a mindennapi környezetben megfigyelhető jelenségek esetében. A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások megfigyelése, megbeszélése. Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján. Rajzok, táblók készítése. Időjárási naptár készítése. A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás megfigyelése, tanulmányozása.

<ul style="list-style-type: none"> – Kémiai változások. <p>Az égés, tűz, tűzvédelem, tűzoltás eszközei.</p> <p>A tűzoltók munkája.</p>	<p>A változások felismerése, az összefüggések megértése.</p> <p>Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése.</p> <p>Éghető és éghetetlen anyagok csoportosítása.</p> <p>Teendők tűzriadó esetén.</p> <p>Információs jelek felismerése.</p> <p>Aktív részvétel tűzriadós gyakorlatokban.</p>
Fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, mágneses kölcsönhatás, évszak, tűz, energiafajta.

Témakör	3. Tájékozódás térben, időben	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tér, idő orientációs képesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése.</p> <p>Megfigyelőképesség fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat erősítése.</p> <p>Szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Kooperatív technikák elsajátítása, gyakorlása. Elemi térképolvasás gyakorlása.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>1.1. Tér, idő, nagyságrendek</i></p> <p>Tájékozódás az időben, saját élettörténet a születéstől máig.</p> <p>Az idő mérése, alkalmi és szabványegységei, az idő becslése, mértékegységei.</p> <p>Tájékozódás térben.</p> <p>A lakóhely és környéke.</p> <p>Irányok, távolság, hosszúság.</p> <p>Fő világtájak, iránytű.</p> <p>Magyarország domborzati térképe.</p> <p>Alapvető térképjelek (államhatár, felszíni formák, vizek, főváros, települések, útvonalak).</p> <p>Alaprajz, térkép, kicsinyítés, nagyítás.</p>		<p>Események időbeli sorrendbeállítása, időszalag, időnaptár készítése.</p> <p>Események, jelenségek rögzítése, fogalmazás szóban, írásban, rajzban.</p> <p>Tapasztalatok szerzése séták, kirándulások alkalmával.</p> <p>Rajzos ábrák, makettek készítése.</p> <p>Terepasztal berendezése.</p> <p>Játékos tájékozódási gyakorlatok iránytűvel.</p>
<p><i>1.2. Rendszer, rendszer és környezete</i></p> <p>Rész, egész, összetettség, funkció (élőlények, épületek, tárgyak, eszközök részei) természetes és mesterséges (épített) környezetben.</p>		<p>Írányított megfigyelések, elemzések alapján játékos szerelési, építési gyakorlatok.</p> <p>A növények, állatok és részeik csoportosítása adott szempontok alapján.</p> <p>Tanulmányi séták, kirándulások, megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása szóban és írásban, rajzok, tablók készítése.</p>
Fogalmak	Mértékegység, térkép, élőhely, rész, egész.	

Témakör	4. Életközösségek lakóhelyünk környezetében	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természetszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése. Környezetvédelem, energiatakarékosság.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
4.1. <i>Élő és élettelen környezeti tényezők</i>	Élő és élettelen megkülönböztetése konkrét példák alapján a közvetlen környezetben.	
4.2. <i>A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság</i> Egészséges, gondozott környezet. A közvetlen és tágabb környezet (iskola, lakás, közlekedési eszközök, parkok, játszóterek rendjének megóvása. Vizek védelme, víztakarékosság, energiatakarékosság.	Tablókészítés, plakátkészítés, képek gyűjtése, csoportosítás, elemzés a közvetlenebb és tágabb környezetről. Törekvés a víztakarékosságra, energiatakarékosságra.	
4.3. <i>Természetvédelem</i> Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében. A természet megóvása.	Élősarok növényeinek (dísnövények, palánták) gondozása, növényültetés. Kisállatok gondozása. Felelősség a rábízott élőlényekért. Madáretető készítése, madarak etetése télen.	
4.4. <i>Környezetszennyezés</i> Levegő-, talaj-, vízszennyezés. Szelektív hulladékgyűjtés.	A levegő, víz, talaj szennyező anyagainak megfigyelése a természetes és mesterséges környezetben. Egyszerű kísérletek végzése a különböző szennyező anyagokkal.	
4.5. <i>Energiatakarékosság</i> Takarékosság az árammal, a vízzel. Fűtés, szellőztetés.	Törekvés az energiatakarékos életvitelre, egyszerű technikák gyakorlása, szituációs játékok. Közvetlen környezetünk tisztasága.	
4.6. <i>A Föld szépsége, egyedisége</i> A lakóhely közvetlen környezetében előforduló természeti nevezetesség Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek – információs jelek.	Információs jelek felismerése. Séta, kirándulás során megfigyelések végzése.	
4.7. <i>A lakóhely közvetlen és tágabb környezetében található életközösségek</i> Park, erdő, rét, mező, vizek, vízpartok. Élőhely. Természetvédelem.	Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése. Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése. A természet értékeinek védelme.	
4.8. <i>Változatos élővilág</i> A közvetlen környezet növényvilága (fák, bokrok, virágos növények).	Séta, a növények érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata.	

<p>A zöldségeskert, gyümölcsöskert növényei. A növény részei. A virág része, a termés és részei. Néhány lágyszárú, fás szárú növény. A gombák. Főbb állatcsoportok. A vadon élő állatok és a házi és ház körül élő állatok. Az élőlények csoportjai (növény, állat, ember). Madár, emlős, rovar.</p>	<p>Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban. Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szájszerv, érzékelés, szaporodás szerint. A vadon élő és a házi állatok csoportosítása. Képek csoportosítása. Rajzok, tablók készítése. Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján.</p>
Fogalmak	Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, energiatakarékosság, víztakarékosság, környezetszennyezés, növény-, állatgondozás, felelősség, park, élőhely.

Témakör	5. Testünk, egészségünk	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Megismerési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése, a szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése, empátiakészség fejlesztése, helyes magatartási szokások megerősítése, pozitív attitűd kialakítása a mássággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére; az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. A motoros képességek fejlesztése. A kauzális gondolkodás fejlesztése, döntési képesség fejlesztése, az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése, az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. Együttműködési formák működtetése, problémaérzékenység fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>6.1. <i>Az emberi test</i> Testrészek és funkciójuk. A mozgás szerepe az egészséges életmódban. Játék, sport.</p>		<p>A főbb testrészek megnevezése. Játékos gyakorlatok a testrészek mozgatására.</p>
<p>6.2. <i>A test, az érzékszervek védelme</i> Egészséges életmód. Egészséges táplálkozás. Helyes fogápolás. Egészség és betegség (néhány fertőző gyermekkori betegség) A káros élvezeti szerek.</p>		<p>A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. Figyelem a hang- és fényártalmakra. Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablókészítés az egészséges életmóddal kapcsolatban. A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. A káros élvezeti szerek elutasítása.</p>
<p>6.3. <i>Szaporodás, egyedfejlődés</i> Az életkori szakaszok időbelisége a születéstől a halálig.</p>		<p>Információgyűjtés a családról, feldolgozás, tablókészítés. Rajz- és tablókészítés.</p>

6.4. <i>Öröklődés</i> A család. Különböző emberi külső és belső tulajdonságok (ilyen vagyok).	Tulajdonságok megnevezése, csoportosítás (külső-belső). Hasonlóságok, különbségek észrevétele.
6.5. <i>Magatartás</i> Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében. Viselkedések betegség esetén. Viselkedés közösségekben. A sérült embertársak segítése. Önismeret. Veszélyek a gyermekekre.	A károsító szerek elutasítása. Veszélyeztető magatartásformák felismerése.
Fogalmak	Az emberi test részei, tisztálkodás, tisztálkodási eszköz, gyermekbetegség, védőoltás, fertőzés és járvány, orvos, gyógyszer, helyes táplálkozás, fogápolás, mozgás, sport, testedzés, életműködés, növekedés, változás, önismeret.

4.ÉVFOLYAM
Éves óraszám: 36 tanóra

Témakör	1. Megfigyelés, mérés	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Az analízis, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
2.1. Mérés Mérőeszközök, mértékegységek. Becslés, mérés. Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, űrtartalom) Anyagok és testek mérhető tulajdonságai A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése.		A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés). A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. Mérőeszközök használatának gyakorlása.
2.2. Az élettelen környezet megfigyelése A környezet anyagai. A természetben előforduló és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj). Anyagformák és tulajdonságaik. Az anyagok megmunkálhatósága. A víz szerepe. A víz előfordulása a természetben. Eső, hó, jégeső, folyóvíz, tó. Az ivóvíz. Vízben oldódó és nem oldódó anyagok		Természetes és mesterséges anyagok gyűjtése, csoportosítása. Az anyagfajták és a használat közötti összefüggés felismerése. Vágás, tépés, gyurmázás. A víz vizsgálata, halmazállapotainak megnevezése, felismerése, a víz hőfokának mérése. A csapadék különböző formáinak megkülönböztetése. A víz mint életfontosságú anyag tudatosítása.

	Egyszerű kísérletek végzése cukorral, sóval, homokkal, kavicsal.
<p>2.3. Az élő környezet megfigyelése</p> <p>Termesztett növények.</p> <p>Növénytermesztés, állattenyésztés.</p> <p>Életjelenségek: táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés, mozgás, szaporodás.</p> <p>Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet).</p> <p>A növény élete az ültetéstől a terméshozatalig.</p>	<p>Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése.</p> <p>Babnövény ültetése, fejlődési napló vezetése.</p> <p>Az állatok megfigyelése (pl. akváiumi halak, kutya, macska, hörcsög, papagáj).</p>
Fogalmak	Mérőeszköz, becslés, mérés, életjelenség, a víz különböző halmazállapotai és előfordulása, oldhatóság, növénytermesztés, állattenyésztés, növények, állatok, életjelenségek.

Témakör	2. Az élettelen környezet kölcsönhatásai	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A megismerés módszereinek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>3.1. Anyag</p> <p>A környezetben előforduló gyakori anyagfélék.</p> <p>Anyag-forma kapcsolata.</p> <p>Halmazállapot.</p> <p>Csapadékformák.</p>		<p>Anyagok halmazállapotainak felismerése, megnevezése, tapasztalatszerzés, kísérletezés.</p> <p>Csoportosítás halmazállapotok szerint.</p> <p>A tapasztalatok rögzítése rajzban, tábló készítése.</p>
<p>3.2. Energia</p> <p>Energiaforrások.</p> <p>Energia felhasználása.</p> <p>Energiát felhasználó berendezések, fűtő, hűtő háztartási eszközök.</p> <p>Energiafajták (nap, szél, víz, elektromos, fény).</p>		<p>Egyszerű kísérletek, játékok készítése (szélforgó).</p> <p>Gyűjtőmunka, beszámoló készítése az energiáról.</p>
<p>3.3. Kölcsönhatások</p> <p>Mágnes, vonzás, taszítás.</p> <p>Mozgások.</p>		<p>Megfigyelések, játékos kísérletek.</p> <p>Anyagok csoportosítása a mágnesesség alapján.</p> <p>Ismerkedés az iránytűvel.</p>
<p>3.4. Változás</p> <p>– Fizikai változások.</p> <p>Alakváltozások (aprítás, darabolás, aprózódás).</p>		<p>A változásokat kiváltó hatások azonosítása a mindennapi környezetben megfigyelhető jelenségek esetében.</p>

<p>Halmazállapot-változások (olvadás, fagyás, párolgás, csapadékformák, fagyasztás, szárítás, locsolás a háztartásban).</p> <p>Az évszakok változásai, következményei a természetben, a mindennapi életben.</p> <p>Helyzet- és helyváltoztatás.</p> <p>– Kémiai változások.</p> <p>Az égés, tűz, tűzvédelem, tűzoltás eszközei.</p> <p>A tűzoltók munkája.</p>	<p>A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások megfigyelése, megbeszélése.</p> <p>Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján.</p> <p>Rajzok, tablók készítése.</p> <p>Időjárási naptár készítése.</p> <p>A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás megfigyelése, tanulmányozása.</p> <p>A változások felismerése, az összefüggések megértése.</p> <p>Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése.</p> <p>Éghető és éghetetlen anyagok csoportosítása.</p> <p>Teendők tűzriadó esetén.</p> <p>Információs jelek felismerése.</p> <p>Aktív részvétel tűzriadós gyakorlatokban.</p>
Fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, mágneses kölcsönhatás, évszak, tűz, energiafajta.

Témakör	3. Hazánk, Magyarország	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, hazaszeretetre, természetszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>5.1. Közvetlen és távolabbi települési környezetünk</i></p> <p>Lakóhely, megyék, főváros.</p> <p>Lakóhelyünk értékei.</p>		<p>Térképhasználat.</p> <p>Lakóhelyhez közeli települések keresése, megnevezése térkép segítségével.</p> <p>Saját lakóhely, a lakóhely kulturális és természeti értékeinek bemutatása tablón vagy bemutató formájában.</p> <p>Fővárosunk néhány jellegzetes nevezetességének, épületeinek, hídjainak, közlekedésének megismerése tanulmányi kirándulás alkalmával, vagy képeken, multimédián keresztül.</p>
<p><i>5.2. Térképészeti gyakorlatok</i></p> <p>Földrajzi elhelyezkedés.</p> <p>Felszínformák.</p>		<p>Magyarország elhelyezkedésének megfigyelése földgömb, Európa-térkép.</p> <p>Magyarország államhatárainak, szomszédos országainak megkeresése, megnevezése a térképen.</p> <p>Hazánk felszínformáinak, vizeinek azonosítása domborzati térképen</p> <p>Irányok.</p>

Fogalmak	Térkép, domborzati térkép, közigazgatási térkép, felszínforma, megye, megyeszékhely, település, főváros.	
Témakör	4. Életközösségek lakóhelyünk környezetében	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természetszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és az értékelő érzék fejlesztése. Környezetvédelem, energiatakarékosság.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
4.1. Élő és élettelen környezeti tényezők		Élő és élettelen megkülönböztetése konkrét példák alapján a közvetlen környezetben.
4.2. A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság Egészséges, rendezett környezet. A közvetlen és távolabbi környezet (iskola, lakás, közlekedési eszközök, parkok, játszóterek rendjének megóvása. Vizek védelme, víztakarékosság, energiatakarékosság.		Tablókészítés, plakátkészítés, képek gyűjtése, csoportosítás, elemzés a közvetlenebb és távolabbi környezetről. Törekvés a víztakarékosságra, energiatakarékosságra.
4.3. Természetvédelem Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében. A természet megóvása.		Élősarok növényeinek (dísznövények, palánták) gondozása, növényültetés. Kisállatok gondozása. Felelősség a rábízott élőlényekért. Madáretető készítése, madarak etetése télen.
4.4. Környezetszennyezés Levegő-, talaj-, vízszennyezés. Selektív hulladékgyűjtés.		A levegő, víz, talaj szennyező anyagainak megfigyelése a természetes és mesterséges környezetben. Egyszerű kísérletek végzése a különböző szennyező anyagokkal.
4.5. Energiatakarékosság Takarékosság az árammal, a vízzel. Fűtés, szellőztetés.		Törekvés az energiatakarékos életvitelre, egyszerű technikák gyakorlása, szituációs játékok. Közvetlen környezetünk tisztasága.
4.6. A Föld szépsége, egyedisége A lakóhely közvetlen környezetében előforduló természeti nevezetesség Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek – információs jelek.		Információs jelek felismerése. Séta, kirándulás során megfigyelések végzése.
4.7. A lakóhely közvetlen és távolabbi környezetében található életközösségek Park, erdő, rét, mező, vizek, vízpartok. Élőhely. Természetvédelem.		Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése. Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése. A természet értékeinek védelme.

<p>4.8. <i>Változatos élővilág</i> A közvetlen környezet növényvilága (fák, bokrok, virágos növények). A zöldségeskert, gyümölcsöskert növényei. A növény részei. A virág része, a termés és részei. Néhány lágyszárú, fás szárú növény. A gombák. Főbb állatcsoportok. A vadon élő állatok és a házi és ház körül élő állatok. Az élőlények csoportjai (növény, állat, ember). Madár, emlős, rovar.</p>	<p>Séta, a növények érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata. Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban. Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szájszerv, érzékelés, szaporodás szerint. A vadon élő és a házi állatok csoportosítása. Képek csoportosítása. Rajzok, tablók készítése. Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, energiatakarékosság, víztakarékosság, környezetszennyezés, növény-, állatgondozás, felelősség, park, élőhely.</p>

Témakör	5. Testünk, egészségünk	Javasolt óraszám: 6 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Megismerési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése, a szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése, empátiaképesség fejlesztése, helyes magatartási szokások megerősítése, pozitív attitűd kialakítása a mássággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére; az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. A motoros képességek fejlesztése. A kauzális gondolkodás fejlesztése, döntési képesség fejlesztése, az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése, az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. Együttműködési formák működtetése, problémaérzékenység fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>6.1. <i>Az emberi test</i> Testrészek és funkciójuk. A mozgás szerepe az egészséges életmódban. Játék, sport.</p>	<p>A főbb testrészek megnevezése. Játékos gyakorlatok a testrészek mozgására.</p>	
<p>6.2. <i>A test, az érzékszervek védelme</i> Egészséges életmód. Egészséges táplálkozás. Helyes fogápolás. Egészség és betegség (néhány fertőző gyermekkori betegség) A káros élvezeti szerek.</p>	<p>A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. Figyelem a hang- és fényártalmakra. Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablókészítés az egészséges életmóddal kapcsolatban. A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. A káros élvezeti szerek elutasítása.</p>	

6.3. Szaporodás, egyedfejlődés Az életkori szakaszok időbelisége a születéstől a halálig.	Információgyűjtés a családról, feldolgozás, tablóképzítés. Rajz- és tablóképzítés.
6.4. Öröklődés A család. Különböző emberi külső és belső tulajdonságok (ilyen vagyok).	Tulajdonságok megnevezése, csoportosítás (külső-belső). Hasonlóságok, különbségek észrevétele.
6.5. Magatartás Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében. Viselkedések betegség esetén. Viselkedés közösségekben. A sérült embertársak segítése. Önismeret. Veszélyek a gyermekekre.	A károsító szerek elutasítása. Veszélyeztető magatartásformák felismerése.
Fogalmak	Az emberi test részei, tisztálkodás, tisztálkodási eszköz, gyermekbetegség, védőoltás, fertőzés és járvány, orvos, gyógyszer, helyes táplálkozás, fogápolás, mozgás, sport, testedzés, életműködés, növekedés, változás, önismeret.

Összegzett tanulási eredmények a két ciklus végére	<p>Tapasztalatok, megfigyelések, ismeretek szerzése a környezetben előforduló legismertebb tárgyak, anyagok tulajdonságairól, az élőlényekről, természeti formákról, jelenségekről.</p> <p>Aktív részvétel egyszerű kísérletek, mérések végzésekor.</p> <p>Tapasztalatok megfogalmazása szóban, rajzos formában.</p> <p>Adott szempontok szerint csoportosítás.</p> <p>Egyszerű összefüggések felismerése.</p> <p>Tájékozódás térben, időben a tanuló saját lakóhelyén.</p> <p>Magyarország fő jellegzetességeinek ismerete.</p> <p>Irányok, iránytű használata.</p> <p>Az idő mérése, mértékegysége.</p> <p>Elemi szintű térképismeret. A másság elfogadása.</p> <p>A sérült embertársak segítése.</p> <p>Társainak és saját testének védelme.</p> <p>Aktív részvétel a környezet óvásában.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p>Energiatakarékosságra törekvés.</p>
---	---

KÖRNYEZET-ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM

Az, hogy a környezet- és egészségvédelemre nevelés önálló tantárgyként jelentkezik, az iskolai munkánkat átható szemléletből fakad. Az egyes tantárgyak (pl. Természetismeret, Életvitel és gyakorlati ismeretek) ugyan feldolgoznak e tárgykörbe tartozó ismereteket, de ilyen koncentrált módon nem nyújtanak lehetőséget a környezet- és egészségtudatos szemlélet és tapasztalatok formálásához, gyakorlati készségek alakításához.

Célok

- A tanulók ismereteinek bővítése környezetük élő és élettelen jelenségeiről
- A természet védelme iránti igény felkeltése, természetszeretetre, környezetvédő magatartásra nevelés
- Az egészségügyi ismeretek bővítése az életkori elvárásoknak megfelelően
- Egészséges életmód iránti igény felkeltése, az ehhez szükséges szokások, készségek képességek kialakítása
- Az egészség- és környezettudatos személyiség formálása

Feladatok

- Az emberi szervezet és működésének megismertetése
- Igény kialakítása az egészségmegőrző szokások elsajátítása iránt
- Az egészségkárosító szokások megismertetése, azok elutasítására való belső igény kialakítása
- Azon képességek kialakítása, hogy baleset, betegség esetén célszerűen tudjanak cselekedni
- Felelősségtudat kialakítása az egészséges környezet iránt
- A környezet anyagairól szerzett tapasztalatok és ismereteik révén annak a belátásnak a formálása, hogy mindannyian felelősek vagyunk környezetünkért és a mindennapokban milyen módon járulhatunk hozzá annak védelméhez.

Óraszámok

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	1	1	1	1
Éves óraszám	36	36	36	36

Témakörök

Témakör	Évfolyamok			
	1.	2.	3.	4.
Testünk, egészségünk	x	x	x	x
Egészséges életmód és veszélyek	x	x	x	x
Balesetek, elsősegélynyújtás, betegségek	x	x	x	x
A környezet főbb összetevői, ártalmai, környezetvédelmi ismeretek	x	x	x	x
Természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek	x	x	x	x

A tananyagok szervesen kapcsolódnak a Környezetismeret, Természetismeret, Életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgyak aktuális témáihoz, azonban lehetőséget adnak azok alaposabb, gyakorlati technikákat sem nélkülöző közvetítésére.

1. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Célok

- A figyelem, érdeklődés felkeltése a természet és annak jelenségei iránt
- A környezete széppé, tisztává formálása, gondozása iránti igény felkeltése
- Járuljon hozzá az egészséges életmódra nevelés megalapozásához

Fejlesztendő képességek, attitűdök

- Spontán és irányított megfigyelések, az érdeklődés felkeltése
- Saját testkép megerősítése, higiénés szokásokhoz kapcsolódó motoros készség, felismerő, ráismerő készség, az elemzés készsége, összehasonlítások, ok-okozati összefüggések felismerése, egyszerű mérések
- Az önismeret, öntapasztalás erősítése
- Pozitív beállítódás a környezet iránt
- Együttműködő készség, szocializáltság fejlesztése

Témakör	Tartalom
Testünk, egészségünk 8 óra	A test és az érzékszervek tisztántartása. A személyi higiénia fontossága. A tisztálkodás fő szabályai és eszközei. Saját és társak testi épségének óvása. A segédeszközök megóvásának módja Időjárásnak megfelelő öltözködés, alkalmazkodásunk az évszakok változásaihoz Lelki egészség
Egészséges életmód és veszélyek 7 óra	Napirend: a rendszeresség fontossága, időbeosztás. A rendszertelenségből fakadó negatív következmények Táplálkozásunk legfontosabb összetevői, helyes, helytelen táplálkozási szokások, ezek következményei A közvetlen környezetünk tisztántartásának fontossága az egészségmegőrzés érdekében. Fontosabb eszközök, használatuk technikája
Balesetek, elsősegélynyújtás, betegségek 7 óra	Az egészség fogalma, a betegség főbb tünetei Betegségek: a megfázás Legfontosabb teendők betegség esetén Az iskolában, utcán, játék közben előforduló balesetek A lakás egyes helyiségeihez kapcsolódó veszélyforrások ezek elkerülésének lehetőségei. Legfontosabb teendők baleset esetén. Kisebb vérző seb ellátása, ennek eszközei, módja.
A környezet főbb összetevői és ártalmai Környezetvédelmi ismeretek 7 óra	A „környezeti ártalom fogalmának bevezetése, megfigyelése (kipufogógáz, szemet, füst).

	Ismerkedés a gyakorlatban az élet alapvető feltételeivel (víz, napfény, talaj, levegő.) Egyszerű kísérletek e feltételek szükségességéről (bab ültetésén, fejlődésén keresztül)
Természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek 7 óra	Az évszakok változásaihoz kapcsolódó megfigyelések a természetben. Az egyes évszakok hatása az élőlények életére – a madáretetés fontossága. Helyes és helytelen emberi magatartásmódok a természettel való kapcsolatban (kirándulások, természetjárás, táborozás stb. alkalmával) Természetfilmek megtekintése, megbeszélése.

Követelmény

Az első osztályban inkább csak orientáló jellegűek a követelmények. Visszajelzést adnak a pedagógusnak, szülőnek a haladás üteméről.

- Gyűjtsön korának, fejlettségének megfelelő tapasztalatot közvetlen környezetéről
- Legyen képes egyszerű megfigyelések elvégzésére a közvetlen környezetében levő élőlényekről, tudjon bizonyos szempontok alapján válogatásokat, csoportosításokat, összehasonlításokat végezni. Ismerjen fel egyszerű ok-okozati összefüggéseket.
- Kímélje, gondozza környezete növényeit
- Segítséggel tartson rendet közvetlen környezetében
- Szerezzen ismereteket közvetlen környezetéből eredő veszélyforrásokról

2. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36

Célok

- Segítse a helyes egészségügyi szokások alakulását, ebben érjenek el a tanulók állapotukhoz mérten minél nagyobb önállóságot
- Segítse a személyi higiénia és a tiszta környezet igényének kialakulását, segítse az egészséges és kultúrált életmódra nevelést
- Pozitív kapcsolat alakítása a környezettel, a természet iránti érdeklődés erősítése
- A természet óvása életkorának fejlettségének megfelelően

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- Percepciós készség, felismerő, ráismerő készség, elemzés készsége, a megfigyelő-képesség, csoportosítás képessége, tájékozódó képesség fejlesztése. Becslés, mérés képességének és az eszközhasználati készség formálása. Kommunikációs képesség fejlesztése.

- Természet iránti érdeklődés fokozása.
- Pozitív attitűd megerősítése, szűkebb környezetben való biztonságosabb eligazodás képességének formálása
- Tisztálkodás, öltözködés minél nagyobb önállósággal

Témakör	Tartalom
Testünk, egészségünk 8 óra	<p>Az érzékszervek védelme, óvása, tisztántartása. A szemüveg, hallókészülék szerepe, tisztántartásuk, tárolásuk.</p> <p>Fürdés, zuhanyozás, haj és körömápolás , mint a testi higiéniéhez kapcsolódó tevékenységek.</p> <p>Lelki egészség : ilyen vagyok kívül, belül.</p>
Egészséges életmód és veszélyek 7 óra	<p>A helyes napirend szerepe az egészséges életmód kialakításában. A tanulás, játék, pihenés az étkezések ideje. A lehetőségekhez mért testmozgás szerepe a fejlődésben, az egészség megóvásában.</p> <p>Az öltözködés és táplálkozás elemi szabályai, elhanyagolásukból eredő veszélyek. Egyes táplálékféleségek szerepe az egészségmegőrzésben.</p>
Balesetek, elsősegélynyújtás, betegségek 7 óra	<p>Betegségek.: gyomorrontás, influenza, egyes fertőző betegségek (pl. köthártya gyulladás) Viselkedési szabályok betegség esetén</p> <p>A háztartásban előforduló balesetek megelőzésének lehetőségei</p> <p>Baleset esetén a felnőtt értesítésének módjai.</p> <p>A ismerkedés a vöröskeresztes ládával</p> <p>Az orvos munkája. A körzeti orvosi rendelő.</p>
A környezet főbb összetevői és ártalmai Környezetvédelmi ismeretek 7 óra	<p>A „környezeti ártalom,, fogalmának elmélyítése, megfigyelések közvetlen környezetben : tisztavíz, tiszta levegő, napfény</p> <p>Az iskolai környezet rendjének megteremtése, megóvása</p> <p>A hulladék elhelyezése az iskolában, utcán.</p> <p>Az iskolai berendezések, szobanövények óvása, saját felszerelés, munkaeszköz tisztaságának, állagának megőrzése. A közös helyiségek rendeltetésszerű használata. Takarékoság a vízzel, árammal, fűtéssel.</p>
Természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek	<p>Az évszakok változásaihoz kapcsolódó megfigyelések a természetben.</p> <p>Az időjárás elemeinek (napsütés, hőmérséklet, szél, csapadék) hatása az élőlényekre</p>

7 óra	<p>Az ember szerepe a növények és az állatok gondozásában. Madarak etetése télen.</p> <p>A helyes viselkedés szabályai a természeti környezetben.</p>
--------------	---

Követelmények

- Legyen ismerete a test részeiről, érzékszerveiről, azok funkciójáról, védelméről
- Tudja segítséggel tisztán tartani szemüvegét, hallókészülékét, illetve egyéb segédeszközét, vigyázzon épségükre, tárolásukra.
- Ismerje a tisztálkodás fontosságát, legyen igénye teste tisztántartására.
- Ismerje az egyes alapvető táplálékfajták egészségmegőrzésben betöltött szerepét
- Vegyen részt életkorának megfelelő növényápolási és állatgondozási feladatokban
- Ismerje napirendjét, tevékenyen vegyen részt annak betartásában.
- Fokozódó önállósággal válassza meg az évszaknak, az időjárásnak megfelelő öltözködést.

3. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Célok

- A megismerési módszerek, a tartós figyelem, emlékezet, gondolkodási műveletek fejlesztése.
- Környezetvédő szokások bővítése.
- Természetvédelem az életkornak megfelelően
- Egészséges életmód szokásrendszerének formálása
- Helyes magatartási szokások megerősítése, tisztaságra, rendre szoktatás.
- Pozitív attitűd ön maga, a másság, illetve mások elfogadására.

Fejlesztendő készségek, képességek attitűdök

- Percepciós készség, felismerő-ráismerő készség, az elemzés készsége, a megfigyelőképesség, a rendezési képesség, szóbeli kifejezőképesség, téri-, időbeli tájékozódás képessége, gondolkodási képesség, elemi szintű általánosítás képessége. Megismerési módszerek, tapasztalat, megfigyelés, csoportosítás alkalmazásának képessége. Elvonatkoztató képesség fejlesztése.
- Egyszerű táplálkozási szokások alapozása
- Cselekvésbe ágyazott megismerési tevékenység, mely folyamatos gyermeki aktivitásra épül.
- Balesetek megelőzése, balesetmentes életszokások kialakítása.
- Természet szeretete, megbecsülése iránti igény megalapozása

Témakör	Tartalom
Testünk, egészségünk	Testünk tartórendszere: csontok, izmok.

<p>8 óra</p>	<p>Az érzékszervek védelme. Hang és fényártalmak. Napozás, napszemüveg, bőrvédelem, zajártalom. A száj higiénéjének fontossága. A fogmosás. Helyes fogápolási szabályok ismerete, betartása, gyakorlati alkalmazása. Fogszuvasodást előidéző ételek.</p> <p>Lelki egészség: ilyen vagyok: kívül, belül.</p>
<p>Egészséges életmód és veszélyek</p> <p>7 óra</p>	<p>A napirend a gyermek életében. A helyes táplálkozási szokások kialakítása. Ételeink összetevői, sok gyümölcs, zöldség, tejtermék fogyasztása, kevés édesség fontossága (étvágytalanság, fogbántalmak). A táplálék útja szervezetben. A túlzott, illetve helytelen táplálékfogyasztás következményei.</p> <p>A test edzésének fontossága, mozgáshiányból eredő ártalmak.</p> <p>Az évszaknak, időjárásnak, alkalomnak megfelelő esztétikus öltözködés (munka, sport, szabadidő, ünnepi alkalmak). Az ízléses öltözködés (a megjelenés kritikája, előnyös megjelenésre törekvés).</p>
<p>Balesetek, elsősegélynyújtás, betegségek</p> <p>7 óra</p>	<p>Néhány gyermekkori fertőző betegség. Védőoltások, tennivalók betegség esetén. A fogak betegsége. Rándulás, törés, ficam.</p> <p>Az orvosok és a gyógyszerek szerepe a gyógyításban. Egészségügyben dolgozók, egészségügyi intézmények. Szakorvosi rendelők. (Szemészet, Ortopédia...)</p> <p>Viselkedési szabályok az egészségügyi intézményekben.</p> <p>A mentők munkájának megismerése. A mentők értesítése baleset, betegség esetén.</p> <p>Iskolai, háztartási, utcai, játék, sportolás közbeni balesetek megelőzési lehetőségei. Baleset esetén felnőtt értesítése, mentő hívása.</p>
<p>A környezet főbb összetevői és ártalmai</p> <p>Környezetvédelmi ismeretek</p> <p>7 óra</p>	<p>A saját felszerelés pontos helye- táskában, padban, osztályban, öltözőszekrényben. Szemétyűjtés otthon, az iskolában és környékén, az utcán. A szemétszállítás megfigyelése. Szelektív hulladékgyűjtés (elem, műanyag, papír). Az áram, víz, fűtés gazdaságos felhasználása. Az energia takarékosabb felhasználásának módjai.</p> <p>A környezet hatása az emberre. (kölcönhatások.)</p>
<p>Természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek</p> <p>7 óra</p>	<p>Kölcönhatások az élőlények között.</p> <p>Ismerkedés a gyógynövényekkel, gyűjtésük. Felhasználási lehetőségeik. Tájjelölési terület megfigyelése. A védett növények és állatok fogalmának megismerése. A helyes viselkedés szabályai a természeti környezetben.</p> <p>A tűz és víz, mint éltető elem: halászat, tűzrakás a szabadban.</p> <p>A víz haszna, kára. A tűz haszna, kára. Környezeti katasztrófák: a szélvész</p>

Követelmények

- Vegyen részt a családi munkamegosztásban, az iskola közvetlen környezetének rendben tartásában.

- Vegyen részt a növényápolásban, a környezetében élő állatok gondozásában, a téli madáretetésben.
- Tudja, hogy az emberi szervezetet, az érzékszerveket óvni kell.
- Ismerje és alkalmazza a tisztálkodás, fogápolás szabályait.
- Tartsa be az egészséges életmód eddig megismert szabályait.
- Tudja, hogy betegség esetén orvoshoz kell fordulni.
- Használja tudatosan a szeméthyűjtőket.
- Vegyen részt elemi szinten a környezetvédelmi tevékenységben.
- Tudja az élethelyzeteiből adódó balesetek megelőzésének néhány szabályát.

4. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Célok

- A megfigyelés módszereinek alkalmazása az ismeretbővítés során. A megfigyelőképesség fejlesztése, a gondolkodási műveletek fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismertetése, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése.
- Eszközök használata a természeti folyamatok bemutatásánál és az anyagok vizsgálatánál.
- Aktív részvétel a környezettel való közvetlen kapcsolatteremtésben.
- Környezetvédő magatartásra nevelés
- Élővilág és környezet kapcsolatának tudatosítása
- Egészséges életmód szokásrendszerének formálása.

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

- A megfigyelő- és vizsgálódási képesség, kommunikációs képesség, gondolkodási képesség fejlesztése. Jártasság a mérésben, becslésben, aktív részvétel a kísérletekben, gyakorlati tevékenységekben. A Környezetismeret tantárgy keretében is használt megismerési módszerek alkalmazása a Környezet- és egészségvédelem tantárgy feldolgozásra kerülő témáiban.
- Önismeret, öntapasztalás képességének fejlesztése.
- Környezetvédelmi képességek fejlesztése.
- Egészségtudatos magatartás formálása,
- Az egészséget veszélyeztető hatások felismerése (a belátás képességének alakítása).
- Érdeklődés erősítése a természet jelenségei, folyamatai iránt.

Témakör	Tartalom
Testünk, egészségünk 8 óra	Testrészek, érzékszervek, vérkeringés, belső szervek. Az ember fejlődésének szakaszai születéstől az időskorig. Kisgyermek, felnőtt, öregek a környezetünkben. A serdülőkor kezdetén tapasztalható változások megfogalmazása. A testi higiénia fokozott szerepe.

	Lelki egészség.(önmagunk és mások elfogadása)
Egészséges életmód és veszélyek 7 óra	Az élvezeti szerek káros hatása gyermekkorban (alkohol, cigaretta, drog). Káros szenvedély fogalmának kialakítása. Veszélyek a kisgyermekekre, csábításokkal szembeni ellenállás. Helyes és helytelen táplálkozás. A diéta fogalma. A test lehetőségei szerinti edzése, a mozgáshiány ártalmai. Az évszaknak, időjárásnak, alkalomnak megfelelő öltözködés. A ruházat elhelyezése, ápolása.
Balesetek, elsősegélynyújtás, betegségek 7 óra	A fertőző betegségek, terjedésük, megelőzésük. A balesetek megelőzése a közlekedésben, iskolai életben és otthon. Elsősegélynyújtás. Egészségügyi intézmények. Az ügyeleti rendszer. A kórház. Az ott dolgozók és munkájuk. Helyes magatartás a kórházban betegként, illetve látogatás alkalmával. Kórházi osztályok.
A környezet főbb összetevői és ártalmai Környezetvédelmi ismeretek 7 óra	A víz, levegő a talaj lehetséges szennyező anyagai lakóhelyünkön, védelmének lehetőségei. Környezetszennyező anyagok megfigyelése: gyárkémények füstje, járművek füstje, gázok, tüzek hatása a környezetre. Olajszennyezés az utakon, talajon, természetes vizekben. A csatornázás, mint a környezetkímélés módja. Permetszerek gyümölcsön, zöldségen. Biogazdálkodás fogalmának megismertetése. E termesztési mód jelentősége, szerepe az egészségmegővésben. Környezetvédelmi napok, feladatok. Szemétgyűjtés, takarítás az iskola környékén. A gyermekek lehetőségei környezetük védelme érdekében.
Természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek 7 óra	Kölcsönhatások az élő és élettelen természetben. Kölcsönhatások az élővilágban, növények–állatok-emberek között. Tájvédelmi terület megfigyelése. A védett növények és állatok fogalmának elmélyítése. A helyes viselkedés szabályai a védett természeti környezetben. Környezeti katasztrófák témakörének bővítése: a tűzhányó, és a földrengés.

Követelmények

- Vegyen részt aktívan a tapasztalatok gyűjtésében
- Ismerje az ember fejlődésének szakaszait a születéstől, idős korig
- Ismerje az élvezeti szerek káros hatásait
- Tudja a betegségek megelőzésének jelentőségét
- Soroljon fel néhány környezetszennyező anyagot
- Vegyen részt a környezetvédelmi tevékenységben.
- Ismerje a baleset megelőzés fő szabályait

Legyen képes felsorolni segítséggel az életjelenségeket és az élethez szükséges környezeti

1. osztály
tanulásban akadályozott

Heti 2 óra

Éves órakeret: 72 ór

Témakör	1. Zenei reprodukció	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Az óvodából és otthonról hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséreték ritmushangszerekkel.</p> <p>Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó- és dinamikai elemekkel.</p> <p>A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel.</p> <p>Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében.</p> <p>A kottairás és -olvasás elemi szintjének kialakítása.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>1.1 ÉNEKLÉS</p> <p>Óvodás dalok-gyermekdalok</p> <p>Dalok az állatokról</p> <p>Gyermekdalok, körjátékok</p> <p>Ünnepek dalai</p> <p>Évszakok dalai</p>	<p>Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan).</p> <p>Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására.</p> <p>Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására.</p> <p>Ritmuskíséretes éneklés.</p> <p>Résztétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.</p>	
<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban</p> <p>Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban</p>	<p>A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján.</p> <p>A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján.</p> <p>Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban.</p> <p>Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban.</p>	

A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással	Dallam írása vershez, adott ritmushoz. Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban.
1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Egyszerű ritmusértékek Kettes ütem, ütemvonal, záróvonal Szolmizációs hangok és kézjelek Ritmuskotta, három vonalas kotta, színes kotta Betűkotta Ötvonalas kotta, rögzített dó-hellyel	Alapvető zenei ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára.
Fogalmak	Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kánonéneklés. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtöngzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.

Témakör	2. Zenei befogadás	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeteket megelőlegező képességek alakítása. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. A dallamhallás képességének erősítése. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között. Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól. Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. Auditív figyelem fejlesztése, hangszínek és fogalmak összekapcsolása. A hangzás különbségeinek megfigyelése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, zajok, zörejek Hangok, hangzások	A hallott részletek elemzése, megbeszélése. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékeztetből. Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról..	
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Zajok, zörejek, zenei hangok Kellemes és kellemetlen hangok Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok	A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése. Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása.	

Fogalmak	Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hang.
-----------------	---

2. osztály		
Heti 2 óra Éves órakeret: 72 óra		
Témakör	1. Zenei reprodukció	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Első osztályból hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséreték ritmushangszerekkel.</p> <p>Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó- és dinamikai elemekkel.</p> <p>A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel.</p> <p>Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében.</p> <p>A kottairás és -olvasás elemi szintjének kialakítása.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
1.1 ÉNEKLÉS Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai Kánonéneklés		Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására. Ritmuskíséretes éneklés. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.
1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással, rajzzal		A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban.

	<p>Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban.</p> <p>Dallam írása vershez, adott ritmushoz.</p> <p>Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban.</p> <p>Énekes rögtönzések kialakítása.</p>
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS</p> <p>Egyszerű ritmusértékek</p> <p>Kettes ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel</p> <p>Szolmizációs hangok és kézjelek</p> <p>Ritmuskotta, három vonalas kotta, színes kotta</p> <p>Betűkotta</p> <p>Ötvonalas kotta, rögzített dó-hellyel</p>	<p>Alapvető zenei ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.</p> <p>A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban.</p> <p>Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára.</p>
Fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Kórijáték, ünnep, évszak.</p> <p>Kánonéneklés. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kíséret. Szabad játék.</p> <p>Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.</p>

Témakör	2. Zenei befogadás	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.</p> <p>A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeteket megelőlegező képességek alakítása.</p> <p>A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>A dallamhallás képességének erősítése.</p> <p>Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között.</p> <p>Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól.</p> <p>Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.</p> <p>Auditív figyelem fejlesztése, hangszínek és fogalmak összekapcsolása.</p> <p>A hangzás különbségeinek megfigyelése.</p> <p>Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE</p> <p>Hangok, zajok, zörejek</p> <p>Hangok, hangzások</p>		<p>A hallott részletek elemzése, megbeszélése.</p> <p>Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből.</p> <p>Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról.</p> <p>Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban.</p>
<p>2.2 ZENEHALLGATÁS</p> <p>Környezetünk hangjai</p> <p>Zajok, zörejek, zenei hangok</p>		<p>A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése.</p> <p>Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése.</p>

Kellemes és kellemetlen hangok Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok	Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása.
Fogalmak	Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hang.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére	<p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése.</p> <p>Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése.</p> <p>Képesség a hallás utáni daltanulásra.</p> <p>Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése.</p> <p>Képesség az örömteli zenélésre.</p> <p>Bátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.</p> <p>Ritmusok felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt.</p> <p>Törekvés a ritmusok pontos megszólaltatására.</p> <p>Ismeretek a ritmusok írásáról, olvasásáról.</p> <p>A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban.</p> <p>A közös zenélés szabályainak betartása.</p> <p>Dallamok éneklése a kották segítségével.</p> <p>A zenei hallás és a zenei memória fejlődése.</p> <p>A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között.</p> <p>Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése.</p> <p>Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
--	---

3.osztály		
Heti 2 óra Éves órakeret: 72 óra		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 32 + 4 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályban kialakított készségek, képességek, attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, az éneklés és a muzikalitás megfelelő szintje. A belső hallás képességének tudatosítása, erősítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p> Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. </p> <p> Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. </p> <p> A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése. A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése. A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. A relatív szolmizáció használata. A belső hallás erősítése. Érzelmi átélés, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. </p> <p> Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarat beállítódás. Ráismerés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. Összefüggések felismerése. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. </p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 ÉNEKLÉS Gyermekdalok, körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok	Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban. Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes szövegkiejtés. Szómagyarázat,

Új stílusú magyar népdalok	<p>megfelelő énekléssel történő előadása.</p> <p>Ünnepkörökhöz kapcsolódó népdalok és szokásjátékok elsajátítása (+4 óra)</p> <p>Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására.</p> <p>Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához.</p> <p>A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján</p> <p>A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján.</p> <p>Ritmuskíséretes éneklés.</p> <p>Zenei ízlés fejlődése, kedvenc dalok választása.</p>	<p>szókincsismeret. A dalok szövegeinek értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs- és emlékezet- fejlesztés.</p> <p>Verbális emlékezet,</p> <p><i>Matematika:</i></p> <p>Kapcsolatok felismerése, az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, osztályozás, érzékelés. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.</p> <p>Rendezés.</p> <p>Időtartam, időrend.</p> <p>Az észlelés fokozatos pontosítása.</p> <p>Finommotoros mozgáskoordinációk.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>Az egyensúlyérzék fejlesztése, a mozgáskoordináció erősítése, a nagy- és finommozgások fejlesztése.</p> <p>Térérzékelés, testtartás.</p> <p>Mozgások zenére.</p> <p>Mozgások különféle térformákban. Mozgás egyénileg és párban, csoportban. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok, utánozó és fantáziajátékok.</p> <p>Egyszerű tánclépések improvizálása.</p> <p>Fantáziajátékok elképzelt helyzetekben.</p>
<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Énekes rögtönzések</p> <p>Hangszeres rögtönzések</p> <p>Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban</p>	<p>Dallamok kitalálása saját névre,</p> <p>Aktív részvétel a ritmoszstinációs gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban.</p> <p>Ellenritmus</p> <p>A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére.</p> <p>Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban.</p>	
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS</p> <p>A négyes ütem</p> <p>Újabb ritmusértékek</p> <p>További szolmizációs hangok, a teljes hétfokú hangsor</p> <p>Ötvonalas kotta írása-olvasása</p>	<p>Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.</p> <p>A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban.</p> <p>Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben.</p> <p>Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára, a hétfokú hangsor megismerésére</p>	

	<p>Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. Aktív részvétel kották másolásában, írásában-olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett. Különféle kották használata tanári segítséggel.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> A dalok érzelmi világának, az átélt élményeknek a megjelenítése különböző technikák segítségével. Versek, mondókák, kitalált történetek vizuális megjelenítése. Átélt, elképzelt, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Néphagyomány Párosító dal Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus. Ritmusosztinató. Ritmusérték. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor. Belső hallás.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 33 + 4 óra
Előzetes tudás	<p>Az 1–2. osztályban kialakított zenei készségek, képességek, attitűdök. A zenei hallás, zenei memória, megosztott figyelem, koncentráció, muzikalitás megfelelő szintje.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeteket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. Ritmusok felismerése kottakép alapján. A dallamhallás képességének erősítése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az irányított figyelmi zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével. Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása. Koncertlátogatás (+4 óra) Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése. A zenei memória fejlesztése. A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, felismerése képességének fejlesztése.</p>	

	Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése. Auditív és motoros kapcsolat erősítése. Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, hangzások Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére Történetek, érzések, élmények, hangulatok	Részvétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia fejlesztése. A hangzás keltette érzések megfogalmazása. Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről. Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése. Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség. Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás. Érzelmek kifejezése zenei hangok, dalok, dallamok segítségével. <i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Motoros és auditív emlékezet fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különféle technikákkal.
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Hangszerek hangzása, zenei hangok Egyidejű hangzások Kórusok hangzása A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásai Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből	A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása. Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása. Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmussor, dallamsor. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.	

4. évfolyam
Tanulásban akadályozott

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 32 + 4 óra
Előzetes tudás	<p>Az 1–2-3. osztályban kialakított készségek, képességek, attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, az éneklés és a muzikalitás megfelelő szintje. A belső hallás képességének tudatosítása, erősítése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával. A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése. A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése. A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai. Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése. Érzelmi átélés, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése. Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarat beállítódás. Ráismerés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. Összefüggések felismerése. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>1.1 ÉNEKLÉS Gyermekdalok, körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok</p>	<p>Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes</p>

<p>Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok Új stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok</p>	<p>Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása. Ünnepkörökhöz kapcsolódó népdalok és szokásjátékok elsajátítása (+4 óra) Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Ritmuskíséretes éneklés. Zenei ízlés fejlődése, kedvenc dalok választása.</p>	<p>szövegkiejtés. Szómagyarázat, szókincsismeret. A dalok szövegeinek értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs- és emlékezet-fejlesztés. Verbális emlékezet, memoriterek tolmácsolása.</p> <p><i>Matematika:</i> Kapcsolatok felismerése, az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, osztályozás, érzékelés. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés. Időtartam, időrend. Az észlelés fokozatos pontosítása. Finommotoros mozgáskoordinációk.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Az egyensúlyérzék fejlesztése, a mozgáskoordináció erősítése, a nagy- és finommozgások fejlesztése. Térérzékelés, testtartás. Mozgások zenére. Mozgások különféle térformákban. Mozgás egyénileg és párban, csoportban. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok, utánzó és fantáziajátékok. Csoportos improvizációs játékok, tanári</p>
<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések Hangszeres rögtönzések Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban</p>	<p>Dallamok kitalálása saját névre, mondókák, versek megzenésítése, zenés előadása, kötött és szabad formákban. Aktív részvétel a ritmoszuszínatiós gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban. Ellenritmus-, ráritmus megszólaltatása. Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal. A zenei élmények kifejezése változatos formákban. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére. Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban.</p>	
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS A négyes ütem A hármas ütem</p>	<p>Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.</p>	

<p>Újabb ritmusértékek További szolmizációs hangok, a teljes hétfokú hangsor Számkotta Ötvonalas kotta írása-olvasása, vándorló dó-hellyel</p>	<p>A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára, a hétfokú hangsor megismerésére Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. Aktív részvétel kották másolásában, írásában-olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett. Kottaolvasás „némán”, a belső hallás tudatosítása. Különböző kották használata tanári segítséggel.</p>	<p>irányítással. Gyermekjátékok motívumainak szabad és kötött variálása. Egyszerű tánclépések improvizálása. Fantáziajátékok elképzelt helyzetekben.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A dalok érzelmi világának, az átélt élményeknek a megjelenítése különböző technikák segítségével. Versek, mondókák, kitalált történetek vizuális megjelenítése. Átélt, elképzelt, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, rákritmus. Ritmusosztinató. Ritmusérték. Zenei kérdés-válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor. Szám és hang. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>2. Zenei befogadás</p>	<p>Órakeret 33 + 3 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az 1–2-3. osztályban kialakított zenei készségek, képességek, attitűdök. A zenei hallás, zenei memória, megosztott figyelem, koncentráció, muzikalitás megfelelő szintje.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történeteket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. A belső hallás tudatosítása, erősítése. Ritmusok felismerése kottakép alapján. A dallamhallás képességének erősítése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.</p>	

	<p>Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése.</p> <p>Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása.</p> <p>Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése.</p> <p>A zenei memória fejlesztése.</p> <p>A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat erősítése.</p> <p>Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE</p> <p>Hangok, hangzások</p> <p>Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok</p>	<p>Résztétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére.</p> <p>Konszonáns és diszszonáns hangzások felismerése, elemzése.</p> <p>A hangzás keltette érzések megfogalmazása.</p> <p>Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.</p> <p>Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékeztetőből.</p> <p>Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről.</p> <p>Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése.</p> <p>Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség.</p> <p>Dallamsorok elemzése, összehasonlítása, jelölése.</p> <p>Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás. Érzelmek kifejezése zenei hangok, dalok, dallamok segítségével.</p> <p><i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Motoros és auditív emlékezet fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különféle technikákkal.</p>
<p>2.2 ZENEHALLGATÁS</p> <p>Környezetünk hangjai</p> <p>Hangszerek hangzása, zenei hangok</p> <p>Egyidejű hangzások</p> <p>Kórusok hangzása</p>	<p>A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása.</p> <p>Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei</p>	

A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásai Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből	részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. A hangzás különbségeinek megfigyelése. Koncertlátogatás (4 óra)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés. Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése. Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, ünnepkörök szokásjátékaiban, gyakorlatokban. Ismeretek a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása. Képesség a hallás utáni daltanulásra. Részvétel kánonéneklésben. Muzikalitás, zenei hallás fejlődése. A zenei kreativitás fejlődése. Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban. Az örömteli zenélés képességének átélése. Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban. A tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével. Az írásbeli feladatok pontos kivitelezése tanári segítségnyújtás mellett. Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén. A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése. A többször hallott hangok, hangzások felismerése. Dalok felismerése jellemző részleteik alapján. A tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
--	---

1. osztály

Heti 2 óra

Éves órakeret: 72 óra

Témakör	1.Vizuális nyelv és technikák	Javasolt óraszám: 17
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.</p> <p>Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlékezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>1.1. A vonal</i> A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. A vonal mint a mozgás kifejezője. A vonal mint formaképző elem.</p> <p><i>1.2. A folt</i> A folt keletkezése. A folt változtathatósága.</p> <p><i>1.3. A szín</i> Szín, színritmusok alapszínekkel.</p> <p><i>1.4. Forma és nagyság</i> Forma és nagyság három dimenzióban, térformák. Természeti formák ritmusa. Mesterséges formák megfigyelése.</p> <p><i>1.5. Síkforma, térforma</i> Szabályos és szabálytalan síkformák. Szabályos és szabálytalan térformák. Sík és térformákból alkotott ritmusok. Formaredukciók.</p>		<p>A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. Képi elemek komponált megjelenítése. Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása.</p>
Fogalmak	<p>Álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset, lendületes kézmozgás, ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, ismétlődés, folt, szín, szétfolyás, összefolyás, keveredés, foltforma, színezés, egyenletes, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék-sárga, piros, vízfesték, tempera, csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya, álló és fekvő nyolcas, ovális forma, zöld, narancssárga, lila, átalakítás, hozzátevés, elvevés, szabályos, szabálytalan.</p>	

Témakör	2. Kifejezés, képzőművészet	Javasolt óraszám: 18 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Alkotótevékenység</i> 2.1. <i>Hangulatok, élmények</i> Évszakok hangulatának kifejezése. Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez. Színhangulat kifejezése foltképzéssel. Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.</p>		<p><i>Alkotótevékenységben:</i> Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p>
<p><i>Befogadás – alkotás</i> 2.2. <i>Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i> Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</p>		<p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal. Élménykifejezés egyéni formaalkotással. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámlás, hajó, hal, falevelhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.</p>	

Témakör	3. Vizuális kommunikáció	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
Befogadó tevékenység 3.1 Vizuális jelek befogadása, értelmezése Nonverbális kommunikációs eszközök. A vizuális hatáskeltés eszközei. Technikai képalkotás – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége. Egyszerű jelzések, piktogramok.		Befogadó tevékenységben: Képolvasás. Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. Térbeli irányok jelzése, értelmezése. Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből. Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen.
Alkotótevékenység 3.2. Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben Tárgyas napirend. Rajzos naprend. Egyszerű piktogramok. Fotók.		Alkotótevékenységben: Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz).
Fogalmak	Fiú-lány, néni-bácsi, hajsztin, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.	

Témakör	4. Tárgy- és környezetkultúra	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése.</p>	

	<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<i>Befogadó tevékenység</i> 4.1. <i>Művészeti környezet</i> Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések. 4.2. <i>Élettér – természeti és épített környezet</i> Az épített környezet esztétikuma. Az épített környezet védelme. Környezettudatosság. <i>Befogadás-alkotás</i> Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés. <i>Alkotótevékenység</i> 4.3. <i>Tárgyak alkotása, díszítése</i> Tárgykészítés természeti formákból. Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból. Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás.		<i>Alkotótevékenységben:</i> Egyszerű makett elkészítése. Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. Egyszerű tárgy elkészítése. <i>Befogadó tevékenységben:</i> Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján. A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, országzászló, Országház, Szent Korona).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fűzés, damil, cérna, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárga, borszír, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.	

2. osztály

Heti 2 óra

Éves órakeret: 72 óra

Témakör	1.Vizuális nyelv és technikák	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében. Közös alkotásokban a kooperativitás fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlékezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek

<p><i>1.1. A vonal</i> A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. A vonal mint a mozgás kifejezője. A vonal mint formaképző elem.</p> <p><i>1.2. A folt</i> A folt keletkezése. A folt változtathatósága.</p> <p><i>1.3. A szín</i> Szín, színritmusok alapszínekkkel.</p> <p><i>1.4. Forma és nagyság</i> Forma és nagyság három dimenzióban, térformák. Természeti formák ritmusa. Mesterséges formák megfigyelése.</p> <p><i>1.5. Síkforma, térforma</i> Szabályos és szabálytalan síkformák. Szabályos és szabálytalan térformák. Sík és térformákból alkotott ritmusok. Formaredukciók.</p>	<p>A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. Képi elemek komponált megjelenítése. Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset, lendületes kézmozgás, ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, ismétlődés, folt, szín, szétfolyás, összefolyás, keveredés, foltforma, színezés, egyenletes, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék-sárga, piros, vízfesték, tempera, csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya, álló és fekvő nyolcas, ovális forma, zöld, narancssárga, lila, átalakítás, hozzátevés, elvevés, szabályos, szabálytalan.</p>

Témakör	2. Kifejezés, képzőművészet	Javasolt óraszám: 17 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fejlesztési tevékenységek</p>	
<p><i>Alkotótevékenység</i> <i>2.1. Hangulatok, élmények</i> Évszakok hangulatának kifejezése. Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i> Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben.</p>	

<p>Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez. Színhangulat kifejezése foltképzéssel. Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.</p>	<p>Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p>
<p><i>Befogadás – alkotás</i> <i>2.2. Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i> Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal. Élménykifejezés egyéni formaalkotással. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámozás, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.</p>

Témakör	3. Vizuális kommunikáció	Javasolt óraszám: 15 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p><i>Befogadó tevékenység</i> <i>3.1 Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i> Nonverbális kommunikációs eszközök. A vizuális hatáskeltés eszközei.</p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Képolvasás. Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. Térbeli irányok jelzése, értelmezése. Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből.</p>	

Technikai képalkotás – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége. Egyszerű jelzések, piktogramok.	Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen.
<i>Alkotótevékenység</i> 3.2. <i>Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i> Tárgyas napirend. Rajzos naprend. Egyszerű piktogramok. Fotók.	<i>Alkotótevékenységben:</i> Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz).
Fogalmak	Fiú-lány, néni-bácsi, hajszín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.

Témakör	4. Tárgy- és környezetkultúra	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyaitak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Befogadó tevékenység</i> 4.1. <i>Művészeti környezet</i> Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések. 4.2. <i>Élettér – természeti és épített környezet</i> Az épített környezet esztétikuma. Az épített környezet védelme. Környezettudatosság.</p> <p><i>Befogadás-alkotás</i> Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i> 4.3. <i>Tárgyak alkotása, díszítése</i> Tárgykészítés természeti formákból.</p>		<p><i>Alkotótevékenységben:</i> Egyszerű makett elkészítése. Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. Egyszerű tárgy elkészítése.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Közvetlen környezet tárgyaitak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján. A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, országzászló, Országház, Szent Korona).</p>

Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból. Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fűzés, damil, cérna, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárga, bőrszíj, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi balesetmegelőzési szabályok betartására, – a lendületes kézmozgás kivitelezésére, – a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára, – a formák megfigyelésére, azok nagyság szerinti rendezésére, – egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére, – bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez, – a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábra, rajz készítésére, – a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotás létrehozására, – társaival való kooperációra a közös alkotás során, – családbárázolás értelmezésére, – egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára, – térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére, – munkaterületét tisztán tartva, használható tárgyat készíteni, – tudatosan változtatni az alkotás nagyságát, – utánnézéssel egyszerű formákat készíteni, – esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat, – saját alkotása feletti öröme.
---	--

3–4. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja, hogy a vizuális kultúra tantárgy élményt adóan járuljon hozzá a tanulási képességek intenzív fejlesztéséhez, a sérülésből eredő hátrányok leküzdéséhez, kreativitásra, aktivitásra ösztönözve az enyhe értelmi fogyatékos kisiskolásokat. Az egyéni vagy közös alkotótevékenység elősegíti a kisgyermekek személyiségének pozitív változásait, énképük pozitív megerősítését, kiváltképp az önismeret és a társas kultúra, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság kialakítása tekintetében.

A vizuális kultúra tantárgy természetes módon kínál alkalmakat az individualizációs eljárásoknak akár terápiás, akár tehetséggondozási céllal.

3.évfolyam

Heti 2 óra
Éves órakeret: 72 óra

Témakör	1. Vizuális nyelv és technikák	Javasolt óraszám: 15 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során.</p> <p>A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközzrendszerével.</p> <p>A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színek kompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>1.1.A vonal</i></p> <p>A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője.</p> <p>A vonal, mint a folt határa</p> <p><i>1.2.A folt</i></p> <p>Folt létrehozása különféle technikákkal.</p> <p>Foltképzés ceruzával.</p> <p><i>1.3.A szín</i></p> <p>Színkeverés.</p> <p>Színritmusok.</p> <p>Forma- és színek kompozíciók létrehozása adott formákból.</p> <p><i>1.4.Reprodukció, sokszorosítás</i></p> <p>Sokszorosítás nyomtatással.</p> <p>A nyomtatás dekoratív felhasználása.</p> <p>Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása.</p> <p><i>1.5.Síkforma, térforma</i></p> <p>A vonal mint a síkforma körvonala.</p> <p>A folt mint a térforma árnyéka.</p>		<p>Érzelmek kifejezése vonalak segítségével.</p> <p>Kontúr, behatárolás alkalmazása.</p> <p>Folt létrehozása színkeveréssel.</p> <p>Alapszínek tudatos alkalmazása.</p> <p>Másolás és leképezés.</p> <p>Színezés vonalhatárok betartásával.</p> <p>Sokszorozási technikák alkalmazása.</p> <p>Tárgykészítési technikák alkalmazása.</p> <p>Sík- és térformák megfigyelése.</p> <p>Sík- és térformák gyakorlati szempontú differenciálása.</p> <p>A forgásformák (henger) létrehozása, megfigyelése tapasztalati úton.</p> <p>A felület fogalmának tisztázása szemléleti-tapasztalati úton.</p>

Pozitív-negatív forma. Kompozíciók forgásformákból. Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal. Egyszerű tér kialakítása – pl. dobozból bababház.	
Fogalmak	Lágy, kemény, kellemes, erőteljes, rajzszén, folthatár, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, szerkezet, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, árnyék, henger, felület, fényforrás, megvilágítás, háttér, szerkezet.

Témakör	2. Kifejezés, képzőművészet	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készségszintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Alkotótevékenység</i> <i>2.1. Hangulatok kifejezése</i> Évszakok hangulatának kifejezése. Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Színhangulat kifejezése foltképzéssel. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. Díszletfestés bábelőadáshoz. Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben. <i>Befogadás</i> <i>2.2. Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése</i> Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei <i>Befogadás – alkotás</i> <i>2.3. Saját élmények interpretációi</i> Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázssal. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével háztartási hulladékokból. Emberi kapcsolatok kifejezése vizuális eszközökkel. Érzelmek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i> Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban. Polarítások érzékeltetése fekete és fehér színnel. Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése. Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Hegy, domb, völgy, kocsi, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, mozdulat, öröm, boldogság, ködös, elmosódott, hideg szín, meleg szín.</p>

Témakör	3. Vizuális kommunikáció	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Térlátás fejlesztése. Rekonstrukciós képesség fejlesztése. Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Befogadó tevékenység</i> 3.1. Vizuális jelek értelmezése, „olvasása” Képolvasás. Mértani tárgyak egy nézete (pl. kocka – négyzet). Mértani tárgyak két nézete (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok.</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység</i> 3.2. Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció Tárgyak nézetei.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i> 3.3. Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Plakát.</p>		<p><i>Alkotótevékenységben:</i> Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép).</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység:</i> Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján. Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Képolvasás. Mértani tárgyak felismerése egy nézetük alapján (pl.. kocka – négyzet). Mértani tárgyak felismerése két nézetük alapján (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok megértése. Plakátok értelmezése.</p>
Fogalmak	<p>Alaprajz, plakát, felismerhető, nézet (felülnézet, oldalnézet), sorrend, üzenet, reklám, lényeg, meggyőzés, rábeszélés.</p>	

Témakör	4. Tárgy- és környezetkultúra	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében.</p>	

	<p>Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaéhszlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p><i>Befogadó tevékenység</i> 4.1. Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai</p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Alkotótevékenység</i> 4.2. Tárgyak készítése Egyszerű tárgyak készítése. Tárgykészítés agyagból. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése. Sablonhasználat.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i> Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: tolltartó: henger bevonása színes papírral). Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábformák. Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása. Agyagedény díszítése pecsételéssel. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel. Sablon használata a tárgyak készítésénél. Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel. Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag. Törekvés ízléses díszítésre.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Közvetlen környezet tárgyait, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. Tárgyak és funkciók megismerése.</p>
Fogalmak	Henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, mintázófa, réteg, karcolás, felező hajtás, átlós hajtás.

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára, – az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására, – a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával, – forma- és színritmus létrehozására, – egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére, – társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére, – képen látható dolgok megnevezésére, – egyszerű jelenetábrák megértésére, – a plakátok, reklámok elemi kritikájára, – saját alkotása feletti öröme.
--	---

DIGITÁLIS KULTÚRA

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitele alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkori frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek az információs technológiákról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgyat tanítónak az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé. Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. A kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

3–4. évfolyam

3. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Digitális eszközök használata	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Érdeklődés felkeltése a tantárgy iránt.</p> <p>A használt alkalmazások kezelésének megismertetése.</p> <p>Alapszintű jártasság kialakítása az adott informatikai eszközök kezelésében.</p> <p>A tanulók informatikai szemléletének alapozása.</p> <p>Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata. Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>Interaktív kapcsolattartás eszközei.</p> <p>Alapvető digitális eszközök.</p> <p>Balesetvédelmi és egészségügyi előírások.</p> <p>Használt alapfogalmak.</p> <p>A számítógép részei és</p>		<p>A számítógép részeinek (gépház, képernyő, billentyűzet, egér) megismerése.</p> <p>Ismerkedés a számítógépek használatának balesetvédelmi és egészségügyi előírásaival, a számítógépek üzemeltetési rendjével.</p> <p>Információ befogadása, fogalmak megjegyzése.</p> <p>Egér használata: húzás és kattintás.</p>

működtetésük: egér funkciói, billentyűzet funkciói, főbb részei. Ismert „felhasználóbarát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek.		Ismerkedés a betű- és számbillentyűkkel. Funkcióbillentyűk megismerése: enter és iránybillentyűk (kurzorvezérlők) használata. Adott informatikai eszközök kezelése. A megismert alkalmazások indítása és futtatása.	
Fogalmak	Számítógép, gépház, képernyő, billentyűzet, egér, program, húzás, kattintás, enter, irány.		
Témakör	2. Alkalmazói ismeretek		Javasolt óraszám: 7 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismertetése és használata. Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése).		
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek	
2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű grafikus és szöveges felület rajzoló- és szövegszerkesztő programokban.		Grafikus felület eszközkészletének megismerése. Ábrák kiszínezése. Személyhez kötődő egyszerű ábrák, rajzok készítése. Kétkezes gépelést tanító program megismerése és folyamatos használata. Multimédiás programokban az egér használata.	
2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Adatgyűjtés, -értelmezés. Közhasznú információk.		Adatok gyűjtése, értelmezése. Közvetlen környezetben található közhasznú információforrások felfedezése, megismerése.	
Fogalmak	Rajzolóprogram, szövegszerkesztő program, rajzeszköz, szöveg, ábra, információ, adat, irány.		

Témakör	3. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az időbeli tájékozódás fejlesztése a mindennapi életben előforduló helyzetek sorrendiségének megfigyelése során. Jelek, szimbólumok értelmezése. Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Információ megjelenési formái: jelek, szimbólumok. Teknőcgrafika, irányjátékok.		Részvétel a tanteremben szervezett irányjátékokban. Mindennapi cselekvések utasítási sorrendjének felsorolása, sorrendbe állítása. Események képsorainak sorba rendezése. Képolvasás és beszéd pontos értelmezése. Spontán szimbolikus kommunikáció gyakorlása. Gyermekek által ismert jelek összegyűjtése. Szimbólumok felfedezése a közvetlen környezetben. Problémamegoldás próbálkozással.
3.2. Algoritmizálás (és adatmodellezés) Algoritmusok adatai. Adatbázisok		Egyszerű algoritmusok használata informatikai környezetben számítógépen. Írányok, útvonalak követése Egyszerű algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Adatok gyűjtése, értelmezése, feldolgozása segítséggel. Néhány mindennapi adatbázis megismerése.
Fogalmak	Szimbólum, jel, napirend, sorrend, adatbázis.	

Témakör	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése. Informatikai szemlélet formázása. Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek Gyermekeknek készített weblapok.	A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel.	
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Lehetőségek és kockázatok az infokommunikáció során.	Az alapvető eszközök használatának gyakorlása. Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuk megtanulása, szokások elsajátítása.	
4.3. Médiainformatika Iskolai weboldal, blog.	Tájékozottság a gyermekek számára készített legális felületeken. Lehetőleg felnőtt segítségével ismerkedés az iskola weboldalával, blogjával, tartalmának megtekintése.	
4.4. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai A személyes adatok fogalma.	Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban. Válogatás, válogatás magyarázata. Személyes adatok fogalmának megismerése. Saját adataik megadása. Információ megbízhatóságának és veszélyeinek megismerése konkrét példákon keresztül.	
4.5. Az e-szolgáltatások szerepe és használata	Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése	

Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások.	egyszervolt.hu weboldal, sulinet.hu weboldal megkeresése, mesék, zene, játékok indítása, futtatása.
Fogalmak	Média, elektronikus média, információforrás, weblap (www), weboldal, blog, személyes adat, e-szolgáltatás, internet

Témakör	5. Könyvtári technikák	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár mint információforrás megismertetése. Könyvtárhasználati műveltség iránti igény felkeltése. Analógiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos). Az osztálykönyvtár. Az iskolai könyvtár. A könyvtárhasználat szabályai.	Képességek, képeskönyvek nézegetése. Könyvespolc rendezése az osztályban tanári segítséggel (írók, címek). Tartalomjegyzék értelmezése, használata tanári útmutatás alapján. Látogatás az iskolai könyvtárban. Érdeklődésnek, életkori sajátosságnak megfelelő könyv kiválasztása. Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. Könyvtári viselkedés alapszabályainak megismerése, törekvés a betartására.	
Fogalmak	Könyvtár, tartalomjegyzék, szabadpolc, szerző, író, könyvcím, ábécé, betűrend, betűrendes keresés.	

4.évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	2. Digitális eszközök használata	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés felkeltése a tantárgy iránt. A használt alkalmazások kezelésének megismertetése. Alapszintű jártasság kialakítása az adott informatikai eszközök kezelésében. A tanulók informatikai szemléletének alapozása. Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata. Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	

<p>Interaktív kapcsolattartás eszközei.</p> <p>Alapvető digitális eszközök.</p> <p>Balesetvédelmi és egészségügyi előírások.</p> <p>Használt alapfogalmak.</p> <p>A számítógép részei és működtetésük: egér funkciói, billentyűzet funkciói, főbb részei.</p> <p>Ismert „felhasználóbarát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek.</p>	<p>A számítógép részeinek (gépház, képernyő, billentyűzet, egér) megismerése.</p> <p>Ismerkedés a számítógépek használatának balesetvédelmi és egészségügyi előírásaival, a számítógépek üzemeltetési rendjével.</p> <p>Információ befogadása, fogalmak megjegyzése.</p> <p>Egér használata: húzás és kattintás.</p> <p>Ismerkedés a betű- és számbillentyűkkel.</p> <p>Funkcióbillentyűk megismerése: enter és iránybillentyűk (kurzorvezérlők) használata.</p> <p>Adott informatikai eszközök kezelése.</p> <p>A megismert alkalmazások indítása és futtatása.</p>
Fogalmak	Számítógép, gépház, képernyő, billentyűzet, egér, program, húzás, kattintás, enter, irány.

Témakör	2. Alkalmazói ismeretek	Javasolt óraszám: 7 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismertetése és használata. Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése).	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű grafikus és szöveges felület rajzoló- és szövegszerkesztő programokban.	Grafikus felület eszközkészletének megismerése. Ábrák kiszínezése. Személyhez kötődő egyszerű ábrák, rajzok készítése. Kétkezes gépelést tanító program megismerése és folyamatos használata. Multimédiás programokban az egér használata.	
2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Adatgyűjtés, -értelmezés. Közhasznú információk.	Adatok gyűjtése, értelmezése. Közvetlen környezetben található közhasznú információforrások felfedezése, megismerése.	
Fogalmak	Rajzolóprogram, szövegszerkesztő program, rajzeszköz, szöveg, ábra, információ, adat, irány.	

Témakör	5. Problémamegoldás digitális eszközökkel és módszerekkel	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az időbeli tájékozódás fejlesztése a mindennapi életben előforduló helyzetek sorrendiségének megfigyelése során. Jelek, szimbólumok értelmezése. Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Információ megjelenési formái: jelek, szimbólumok. Teknőcgrafika, irányjátékok.		Részvétel a tanteremben szervezett irányjátékokban. Mindennapi cselekvések utasítási sorrendjének felsorolása, sorrendbe állítása. Események képsorainak sorba rendezése. Képolvasás és beszéd pontos értelmezése. Spontán szimbolikus kommunikáció gyakorlása. Gyermekek által ismert jelek összegyűjtése. Szimbólumok felfedezése a közvetlen környezetben. Problémamegoldás próbálkozással.
3.2. Algoritmizálás (és adatmodellezés) Algoritmusok adatai. Adatbázisok		Egyszerű algoritmusok használata informatikai környezetben számítógépen. Írányok, útvonalak követése Egyszerű algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Adatok gyűjtése, értelmezése, feldolgozása segítséggel. Néhány mindennapi adatbázis megismerése.
Fogalmak	Szimbólum, jel, napirend, sorrend, adatbázis.	

Témakör	6. Infokommunikáció, információs társadalom	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése. Informatikai szemlélet formázása. Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek Gyermekeknek készített weblapok.	A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel.	
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Lehetőségek és kockázatok az infokommunikáció során.	Az alapvető eszközök használatának gyakorlása. Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuk megtanulása, szokások elsajátítása.	
4.3. Médiainformatika Iskolai weboldal, blog.	Tájékozottság a gyermekek számára készített legális felületeken. Lehetőleg felnőtt segítségével ismerkedés az iskola weboldalával, blogjával, tartalmának megtekintése.	
4.4. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai A személyes adatok fogalma.	Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban. Válogatás, válogatás magyarázata. Személyes adatok fogalmának megismerése. Saját adataik megadása. Információ megbízhatóságának és veszélyeinek megismerése konkrét példákon keresztül.	
4.5. Az e-szolgáltatások szerepe és használata	Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése	

Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások.	egyszervolt.hu weboldal, sulinet.hu weboldal megkeresése, mesék, zene, játékok indítása, futtatása.
Fogalmak	Média, elektronikus média, információforrás, weblap (www), weboldal, blog, személyes adat, e-szolgáltatás, internet

Témakör	5. Könyvtári technikák	Javasolt óraszám: 4 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár mint információforrás megismertetése. Könyvtárhasználati műveltség iránti igény felkeltése. Analógiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos). Az osztálykönyvtár. Az iskolai könyvtár. A könyvtárhasználat szabályai.	Képesújságok, képeskönyvek nézegetése. Könyvespolc rendezése az osztályban tanári segítséggel (írók, címek). Tartalomjegyzék értelmezése, használata tanári útmutatás alapján. Látogatás az iskolai könyvtárban. Érdeklődésnek, életkori sajátosságnak megfelelő könyv kiválasztása. Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. Könyvtári viselkedés alapszabályainak megismerése, törekvés a betartására.	
Fogalmak	Könyvtár, tartalomjegyzék, szabadpolc, szerző, író, könyvcím, ábécé, betűrend, betűrendes keresés.	

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A számítógép fő részeinek ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata, „kommunikálás” a számítógéppel.</p> <p>A tanult informatikai alapfogalmak értése, használata.</p> <p>A sérült funkciók korrigálásának megkezdése.</p> <p>Egyszerű grafikus és szöveges felület megismerése, használata.</p> <p>Próbálkozás a grafikus önkifejezésben.</p> <p>A szépség és összhang megfigyelése a rajzos modellekben.</p> <p>Motiváció erősödése a közhasznú információk gyűjtésében.</p> <p>Cselekvések sorrendiségének felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel.</p> <p>Algoritmizáló és problémamegoldó gondolkodási képesség alkalmazására törekvés.</p> <p>Több digitális segítő eszköz felismerése, használata segítséggel.</p> <p>Életkornak megfelelő, ismert elektronikus média eszközeinek használata önállóan vagy segítséggel.</p> <p>Játékos oktatóprogramok tudatos használata. Az itt szerzett ismeret felhasználása más tantárgyakban.</p> <p>Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.</p> <p>Irányított információszerzés az internetről.</p> <p>Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel az életkorának,</p>
---	---

	fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása. Az osztály szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően. Tájékozódás az iskola könyvtárában segítséggel. Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.
--	--

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

A technika és tervezés tantárgy feladata olyan képességek, készségek, szokások kialakítása, amelyek segítik az enyhe értelmi fogyatékos tanulót a hétköznapi élet feladatainak ellátásában, képességeikhez igazodó módon a tanult gyakorlati ismeretek egyre nagyobb önállósággal történő alkalmazásában. Megismerteti az anyagok alakíthatóságát és az alakítási technikákat, biztosítja az eszközök megismerését és célszerűségét. A tantárgy biztosítja a munkafolyamatok gyakorlásához szükséges időt, fenntartja a munkavégzés sikerességével, az alkotás örömeinek átélésével a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállást. Kellő önbizalmat ad a gyakorlati tevékenységek végzéséhez és kialakul a reális önismeret, önértékelés a tevékenységekben. A tantárgy feladata a munkafolyamatok ésszerű sorrendjének megismertetése, az elkészült alkotások és a környezeti rend megóvási fontosságának felismertetése.

1. évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat)	Igény a rendezett külső megjelenésre. Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözködés kiválasztása. Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata. Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása. Ruhanemű elrakása, hajtogatása, lábbeli tisztítása.

1.2. Tisztálkodás (érzékszervek, kéz és láb tisztántartása, fogápolás) Eszközök Alkalmak Helyei	Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése. Helyes fogápolás. A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs gyakorlatok végzése.
1.3. Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (városban, faluban)	Szabályok gyakorlása terepasztalon, maketten, csoportos tréning a terepen, valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vészhelyzetek megfigyelése, felismerése). Beszámoló, gyűjtés, válogatás, csoportosítás, tanulmányi séta tapasztalatai alapján.

Fogalmak	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, fűzés, gombolás, megkötés, lábbeli, cipőkefe, cipőkrém, időjárás, étkezés, evőeszköz, terítés, tálalás, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, lefekvés, felkelés, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jelzőlámpa, jármű, rendőr, karjelzés, Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!
-----------------	---

Témakör	2. Anyagok alakítása, modellezés	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzelés megjelenítése az alkotásokban.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
2.1. Képlékeny anyagok alakítása	Manipulálás homokkal, darával (homokozó, homoktábla, daratábla). Agyag, gyurma megmunkálása, gömb és hengerforma előállítása, adott formák keresése a környezetben.
2.2. Papírmunkák	A papír fajtáinak, tulajdonságainak megismerése. Megmunkálása tépéssel, nyírással, vágással (olló használatának gyakorlása), hajtogatással.
2.3. Manipuláció fonallal, zsineggel	Formakövetés, formaalakítás, fűzés. Csokorkötés öltözködéshez, csomagoláshoz.
2.4. Természetes anyagok	Gyűjtés, csoportosítás (kavics, termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta és egyéni elképzelés alapján.
2.5. Modellezés	Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák) felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. Néhány elemből készült modell összeállítása minta alapján. Saját elképzelés alapján síkbeli és térbeli formák készítése spontán módon és előzetes terv alapján.

Fogalmak	Kemény, puha, képlékeny, homok, agyag, gyurma, sógyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, mélyítés, csigavonal, papír, sima, gyűrt, hajtogatás, él, tépés, nyírás, nedvszívó, éghető, cérna, fonal, zsineg, spárga, szál, csomó, csomózás, csokor, természetes anyag, műanyag, termés, falevél, toboz, makk, csuhé, kavics, sík, tér, modell, makett, terv, tulajdonság, forma, szín, nagyság, méret.
-----------------	--

Témakör	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére. Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására.	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
3.1. Egészség, betegség 3.2. Egészséges életmód kialakítása		Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. Napirend összeállítása. A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása).
Fogalmak	Közérzet, hangulat, jól érzem magam. rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), nélkülözhetetlen táplálék, kerülendő étel, ital.	

2. évfolyam

Témakör	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása.	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat)		Igény a rendezett külső megjelenésre. Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözködés kiválasztása. Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata. Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása. Ruhanemű elrakása, hajtogatása, lábbeli tisztítása.

1.2. Tisztálkodás (érzékszervek, kéz és láb tisztántartása, fogápolás) Eszközök Alkalmak Helyei	Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése. Helyes fogápolás. A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs gyakorlatok végzése.
1.3. Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (városban, faluban)	Szabályok gyakorlása terepasztalon, maketten, csoportos tréning a terepen, valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vészhelyzetek megfigyelése, felismerése). Beszámoló, gyűjtés, válogatás, csoportosítás, tanulmányi séta tapasztalatai alapján.

Fogalmak	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, fűzés, gombolás, megkötés, lábbeli, cipőkefe, cipőkrém, időjárás, étkezés, evőeszköz, terítés, tálalás, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, lefekvés, felkelés, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jelzőlámpa, jármű, rendőr, karjelzés, Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!
-----------------	---

Témakör	2. Anyagok alakítása, modellezés	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzelés megjelenítése az alkotásokban.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
2.1. Képlékeny anyagok alakítása	Manipulálás homokkal, darával (homokozó, homoktábla, daratábla). Agyag, gyurma megmunkálása, gömb és hengerforma előállítása, adott formák keresése a környezetben.
2.2. Papírmunkák	A papír fajtáinak, tulajdonságainak megismerése. Megmunkálása tépéssel, nyírással, vágással (olló használatának gyakorlása), hajtogatással.
2.3. Manipuláció fonallal, zsineggel	Formakövetés, formaalakítás, fűzés. Csokorkötés öltözködéshez, csomagoláshoz.
2.4. Természetes anyagok	Gyűjtés, csoportosítás (kavics, termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta és egyéni elképzelés alapján.
2.5. Modellezés	Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák) felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. Néhány elemből készült modell összeállítása minta alapján. Saját elképzelés alapján síkbeli és térbeli formák készítése spontán módon és előzetes terv alapján.

Fogalmak	Kemény, puha, képlékeny, homok, agyag, gyurma, sógyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, mélyítés, csigavonal, papír, sima, gyűrt, hajtogatás, él, tépés, nyírás, nedvszívó, éghető, cérna, fonal, zsineg, spárga, szál, csomó, csomózás, csokor, természetes anyag, műanyag, termés, falevél, toboz, makk, csuhé, kavics, sík, tér, modell, makett, terv, tulajdonság, forma, szín, nagyság, méret.
-----------------	--

Témakör	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére. Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
3.1. Egészség, betegség 3.2. Egészséges életmód kialakítása		Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. Napirend összeállítása. A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása).
Fogalmak	Közérzet, hangulat, jól érzem magam. rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), nélkülözhetetlen táplálék, kerülendő étel, ital.	
Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére	Öltözködés, tisztálkodás tevékenységeinek elvégzése fokozódó önállósággal. Kulturált, szabályos étkezés. A közvetlen környezet rendben tartása. A gyalogos közlekedés szabályainak ismerete és betartása. A természetes anyagok minél szélesebb körének megismerése és használata. A megismert anyagok csoportosítása tulajdonságaik alapján. Anyagok alakításánál az alaptechnikák egyre önállóbb kivitelezése, az eszközök balesetmentes használata. Egyszerű, néhány elemből álló modell összeállítása utánzással és egyéni elképzelés alapján. A tanuló saját egészségi állapotának megbízható értékelése.	

3–4. évfolyam

3.évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A rendszeres és következetes testi higiéne megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátíttatása. A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése. A tömegközlekedés során a kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakoroltatása. A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés	Igény a rendezett külső megjelenésre. Az öltözködés kiválasztása több szempont mérlegelésével (időjárás, napszak, alkalom). Öltözködés tempójának és az önállóság fokának javítása (gombolás, csatolás, fűzés gyakorlása).
Saját ruhanemű gondozása	Hajtogatás gyakorlása, hiányok észlelése, jelzése (gombhiány, húzózár hibája). Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (testneveléshez, úszáshoz).
Étkezés	Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, a tanult tevékenységek spontán elvégzése (gyümölcs megmosása, étkezéshez kapcsolódó helyi szokások spontán gyakorlása).
Közösségi tér gondozása	Söprés, szeméthyűjtés, portalanítás. Takarítóeszközök ismerete, célszerű, rendszeres használata.
1.2. Tisztálkodás (tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körömápolás)	A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiéniét szolgáló gyakorlatok végzése. A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő gyakorlatok végzése.
Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-n	Szituációs gyakorlatok, veszélyforrások felismerése, csoportosítása, aktuális piktogramok megismerése.

1.3. Közlekedés Tömegközlekedés Tömegközlekedési illemszabályok Jelzőtáblák	Tömegközlekedés tudnivalóinak gyakorlása, közlekedési eszközök csoportosítása. Csoportos közlekedés gyakorlása valós helyzetekben. Gyakorlás modellált helyzetekben. A jelzőtáblák céljának, formájának, jelentésének tanulása, gyakorlása.
Fogalmak	Napszak, alkalom, ünnepi ruha, sportruházat, ápoltság, aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek, áramútás, takarítóeszközök, veszélyes anyagok, piktogramok és jelentésük, tömegközlekedési eszközök, közlekedési jelzőtáblák, tiltó táblák, tájékoztató jelzések, udvariasság.

Témakör	2. Anyagok alakítása, modellezés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. A tervezéshez szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. Finommozgások fejlesztése. Mérések pontos elvégzése. Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
2.1. Fa megmunkálása Fa tulajdonságai, megmunkálásának eszközei. Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír)	Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (darabolás, csiszolás, tördelés, faragás, festés, ragasztás, szegelés, szeghúzás).
2.2. Varrás, vágás Tű balesetmentes használatának szabályai Vágóeszközök balesetmentes használata	Tű befűzése, csomó kötése. Egyszerű öltések gyakorlása papíron, textilen. Különböző anyagok (textil, műanyag, papír) vágása (csík, egyszerű formák).
2.3. Természetes anyagok felhasználásával alkotások készítése	Falevél préselése, ragasztása (képeslap). Kavics festése (állat, tárgyak). Termések, magok felhasználásával játékok, díszek készítése.
2.4. Modellezés	Terepasztalon, homokozóban térbeli alakzatok készítése tervek, minta alapján (vár, autópálya, vasútvonal). Kockákból, építőelemekből ház, házsor, utcakép építése (segítséggel) látszati rajz alapján. Fémépítőből egyszerűbb szerkezetek összeállítása, szerszámhasználat gyakorlása.

Fogalmak	Szalma, nád, mag, termés, fonal, alaklemez, befűzés, puhafa, keményfa, szeg, kalapács, harapófogó, mérés, mérőeszköz, pontosság, tervrajz, sík, tér.
-----------------	--

Témakör	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében. Az egészséges életmód iránti igény felkeltése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
3.1. Teendők betegség, baleset esetén. Gyógyszerek tárolása, alkalmazásuk feltételei.	Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték). Gyógyszerekkel kapcsolatos veszélyek megismerése, balesetek elkerülése.	
3.2. Egészséges életmód	Az egészséges életmód kialakításának feltételei, előnyeinek megismerése a saját egészség fenntartásában (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás, káros szokások elutasítása).	
3.3. Munkamegosztás a családban Saját környezet rendben tartása	Részvétel a családi munkában (vásárlás, takarítási munkák). Rendezett környezet kialakítása és fenntartása, szelektív hulladékgyűjtés. Takarítás, takarítási eszközök.	
Növényápolás, kisállat gondozása a tanuló környezetében.	Az élőlények tartásával járó felelősség megismerése, növények és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele (rendszeresség, felelősség, megbízhatóság).	
3.4. Takarékoság	A személyes teendők számbavétele a takarékoság körében (víz, villany, fűtés, ruhák megkímélése, zsebpénz beosztása)	
Fogalmak	Veszélyforrás, segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód, döntés, választás, káros szokás, felelősség, gondozási feladat, rendszeresség, megbízhatóság, takarékoság, pazarlás.	

4.évfolyam

Heti 1 óra

Éves órakeret: 36 óra

Témakör	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A rendszeres és következetes testi higiéné megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátíttatása.</p> <p>A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése.</p> <p>A tömegközlekedés során a kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása.</p>	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés	<p>Igény a rendezett külső megjelenésre.</p> <p>Az öltözködés kiválasztása több szempont mérlegelésével (időjárás, napszak, alkalom).</p> <p>Öltözködés tempójának és az önállóság fokának javítása (gombolás, csatolás, fűzés gyakorlása).</p>
Saját ruhanemű gondozása	<p>Hajtogatás gyakorlása, hiányok észlelése, jelzése (gombhiány, húzózár hibája). Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (testneveléshez, úszáshoz).</p>
Étkezés	<p>Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, a tanult tevékenységek spontán elvégzése (gyümölcs megmosása, étkezéshez kapcsolódó helyi szokások spontán gyakorlása).</p>
Közösségi tér gondozása	<p>Söprés, szemétygyűjtés, portalanítás. Takarítóeszközök ismerete, célszerű, rendszeres használata.</p>
1.2. Tisztálkodás (tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körömápolás)	<p>A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése.</p> <p>A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő gyakorlatok végzése.</p>
Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-n	<p>Szituációs gyakorlatok, veszélyforrások felismerése, csoportosítása, aktuális piktogramok megismerése.</p>
1.3. Közlekedés Tömegközlekedés	<p>Tömegközlekedés tudnivalóinak gyakorlása, közlekedési eszközök csoportosítása. Csoportos közlekedés gyakorlása valós helyzetekben.</p>

Tömegközlekedési illemszabályok	Gyakorlás modellált helyzetekben. A jelzőtáblák céljának, formájának, jelentésének tanulása, gyakorlása.
Jelzőtáblák	
Fogalmak	Napszak, alkalom, ünnepi ruha, sportruházat, ápoltság, aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek, áramütés, takarítóeszközök, veszélyes anyagok, piktogramok és jelentésük, tömegközlekedési eszközök, közlekedési jelzőtáblák, tiltó táblák, tájékoztató jelzések, udvariasság.

Témakör	2. Anyagok alakítása, modellezés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. A tervezéshez szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. Finommozgások fejlesztése. Mérések pontos elvégzése. Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
2.1. Fa megmunkálása Fa tulajdonságai, megmunkálásának eszközei. Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír)	Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (darabolás, csiszolás, tördelés, faragás, festés, ragasztás, szegelés, szeghúzás).
2.2. Varrás, vágás Tű balesetmentes használatának szabályai Vágóeszközök balesetmentes használata	Tű befűzése, csomó kötése. Egyszerű öltések gyakorlása papíron, textilen. Különböző anyagok (textil, műanyag, papír) vágása (csík, egyszerű formák).
2.3. Természetes anyagok felhasználásával alkotások készítése	Falevél préselése, ragasztása (képeslap). Kavics festése (állat, tárgyak). Termések, magok felhasználásával játékok, díszek készítése.
2.4. Modellezés	Terepasztalon, homokozóban térbeli alakzatok készítése tervek, minta alapján (vár, autópálya, vasútvonal). Kockákból, építőelemekből ház, házsor, utcakép építése (segítséggel) látszati rajz alapján. Fémépítőből egyszerűbb szerkezetek összeállítása, szerszámhasználat gyakorlása.
Fogalmak	Szalma, nád, mag, termés, fonál, alaklemez, befűzés, puhafa, keményfa, szeg, kalapács, harapófogó, mérés, mérőeszköz, pontosság, tervrajz, sík, tér.

Témakör	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében. Az egészséges életmód iránti igény felkeltése.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
3.1. Teendők betegség, baleset esetén. Gyógyszerek tárolása, alkalmazásuk feltételei.	Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték). Gyógyszerekkel kapcsolatos veszélyek megismerése, balesetek elkerülése.	
3.2. Egészséges életmód	Az egészséges életmód kialakításának feltételei, előnyeinek megismerése a saját egészség fenntartásában (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás, káros szokások elutasítása).	
3.3. Munkamegosztás a családban Saját környezet rendben tartása	Részvétel a családi munkában (vásárlás, takarítási munkák). Rendezett környezet kialakítása és fenntartása, szelektív hulladékgyűjtés. Takarítás, takarítási eszközök.	
Növényápolás, kisállat gondozása a tanuló környezetében.	Az élőlények tartásával járó felelősség megismerése, növények és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele (rendszeresség, felelősség, megbízhatóság).	
3.4. Takarékoság	A személyes teendők számbavétele a takarékoság körében (víz, villany, fűtés, ruhák megkímélése, zsebpénz beosztása)	
Fogalmak	Veszélyforrás, segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód, döntés, választás, káros szokás, felelősség, gondozási feladat, rendszeresség, megbízhatóság, takarékoság, pazarlás.	

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végére</p>	<p>A test és a ruházat gondozása, a kapcsolódó alapvető tevékenységek, szokások ismerete és rendszeres elvégzése.</p> <p>A tanuló környezetében meglévő veszélyforrások ismerete és elkerülése.</p> <p>Takarítóeszközök ismerete, célszerű használata.</p> <p>A gyalogos közlekedés szabályainak helyes alkalmazása a gyakorlatban, a tömegközlekedés eszközeinek és módjának ismerete, a közlekedési jelzőtáblák utasításainak megértése.</p> <p>Néhány famegmunkálási, alakítási eszköz és technika elsajátítása, irányítással használati tárgy készítése.</p> <p>Varróeszközök használata, egyszerű öltésekkel varrás.</p> <p>Esztétikus alkotások készítése természetes anyagokból.</p> <p>Makettek, modellek készítése tervrajz alapján, változatos anyagfelhasználással.</p> <p>Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók megismerése.</p> <p>Aktív részvétel a család életében, képességének megfelelő feladat vállalásával.</p> <p>Életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről.</p>
---	---

TESTNEVELÉS

1–2. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekeknek ép kortársaikhoz hasonlóan lételeme a mozgás. A mozgásos játékformák során bővülnek önmagukról és szűkebb-tágabb környezetükről szerzett tapasztalataik, ismereteik, fejlődnek kognitív és prekognitív képességeik.

Az iskolás létforma első két évében a testnevelés tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátíttatása, a mozgás örömeinek felfedeztetése, az egészséges életmódra nevelés és az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciója. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek számára a testnevelés tantárgy számos lehetőséget kínál a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztésére.

1.osztály

Heti 5 óra

Éves órakeret: 180

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).</p> <p>A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.</p>	

	<p>Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. A motoros képességek fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömeinek átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>1.1. Gimnasztika</p> <p>1.2. Torna</p>	<p>Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés. Törzshajlítások előre-hátra. Szökdelések. Egyszerű kéziszer-gyakorlatok. Bordásfal-gyakorlatok. Lábgyakorlatok. Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok. Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban.</p>
Fogalmak	<p>Szökdelés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, harántterpesz, fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, kéziszer, labda, szalag, tornabot, bordásfal, hátsó és mellső függés, döntés, fordítás, előre, oldalt.</p>

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testvázlat tudatosítása, laterális, szerialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése. A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. A közismereti tantárgyak tanulását habilitációs megsegítése az észlelés, kinezetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével. Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése. Testtérkép, laterális, szerialitás tudatosítása. Szenzoros integráció fejlesztése.</p>	

	<p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.</p> <p>A vízbiztonság megalapozásának előkészítése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>2.1. <i>Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i></p>	<p>Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással.</p> <p>Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel.</p> <p>Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján.</p> <p>Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával.</p> <p>Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével.</p>
<p>2.2. <i>Atlétikai elemek</i></p>	<p>Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján.</p> <p>Mozgás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával.</p> <p>Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú.</p> <p>Futóiskola: sarokemelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok.</p> <p>Kötetlen futások.</p> <p>Rövid, gyors futások.</p> <p>Akadályfutások (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).</p> <p>Állórajt.</p> <p>Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva.</p> <p>Szökdelés akadály felett (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).</p>
<p>2.3. <i>Torna</i> A talajtorna és az atlétika alapmozgásai</p>	<p>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok.</p> <p>Támaszok tornaszámoly alkalmazásával.</p> <p>Guruló átfordulás.</p> <p>Alacsony tornaszekrényre felugrás, leugrás – átugrás (5 ütemben: támasz, feltérdelés, felguggolás, felállás, leugrás).</p> <p>Tornapadon járás, fordulatok.</p> <p>Függés bordásfalon, gyűrűn, lengés gyűrűn.</p> <p>Gyertya kartámasszal.</p> <p>Testsúly megtartása támaszban karhajlítással.</p> <p>Négykézláb járás.</p> <p>Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel.</p> <p>Tarkóállás segítséggel.</p> <p>Függeszkedés bordásfalon és kötélén.</p> <p>Gyűrűn hintázás.</p> <p>Egyensúly gyakorlatok.</p> <p>Járas lábujjon, talpélen, gördülő sarkon.</p> <p>Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés.</p>

	Kötélugrás. Helyből és rövid rohammal távolugrás. Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlése – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.
2.4. Ismerkedés az úszás alapjaival	Vízi játékok, fújó gyakorlatok vízben, siklás segítségével.
Fogalmak	Állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, labda, kocka, baba, séta, forgás, sebesség, gurulás, lengetés, medence, siklás, buborék.

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása. Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. Együttműködés, kooperáció elősegítése. Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd”-mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcátűrés; győzelem sportszerű megélése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>3.1. Futó és fogójátékok – fogócska, macska és egerek stb. Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb. Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.</p> <p>3.2. Énekes és mondókás körjátékok – népi gyermekjátékok</p> <p>3.3. Sor- és váltóversenyek Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével</p> <p>3.4. Labdajátékok, versenyek A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal</p>	<p>Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p> <p>Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal. Gurítások, dobások célba, irányba, feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. Labdaiskola falnál. Labda adogatása körben, zene ritmusára.</p>	

történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében. Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, gyógylabdák, kosárlabda, futball-labda	Kétkezes alsó és kétkezes felső labdafogás. Egykezes felső dobás gyakorlása falnál. Páros labdázás. Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. Labdaátvétel. Labdavezetés. Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.).
Fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, labda (gumi-, tenisz-, pingpong-, kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felső fogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás.

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.</p> <p>A sportoló mint példakép megjelenítése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcátűrés; győzelem; portszerű megélése; egészséges versenyszellem; döntésképeség; reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p><i>4.1. Futó és ugróversenyek</i> Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny</p> <p><i>4.2. Labdás versenyek</i> Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobó játék Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny</p>	<p>Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése.</p>	
Fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, a játékok, sportágak neve, labdák neve, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség.	

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 20 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; döntésképeség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p><i>5.1. Testi-lelki higiéné</i> Relaxációs gyakorlatok Testi-lelki higiéné Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése Az úszás elemei</p>	<p>Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlatának javítása. Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása.</p>	
<p><i>5.2. Természetben üzhető sportok</i> Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%-át töltsék szabadban a tanulók. A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély</p>	<p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés.</p>	
<p><i>5.3. Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i> (Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő,</p>	<p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. Testtartásjavító gyakorlatok.</p>	

gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus. Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.)	Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.
Fogalmak	Pihenés, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel, káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.

Témakör	6. Tánc	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A mozgásnyelv megalapozása. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás javítása. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttlmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttl működés képességének kialakítása. Muzikalitás fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>6.1. <i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok Kézi játékok 6.2. <i>Tematikus mozgások</i> 6.3. <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i></p>		<p>Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. Közös cselekvés tanári narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok.</p>
Fogalmak	<p>Térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.</p>	

2.osztály

Heti 5 óra
Éves órakeret: 180

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók mozgásképségének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).</p> <p>A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.</p> <p>Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.</p> <p>Egészséges testi fejlődés támogatása.</p> <p>Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Motorikus képességek fejlesztése.</p> <p>Mozgásigény felkeltése és fenntartása.</p> <p>A motoros képességek fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömeinek átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>1.1. Gimnasztika</p> <p>1.2. Torna</p>	<p>Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés.</p> <p>Törzshajlítások előre-hátra.</p> <p>Szökdelések.</p> <p>Egyszerű kéziszer-gyakorlatok.</p> <p>Bordásfal-gyakorlatok.</p> <p>Lábgyakorlatok.</p> <p>Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok.</p> <p>Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés.</p> <p>Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban.</p>	
Fogalmak	<p>Szökdelés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, harántterpesz, fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, kéziszer, labda, szalag, tornabot, bordásfal, hátsó és mellső függés, döntés, fordítás, előre, oldalt.</p>	

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 35 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testvázlat tudatosítása, lateralitás, szerialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése.</p>	

	<p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>A közismereti tantárgyak tanulásának habilitációs megsegítése az észlelés, kinesztetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése.</p> <p>Testtérkép, lateralitás, szerialitás tudatosítása.</p> <p>Szenzoros integráció fejlesztése.</p> <p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.</p> <p>A vízbiztonság megalapozásának előkészítése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
2.1. <i>Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i>	<p>Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással.</p> <p>Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel.</p> <p>Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján.</p> <p>Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával.</p> <p>Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével.</p>
2.2. <i>Atlétikai elemek</i>	<p>Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján.</p> <p>Mozgás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával.</p> <p>Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú.</p> <p>Futóiskola: sarokemelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok.</p> <p>Kötetlen futások.</p> <p>Rövid, gyors futások.</p> <p>Akadályfutások (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).</p> <p>Állórajt.</p> <p>Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva.</p> <p>Szökdelés akadály felett (a gyermekekhez adaptált akadályokkal).</p>
2.3. <i>Torna</i> A talajtorna és az atlétika alapmozgásai	<p>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok.</p> <p>Támaszok tornaszámoly alkalmazásával.</p> <p>Guruló átfordulás.</p>

	<p>Alacsony tornaszekrényre felugrás, leugrás – átugrás (5 ütemben: támasz, feltérdelés, felguggolás, felállás, leugrás). Tornapadon járás, fordulatok. Függés bordásfalon, gyűrűn, lengés gyűrűn. Gyertya kartámasszal. Testsúly megtartása támaszban karhajlítással. Négykézláb járás. Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás. Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel. Tarkóállás segítségével. Függeszkedés bordásfalon és kötél. Gyűrűn hintázás. Egyensúly gyakorlatok. Járas lábujjon, talpélen, gördülő sarkon. Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés. Kötélugrás. Helyből és rövid rohammal távolugrás. Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlése – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.</p>
2.4. Ismerkedés az úszás alapjaival	Vízi játékok, fújó gyakorlatok vízben, siklás segítségével.
Fogalmak	Állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, labda, kocka, baba, séta, forgás, sebesség, gurulás, lengetés, medence, siklás, buborék.

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása. Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. Együttműködés, kooperáció elősegítése. Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd”–mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcátűrés; győzelem sportszerű megélése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
3.1. Futó és fogójátékok – fogócska, macska és egerek stb. Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb.	<p>Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója</p>	

<p>Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.</p> <p>3.2. Énekes és mondókás körjátékok – népi gyermekjátékok</p> <p>3.3. Sor- és váltóversenyek Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével</p> <p>3.4. Labdajátékok, versenyek A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében. Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdával: gumilabda, kislabda, gyógylabdák, kosárlabda, futball-labda</p>	<p>Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p> <p>Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdával. Gurítások, dobások célba, irányba, feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. Labdaiskola falnál. Labda adogatása körben, zene ritmusára. Kétkezes alsó és kétkezes felső labdafogás. Egykezes felső dobás gyakorlása falnál. Páros labdázás. Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. Labdaátvétel. Labdavezetés. Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.).</p>
Fogalmak	<p>Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, labda (gumi-, tenisz-, pingpong-, kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felső fogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás.</p>

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarcűrész; győzelem; portszerű megélése; egészséges versenyszellem; döntésképeség; reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>4.1. Futó és ugróversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny</p>	<p>Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása.</p>	

Ugróiskola Kötélugrás-verseny		Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése.	
4.2. Labdás versenyek Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobó játék Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny			
Fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, a játékok, sportágak neve, labdák neve, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség.		
Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés		Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; döntésképeség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.		
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek	
5.1. Testi-lelki higiéné Relaxációs gyakorlatok Testi-lelki higiéné Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése Az úszás elemei		Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlatának javítása. Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása.	
5.2. Természetben űzhető sportok Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a		Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés.	

<p>sportfoglalkozások 30%-át töltsek szabadban a tanulók.</p> <p>A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek.</p> <p>Túra – balesetvédelem: kullancsveszély</p>	
<p>5.3. Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</p> <p>(Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő, gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus.</p> <p>Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.)</p>	<p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok.</p> <p>A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása.</p> <p>Testtartásjavító gyakorlatok.</p> <p>Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>
Fogalmak	<p>Pihenés, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel, káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.</p>

Témakör	6. Tánc	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A mozgásnyelv megalapozása.</p> <p>Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése.</p> <p>Térbeli alkalmazkodás javítása.</p> <p>Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése.</p> <p>A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése.</p> <p>Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése.</p> <p>Helyes testtartás kialakítása és automatizálása.</p> <p>Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása.</p> <p>Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására.</p> <p>A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése.</p> <p>Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése.</p> <p>Csoportos játék- és megjelenítőképeség fejlesztése.</p> <p>Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása.</p> <p>Muzikalitás fejlesztése.</p>	

	<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
6.1. <i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok Kézjátékok 6.2. <i>Tematikus mozgások</i> 6.3. <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i>		Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. Közös cselekvés tanári narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok.
Fogalmak		Térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.
Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén		A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – az alapvető biztonsági szabályok betartására, – testrészei megnevezésére, – testhelyzetének és a testhelyzet változásainak érzékelésére, – szökdelésekre, alap-, terpesz-, és harántállás, valamint nyak-, kar-, törzshajlítás és -körzés végzésére, ülő, fekvő testhelyzet elfoglalására (vezényszóra, bemutatás után és/vagy segítséggel), – a járás és futás közötti különbség gyakorlati differenciálására, – a tanult játékok nevének felismerésére, – empirikus szinten felismerni a labda mozgásának sajátosságait, – az alapvető higiénés követelmények betartására, – a mozgás és játék élvezetére.

3. évfolyam
Éves óraszám: 180 óra

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A motoros képességek fejlesztése. A tanulók mozgásképségének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erő kifejtés és szabályozás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<i>Torna</i>	<p>Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben. Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban; Hajlított tartások: csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez. Fogásmódok: alsó- és felsőfogás, madárfogás. Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt. Mellső fekvőtámasz. Egyszerű társas és kéziszer- (labda, kötél) gyakorlatok Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal. Bordásfalgyakorlatok. Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés, emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok.</p>	
Fogalmak	<p>Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és -döntés, boka fogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcserkörzés, ugrókötél, súlyzó, tornabot, tornapad, zsámoly.</p>	

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása. A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképeség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
2.1. <i>Szenzomotoros koordináció</i>	Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása.	
2.2. <i>Rendgyakorlatok</i>	<p>Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. Nyitódás, felzárkózás. Testfordulatok helyben, ugrással. Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p>	
2.3. <i>Torna</i>	<p>Támaszgyakorlatok talajon, padon. Guruló átfordulás előre-hátra. Bordásfalon függő gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.</p>	
2.4. <i>Atlétika</i> Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal Kötélugrás különféle fajtái Távolugrás elemei Kislabdahajítás Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai	<p>Futásfajták gyakorlása. Kötélugrás különféle fajtáinak gyakorlása. Távolugrás elemeinek gyakorlása. Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon.</p>	
Fogalmak	Vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, térköz, távköz, tenyér, oldalsó középtartás, híd, függés, tigrisbukfenc, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobantás, belégzés-kilégzés,	

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása. Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés. Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása. Együttműködés, kooperáció elősegítése. Siker és kudarc elviselésének képessége. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p><i>3.1. Labdás játékok</i> Dobó és elfogó játékok Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben Átadások helyben és mozgás közben Célba rúgó és célba dobó játékok Labdarúgás elemei</p> <p><i>3.2. Futáson alapuló játékok</i> Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel Sor- és váltóversenyek</p> <p><i>3.3. Népi gyermekjátékok</i></p>	<p>Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója.</p> <p>Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.</p> <p>A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p> <p>Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása.</p>	
Fogalmak	Játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó, cselezés, célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel.	

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése.</p>	

	Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; kudarcűrész; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>4.1. Futó, ugró és akadályversenyek</p> <p>Sorversenyek</p> <p>Váltóversenyek</p> <p>Futóverseny</p> <p>Ugróiskola</p> <p>Kötélugrás-verseny</p> <p>4.2. Labdás versenyek</p> <p>Kosárra dobó verseny</p> <p>Labdavezetési verseny</p> <p>Kidobójáték</p> <p>Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek</p> <p>Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny</p>	<p>Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése.</p> <p>A sportoló mint példakép elfogadása.</p>
Fogalmak	Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, sportág, labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség, kidobós, kosárlabda, futball, kötélugró verseny.

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés.</p> <p>Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása.</p> <p>Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.</p> <p>A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése.</p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.</p> <p>A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <p>A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképeség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	

<p>5.1. <i>Testi-lelki egészség</i> Relaxációs gyakorlatok Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése</p>	<p>Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása.</p>
<p>5.2. <i>Természetben űzhető sportok</i> Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem Kocogás</p>	<p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p>
<p>5.3. <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i></p>	<p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytornásszal való konzultáció szerint. Testtartás-javító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizlaló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás, káros napsugárzás, kullancs.</p>

Témakör	6. Tánc	Javasolt óraszám: 25 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p>6.1. <i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok</p> <p>6.2. <i>Tematikus mozgások</i></p> <p>6.3. <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> Fiú és lány szerepek a táncban</p>	<p>Kézjátékok. Közös cselekvés tanári narrációra. Közös cselekvés tanulói narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. Metrum, tempó, ritmus érzékelése.</p>	
Fogalmak	<p>Térirány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, rida, gyermekdal, népdal, hegedű, citera, forgás, utánlépés, keresztlépés.</p>	

3.osztály

Heti 5 óra
Éves órakeret: 180

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 70 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>A motoros képességek fejlesztése. A tanulók mozgásképeségének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erő kifejtés és szabályozás képessége.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<i>Torna</i>	<p>Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben. Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban; Hajlított tartások: csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez. Fogásmódok: alsó-és felsőfogás, madárfogás. Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt. Mellső fekvőtámasz. Egyszerű társas és kéziszer- (labda, kötél) gyakorlatok Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal. Bordásfalgyakorlatok. Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés, emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok.</p>	
Fogalmak	<p>Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és -döntés, boka fogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcsérkörzés, ugrókötél, súlyzó, tornabot, buzogány, tornapad, zsámoly.</p>	
Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 70 óra

<p>A témakör nevelési- fejlesztési céljai</p>	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása. A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. Vízi biztonság megteremtése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképeség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.</p>
<p>Fejlesztési ismeretek</p>	<p>Fejlesztési tevékenységek</p>
<p>2.1. <i>Szenzomotoros koordináció</i></p>	<p>Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása.</p>
<p>2.2. <i>Rendgyakorlatok</i></p>	<p>Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. Nytódás, felzárkózás. Testfordulatok helyben, ugrással. Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p>
<p>2.3. <i>Torna</i></p>	<p>Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. Guruló átfordulás előre-hátra. Gyűrűn és bordásfalon függő gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.</p>
<p>2.4. <i>Atlétika</i> Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal Kötélugrás különféle fajtái Magasugrás és távolugrás elemei Kislabdahajítás Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai</p>	<p>Futásfajták gyakorlása. Kötélugrás különféle fajtáinak gyakorlása. Magasugrás és távolugrás elemeinek gyakorlása. Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon.</p>
<p>2.5. <i>Úszás</i></p>	<p>Légzőgyakorlatok, siklás, lebegés, vízbe ugrás, merülés –felügyelettel.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, térköz, távköz, tenyér, oldalsó középtartás, fejállás, kézállás, híd, függés, tigrisbukfenc, tarkóállás, szekrényugrás, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobantás, belégzés-kilégzés, uszoda, medence, higiéné, zuhany, strand.</p>

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 80 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.</p> <p>Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása.</p> <p>Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés.</p> <p>Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p> <p>Siker és kudarc elviselésének képessége.</p> <p>Versenyszellem kialakítása és fenntartása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>3.1. Labdás játékok Dobó és elfogó játékok Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben Átadások helyben és mozgás közben Célba rúgó és célba dobó játékok Zsinórlabda és labdarúgás elemei</p> <p>3.2. Futáson alapuló játékok Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel Sor- és váltóversenyek</p> <p>3.3. Népi gyermekjátékok</p> <p>3.4. Küzdősportok elemei</p>		<p>Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül.</p> <p>Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója.</p> <p>Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója.</p> <p>Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója.</p> <p>Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója.</p> <p>Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása.</p> <p>Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.</p> <p>Személyes és társas folyamatok megélése.</p> <p>A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p>
Fogalmak	Játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó, cselezés, célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel.	

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.</p> <p>A sportoló mint példakép megjelenítése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; kudarcátűrés; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	

Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>4.1. Futó, ugró és akadályversenyek</p> <p>Sorversenyek</p> <p>Váltóversenyek</p> <p>Futóverseny</p> <p>Ugróiskola</p> <p>Kötélugrás-verseny</p> <p>4.2. Labdás versenyek</p> <p>Kosárra dobó verseny</p> <p>Labdavezetési verseny</p> <p>Kidobójáték</p> <p>Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek</p> <p>Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny</p> <p>4.3. A sportági versenyek alapjai</p> <p>A versenyfeladatok, labda és labda nélküli sportági versenyek egyre nehezebb formái, közelítve a valódi sportági versenyekhez.</p>		<p>Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése.</p> <p>A sportoló mint példakép elfogadása.</p>
Fogalmak	<p>Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, sportág, labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség, kidobós, zsinórlabda, kosárlabda, futball, kötélugró verseny.</p>	

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés.</p> <p>Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása.</p> <p>Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.</p> <p>A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése.</p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.</p> <p>A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <p>A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképeség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek

<p>5.1. <i>Testi-lelki egészség</i> Relaxációs gyakorlatok Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése</p>	<p>Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása.</p>
<p>5.2. <i>Természetben űzhető sportok</i> Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem Kocogás Kerékpározás, görkorcsolyázás</p>	<p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p>
<p>5.3. <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekció</i></p>	<p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. Testtartás-javító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizlaló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás, káros napsugárzás, kullancs.</p>

Témakör	6. Tánc	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
6.1. <i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok 6.2. <i>Tematikus mozgások</i> 6.3. <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> Fiú és lány szerepek a táncban	Kézjátékok. Közös cselekvés tanári narrációra. Közös cselekvés tanulói narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. Metrum, tempó, ritmus érzékelése.	
Fogalmak	Térirány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, rida, gyermekdal, népdal, hegedű, citera, forgás, utánlépés, keresztlépés.	

4. évfolyam
Éves óraszám : 180 óra

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 40 óra
---------	--	--------------------------

A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A motoros képességek fejlesztése.</p> <p>A tanulók mozgáskéességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).</p> <p>A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.</p> <p>Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.</p> <p>Egészséges testi fejlődés támogatása.</p> <p>Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Motorikus képességek fejlesztése.</p> <p>Mozgásigény felkeltése és fenntartása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erő kifejtés és szabályozás képessége.</p>
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<i>Torna</i>	<p>Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben.</p> <p>Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés.</p> <p>Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban;</p> <p>Hajlított tartások:</p> <p>csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez.</p> <p>Fogásmódok: alsó-és felsőfogás, madárfogás.</p> <p>Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt.</p> <p>Mellső fekvőtámasz.</p> <p>Egyszerű társas és kéziszor- (labda, kötél) gyakorlatok</p> <p>Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal.</p> <p>Bordásfalgyakorlatok.</p> <p>Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés, emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások.</p> <p>Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok.</p>
Fogalmak	<p>Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és -döntés, bokafogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcserkörzés, ugrókötél, súlyzó, tornabot, tornapad, zsámoly.</p>

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p>	

	Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképeség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
2.1. Szenzomotoros koordináció	Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása.
2.2. Rendgyakorlatok	Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. Nyitódás, felzárkózás. Testfordulatok helyben, ugrással. Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.
2.3. Torna	Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. Guruló átfordulás előre-hátra. Bordásfalon függő gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.
2.4. Atlétika Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal Kötélugrás különféle fajtái Távolugrás elemei Kislabdahajítás Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai	Futásfajták gyakorlása. Kötélugrás különféle fajtáinak gyakorlása. Távolugrás elemeinek gyakorlása. Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon.
Fogalmak	Vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, térköz, távköz, tenyér, oldalsó középtartás, híd, függés, tigrisbukfenc, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobantás, belégzés-kilégzés.

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.</p> <p>Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása.</p> <p>Csapatszellemre, sportszerűsége nevelés.</p> <p>Játékszabályok által az elemi döntésképeség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p> <p>Siker és kudarc elviselésének képessége.</p> <p>Versenyszellem kialakítása és fenntartása.</p>	

	<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p><i>3.1. Labdás játékok</i> Dobó és elfogó játékok Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben Átadások helyben és mozgás közben Célba rúgó és célba dobó játékok Labdarúgás elemei</p> <p><i>3.2. Futáson alapuló játékok</i> Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel Sor- és váltóversenyek</p> <p><i>3.3. Népi gyermekjátékok</i></p>	<p>Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. .</p> <p>Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p> <p>Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása</p>
Fogalmak	Játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó, cselezés, célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel.

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; kudarcátűrés; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellem; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.</p>	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
<p><i>4.1. Futó, ugró és akadályversenyek</i> Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny</p> <p><i>4.2. Labdás versenyek</i> Kosárra dobó verseny</p>	<p>Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. A sportoló mint példakép elfogadása.</p>	

Labdavezetési verseny Kidobójáték Kézi és röplabda alapmozgásaiból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny	
Fogalmak	Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, sportág, labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség, kidobós, kosárlabda, futball, kötélugró verseny.

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképeség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.	
Fejlesztési ismeretek	Fejlesztési tevékenységek	
5.1. Testi-lelki egészség Relaxációs gyakorlatok Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése	Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. Testi higiénés ismeretek és azok mindennapi gyakorlása.	
5.2. Természetben űzhető sportok Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem Kocogás	Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).	

Kerékpározás, görkorcsolyázás		
5.3. Könnyített testnevelés, tartáskorrekció		<p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytornásszal való konzultáció szerint.</p> <p>A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása.</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok.</p> <p>Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>
Fogalmak	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizláló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás, káros napsugárzás, kullancs.</p>	

Témakör	6. Tánc	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Fejlesztési ismeretek		Fejlesztési tevékenységek
<p>6.1. <i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok</p> <p>6.2. <i>Tematikus mozgások</i></p> <p>6.3. <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> Fiú és lány szerepek a táncban</p>		<p>Kézjátékok. Közös cselekvés tanári narrációra. Közös cselekvés tanulói narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. Metrum, tempó, ritmus érzékelése.</p>
Fogalmak	<p>Térirány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, gyermekdal, népdal, forgás, utánlépés, keresztlépés.</p>	

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni és használni a legfontosabb kézi- és tornaszereket, – vezényszóra egyszerű mozgás(sor)végrehajtására, – tartáshelyzetek felvételére,
---	---

végén	<ul style="list-style-type: none"> – irány, ütem tartására, – labdával irányított dobások, rúgások kivitelezésére, – a játékszabályok betartására, – aktív részvételre a közös játékokban, – a gyakorolt mozgáselemek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti alkalmazására, – teste és ruházata tisztán tartására, – a minőségi ételek felismerésére, – egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzésére, – egyszerű tánclépés utánzására bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján, – gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra játék és körtánc során.
--------------	---